

T.C.

**MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

**POLİS YURTTAŞ İLİŞKİLERİNDE EĞİTİMİN
ROLÜ: HATAY VE GAZİANTEP POLİS
OKULLARINDA BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mehmet BABACAN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Veysel EREN

Hatay-2011

T.C.

**MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

**POLİS YURTTAŞ İLİŞKİLERİNDE EĞİTİMİN
ROLÜ: HATAY VE GAZİANTEP POLİS
OKULLARINDA BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mehmet BABACAN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Veysel EREN

Hatay-2011

ONAY

Mehmet BABACAN tarafından hazırlanan “**POLİS YURTTAŞ İLİŞKİLERİNDE EĞİTİMİN ROLÜ: HATAY VE GAZİANTEP POLİS OKULLARINDA BİR UYGULAMA**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile **KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

.../ .../2011

Jüri Üyeleri	İmza
Doç. Dr. Veysel EREN (Tez Danışmanı - Başkan)	
Doç. Dr. Şaban TANIYICI (Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Şenkan ALDEMİR (Üye)	

Mehmet BABACAN Tarafından Hazırlanan “**Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Rolü: Hatay Ve Gaziantep Polis Okullarında Bir Uygulama**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunana jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım**.

Doç. Dr. Yakup BULUT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Devletin en temel görevlerinden olan kamu düzenini koruma, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine gelebilecek saldırıları engelleme ve suçluları adalete teslim etmekle yükümlü kılınmış kolluk kuvvetleri aynı zamanda kamu gücünü ve otoritesini de temsil eder. Ülkemizde de bu hassas görevi başarıyla yerine getiren Emniyet teşkilatı sürekli halkla iç içe olmak ve onun öneri ve taleplerine cevap vermek gereğinin bilincindedir. Kamu kurumlarında önemi her geçen gün artan halkla ilişkiler alanında Emniyet teşkilatının başarılı ve örnek olacak uygulamalar gerçekleştirmesi de şüphesiz eğitim sayesinde mümkün olacaktır.

Polis okullarında mesleki öğrenim gören mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin kendi düşüncelerinde var olan hakla ilişkiler algısını ve almakta oldukları eğitimin onların polis-yurttaş ilişkilerine dair beklentilerini nasıl değiştirdiğini ölçmeyi amaç edinen bu çalışmada da kavramsal olarak polis teşkilatı, tarihi gelişimi ve halkla ilişkiler olgusu anlatılmıştır. Ayrıca öğrencilere uygulanan bir anket çalışmasının sonuçları bilimsel metotlarla analiz edilmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Aynı alanda yapılmış diğer polis hakla ilişkiler çalışmalarında genellikle fiilen görev yapan polis memurları hedef kitle olarak belirlenmişken bu çalışmada henüz göreve başlamamış polis okulu öğrencileri hedef kitle olarak seçilmiş ve bir nevi “algıyı ölçme” çalışması yapılmıştır.

Araştırmanın şekillenmesinde öneri ve fikirlerinin büyük payı olan ve akademik kişiliğinden çok şey öğrendiğim saygıdeğer hocam, danışmanım Doç. Dr. Veysel EREN’ e teşekkürü her zaman bir borç bileceğim. Uygulama safhasında gerekli kolaylıkları gösteren Hatay ve Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okullarının değerli idarecilerine ve eğitimcilerine şükranlarımı sunar, ankete katılan öğrencilere tek tek teşekkür ederim. Anketin okullardaki uygulanması ve toplanmasında gösterdikleri yakın ilgi ve alakadan dolayı Emniyet Teşkilatının değerli mensupları Başkomiser Niyazi TAŞDEMİR ve Komiser Yardımcısı Mehmet KARA’ ya minnettar kaldığımı ifade etmek isterim.

Mehmet BABACAN

Hatay, 2011

POLİS YURTTAŞ İLİŞKİLERİNDE EĞİTİMİN ROLÜ: HATAY VE GAZİANTEP POLİS OKULLARINDA BİR UYGULAMA

Mehmet BABACAN

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2011

Danışman: Doç. Dr. Veysel EREN

ÖZET

Bu araştırma; polislik eğitimi alan öğrencilerin beledikleri polis yurttaş ilişkileri düzeyi ile aldıkları eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine olan etkilerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Amaç doğrultusunda hazırlanan anket; 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Gaziantep PMYO ve Hatay PMYO'nun 2. sınıfına devam eden 191 polis adayına uygulanmıştır.

Anketlerden elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS17.0 istatistik paket programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotların yanı sıra (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) hipotez testleri için t-testi, anova, korelasyon analizlerinden de faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda; polis okuluna giden öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerine dair yüksek düzeyde beklentilerinin olduğu; aldıkları eğitim sırasındaki teorik ve uygulamalı derslerin polis-yurttaş ilişkilerine istatistiksel açıdan olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerine dair beklenti düzeyleri ve alınan eğitimin polis yurttaş ilişkilerine etki düzeyi öğrencilerin devam ettikleri okula göre farklılaşmaktadır. Gaziantep PMYO öğrencilerinin polis-yurttaş ilişkilerine dair beklenti düzeyleri ve aldıkları eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine etki düzeylerinin Hatay Polis Okulu'na giden öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER

Polis, Polis eğitimi, Halkla ilişkiler, Polis-yurttaş ilişkileri

**THE ROLE OF EDUCATION IN POLICE-CITIZEN RELATIONS: A
STUDY IN HATAY AND GAZIANTEP POLICE SCHOOLS.**

**Master's Thesis Mehmet BABACAN
Public Administration Department, 2011
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Veysel EREN**

ABSTRACT

This research is characterizing of students, who are taking police education, awaiting police-citizens relations with effects of their education to police-citizen relations. The Questionnaire prepared for this aim; enforced to 191 students who are reading in Gaziantep and Hatay Police School's 2nd class at 2010-2011 academic year.

Datas acquired from questionnaires are analysed in software SPSS 17.0 statistical pocket programme. Evaluation of datas benefited from t-test, anova, corelation analyses for hypothesis tests along characterizing statistical methods.

At the end of the research, it is found that police students have high prospects for police-citizen relations and their theoretic and practical lessons which taken in education, effected positive to police-citizen relations statistically. Students prospect levels for police-citizen relations and taken education's effecting level to police-citizen relations are different for schools. It is determined that Gaziantep Police School students prospect levels for police-citizen relations and their educations' effecting level to police-citizen relations are higher than Hatay Police Schools students.

KEY WORDS

Police, Police education, Public Relations, Police-Citizen relations.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	v
ÖZET VE ANAHTAR KELİMELEER.....	vii
ABSTRACT AND KEYWORDS	viii
TABLÖLAR LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.TÜRK POLİS TEŞKİLATI VE POLİS EĞİTİMİ	3
1.1. Polis Kavramı.....	3
1.2. Türk Polis Teşkilatının Tarihi Gelişimi.....	5
1.2.1. Eski Türklerde Polis.....	6
1.2.2. Osmanlı'da Polis.....	7
1.2.3. Kurtuluş Savaşında Polis.....	9
1.2.4. Cumhuriyet Döneminde Polis	9
1.3. Polisin Görevleri	12
1.3.1. Adli Görevleri.....	13
1.3.2. İdari Görevleri	14
1.4. Türk Polis Teşkilatında Eğitim	15
1.4.1. Polisliğe Giriş Süreci	17
1.4.2. Polisin Temel Eğitimi	18
1.4.3. Polis Yüksek Eğitimi	19
1.4.4. Türk Polis Teşkilatında Yükselme ve Yönetici Eğitimi	21
1.4.5. Uygulamalı Eğitim.....	21
1.4.6. Hizmet İçi Eğitim	22
2. HALKLA İLİŞKİLER	25
2.1. Halkla İlişkilerin Tanımı.....	25
2.2. Halkla İlişkilerin Doğuşu ve Tarihsel Değişimi.....	27

2.3.	Halkla İlişkilerin Önemi	30
2.4.	Halkla İlişkilerin Amaçları	31
2.5.	Halkla İlişkilerde Temel İlkeler	32
2.6.	Halkla İlişkiler Uygulamasında Kullanılan Araçlar	34
2.6.1.	Yazılı İletişim Araçları	34
2.6.2.	Sözlü İletişim Araçları	34
2.6.3.	Görsel-İşitsel İletişim Araçları	35
2.7.	Halkla İlişkilerin Aşamaları	35
2.7.1.	Bilgi Toplama-Araştırma	36
2.7.2.	Planlama	36
2.7.3.	Uygulama	38
2.7.4.	Değerlendirme	38
2.8.	Halkla İlişkilerin Benzeştiği Diğer Kavramlar	39
2.8.1.	Propaganda	39
2.8.2.	Pazarlama	40
2.8.3.	Reklam	43
2.8.4.	İletişim	46
2.9.	Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler	47

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK POLİS TEŞKİLATINDA HALKLA İLİŞKİLER

1.	POLİS VE HALKLA İLİŞKİLER	49
1.1.	Türk Polis (Emniyet) Teşkilatında Halkla İlişkilerin Gelişimi	51
1.2.	Türk Polis (Emniyet) Teşkilatında Halkla İlişkiler Birimi	55
1.2.1.	Emniyet Genel Müdürlüğünde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	55
1.2.2.	Emniyet Müdürlüklerinde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	57
1.3.	Polis Teşkilatında Halkla İlişkilerin Önem ve Gerekliliği	59
1.4.	Halkın Polisten Beklentileri	60
2.	POLİSİN HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI	61
2.1.	Toplum Destekli Polislik	61
2.2.	Huzur ve Asayiş Toplantıları	63

2.3.	İhbar ve Şikâyet Sistemleri	63
2.4.	Sürelî ve Süresiz Yayınlar	64
2.5.	Polis Radyosu.....	66

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GAZİANTEP VE HATAY POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARI ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

1.	YÖNTEM.....	68
1.1.	Araştırmanın Modeli	68
1.2.	Evren Örnekleme	69
1.3.	Veri Toplama Araçları.....	69
1.4.	Verilerin Toplanması.....	71
1.5.	Araştırmanın Hipotezleri	72
1.6.	Verilerin İstatistiksel Analizi	72
2.	BULGULAR	74
2.1.	Örnekleme Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	74
2.2.	Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Dereceleri ile Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Notlarının Ortalamaları.....	75
2.3.	Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklılaşması.....	82
2.4.	Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklılaşması	83
2.5.	Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Altboyutu ile Genel Başarı Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi.....	84
2.6.	Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Alt boyutunun Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Boyutlarından Etkilenip Etkilenmemeye Durumunun Regresyon Analizi ile İncelenmesi	87
	SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME	89
	KAYNAKÇA.....	92
	EKLER.....	101

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Halkla İlişkiler ve Propaganda.....	40
Tablo 2. Halkla İlişkiler ve Pazarlama.....	43
Tablo 3. Halkla İlişkiler ve Reklamın Farklılıkları	45
Tablo 4. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyleri Ölçeğinin Faktör Yapısı ve Güvenirlilik Katsayısı.....	70
Tablo 5. Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Faktör Yapısı ve Güvenirlilik Katsayıları	71
Tablo 6. Örneklem Grubunun Okuduğu Polis Okullarına Göre Dağılımı.....	74
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Derecelerinin Ortalamaları.....	75
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaşlık İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları	76
Tablo 9. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	77
Tablo 10. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları	78
Tablo 11. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması ..	79
Tablo 12. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları	79
Tablo 13. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması	80
Tablo 14. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları	80

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	81
Tablo 16. Araştırmaya Katılan Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Not Ortalamaları	81
Tablo 17. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Puanlarının Öğrenim Görülen Polis Okuluna Göre Farklılaşması	82
Tablo 18. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklılaşması	83
Tablo 19. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Altboyutu ile Genel Başarı Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	84
Tablo 20. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeyleri ile Genel başarı puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	84
Tablo 21. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Alt boyutlarının Aralarındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	85
Tablo 22. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Alt boyutunun Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Boyutlarından Etkilenip Etkilenmeme Durumunun Regresyon Analizi ile İncelenmesi	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın Modeli	68
Şekil 2. Örneklem Grubunun Okuduğu Polis Okullarına Göre Dağılımı.....	75
Şekil 3. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Derecelerinin Ortalamaları.....	76
Şekil 4. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	77
Şekil 5. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	79
Şekil 6. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	80
Şekil 7. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması.....	81
Şekil 8. Araştırmaya Katılan Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Not Ortalamaları.....	82
Şekil 9. Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeye Etkisi.....	88

KISALTMALAR

ETK	Emniyet Teşkilatı Kanunu
PVSK	Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
PMYO	Polis Meslek Yüksek Okulu
PAB	Polis Akademisi Başkanlığı
GBE	Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
POMEM	Polis Meslek Eğitim Merkezi
IPRA	Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği
IPR	İngiliz Halkla İlişkiler Enstitüsü
AMA	Amerikan Pazarlama Derneği
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
t.y.	Tarih Yok

GİRİŞ

Günümüzde her alanda çok hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Bu doğrultuda yaşanan değişim, bireylerin yaşamlarını etkilemekte, beklenti ve ihtiyaçlarını da farklılaştırarak değiştirmektedir.

Temel olarak halkın güvenliğini sağlamakla görevli olan polis, insan haklarına saygı göstermesi ve hukuk kuralları içerisinde kalması beklenen kamu görevlisidir. Demokratik yaşam biçimi anlayışının, toplumun beklenti düzeyinin, yasa ve yönetmeliklerin, suç ve güvenlikle ilgili unsurların hızla değişmesi ve bu değişimin devam edecek olması, polislik görevinde de çeşitlenmelere neden olmaktadır. Bu nedenlerle polislerin toplumun değişen ve yenilenen ihtiyaçlarını yerine getirmeleri için yeterli düzeyde eğitim almaları zorunluluk haline gelmektedir.

Polislik kadar sosyal çevresi geniş ve toplumla içli dışlı olan bir meslek düşünülemez. Polis çocuk, yaşlı ve hastalarla ilgilendiği gibi sanıklarla ve mağdurlarla da ilgilenmek durumundadır. Bu kadar çeşitli toplum katmanlarıyla muhatap olan polislerin görevleriyle ilgili tüm alanlarda eğitim alması düşünülemez. Kaldı ki eğitim alırken bile birçok şey değişmektedir. O halde ilk önce öncelikli olarak verilmesi gereken temel bilgilerin ne olduğu iyi tespit edilerek bunların verilmesi gereklidir (Cerrah ve Semiz, 2000: 11-12). Ülkemizde polis eğitimi veren eğitim kurumlarının halkın beklentileri ve değişen ihtiyaçları doğrultusunda polisleri yetiştirmeleri verdikleri eğitim ile gerçekleştirebilmektedir. Polislik oldukça zor ve karmaşık bir meslektir. Polis, görevini yerine getirirken kimi zaman yerine göre psikiyatrist, doktor, avukat, hakim, savcı, rehber ya da savunma sanatları uzmanı gibi birçok rol üstlenmek zorundadır. Polisler bu rollerini yerine getirirken sürekli yurttaşlarla ilişki içerisinde olup görevlerini halkla iletişim halinde sürdürmektedirler. Etkili polis-yurttaş ilişkisi daha verimli ve kaliteli güvenlik hizmetlerinin sunumunda anahtar rol üstlenmektedir. Çünkü verilen ve alınan hizmetlerin merkezinde insan yer almaktadır. Yurttaşların polisten bekledikleri halkla ilişkilerin neler olduğunu saptamak için önce polislerin kendilerini yurttaşların yerine koyup polisten ne beklediğini algılamaları gerekir.

Bu bilgiler çerçevesinde bu araştırmanın amacı; polis eğitimi alan öğrencilerin polis yurttaş ilişkilerindeki kendi beklenti düzeyleri ile aldıkları mesleki eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine olan etkilerinin belirlenmesidir. Amaç doğrultusunda çalışma üç ana bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde; polis, polis eğitimi ve halkla ilişkilere dair kavramsal bilgiler sunulmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünde polis ve halkla ilişkiler konusu ele alınarak polis ve halkla ilişkilerin öneminden bahsedilmiş ve polisin halkla ilişkiler uygulamalarına yer verilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde ise; anlatılan teorik bilgilerin daha spesifik hale getirilmesi için Gaziantep ve Hatay PMYO öğrencilerine anket düzenlenmiştir. Düzenlenen anketin yöntemine dair bilgilere yer verilerek, elde edilen bulgular tablo ve grafikler halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. TÜRK POLİS TEŞKİLATI VE POLİS EĞİTİMİ

Bireylerin haklarının diğer bireyler tarafından ihlal edilmesi çoğu durumda suç teşkil eder ve devlet bu durumu önlemek ve/veya ortadan kaldırmak üzere örgütlenmiştir. Devletin bu anlamda verdiği hizmetler; kamu düzenini koruma, kollama, suç ve suçluları bulma ve bu amaçla devlet organlarına yardım etmeyi hedefleyen ve kolluk kuvvetleri tarafından yerine getirilen hizmetlerdir.

Ülkemizde kolluk kuvvetleri birçok değişik yasayla kurulmuş ve birbirinden ayrı yapılara sahip örgütlenmelerdir. Ancak, kamu düzeninin sağlanması ve korunması amacına yönelik faaliyetleri gerçekleştiren bu örgütleri tüm dağımlıklarına rağmen, bağlı oldukları makam ve yetki alanlarını göz önünde tutarak “Genel Kolluk”, “Özel Kolluk” ve “Yardımcı Kolluk” diye üçlü bir ayırıma tabi tutmak olasıdır (Karatepe, 2004: 258- 259). Genel kolluk, genel emniyet ve asayiş, kamu düzenini, genel ahlâkı ve huzuru sağlayan ve koruyan ve diğer kanunların verdiği görevleri yapan kuruluşlardan oluşur. Genel kolluk hizmetlerini yerine getiren bu kuruluşlar, görev alanları farklı olan Polis Teşkilatı, Jandarma Teşkilatı ve Sahil Güvenlik Komutanlığıdır (Karamık, 2008: 17).

1.1. Polis Kavramı

Polis, bu ayırımda genel kolluk kapsamında yer alıp, belediye sınırları içerisinde kamu düzeni ve yasaların uygulanmasını sağlayan, silahlı icra ve inzibat kuvvetidir (Kartepe, 2004: 259).

Polis sözcüğü, Yunanca Politeia, Latince Politia sözcüklerinden türemiştir. Fransızca ve İngilizce Police, Almanca Polizei, İtalyanca Polizia olarak ifade edilmektedir. Polis kavramı köken olarak eski Yunanca’da politika anlamında

kullanılmıştır. Başlangıçta site ve şehirleri, şehirdeki devlet ve hükümet faaliyetlerini ve yönetimi ifade etmekteydi. Bu anlamda polis deyimini, sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Eski Yunan'da kent veya şehir karşılığı olarak kullanılan polis, daha sonra anlamını genişleterek kent teşkilatı ve devlet yönetimi gibi anlamlara gelmeye başlamıştır. İngilizce'deki "police" ve Türkçe'deki "polis" kavramları kökeni bunlar olsa da günümüzde güvenlik gücü anlamında kullanılmaktadır (Karamık, 2008: 10).

04.07.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun birinci maddesinde: "Polis; asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil (sakat) ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar" denilmekte ve polisin kamu düzeni ve kamu güvenliğinin sağlanmasından sorumlu olduğu ifade edilmektedir (Sarı, 2010: 45).

Meydan Larousse polisi, bir ülkenin sükûn, güvenlik, sağlık ve düzenini sağlamak ve korumak amacıyla idare tarafından alınan ve yürütülüp gerçekleştirilmesi bir takım müeyyidelerle sağlanan genel ve özel önlemleri ve bu amaçla yerine getirilen hizmetlerin tümünü ifade eden bir terim olarak açıklamıştır.

Polis kavramı, genel olarak "teşkilat", "fonksiyon", ve "personel" olmak üzere üç anlamda kullanılmaktadır. Genel kabul gören tanım polisin öncelikle toplumsal düzeni koruyan bir kurum olduğudur (Kızılkaya ve Sönmez, 2010).

"Polis ile ilgili olarak; modern manada asayişini sağlamak ve suçu önlemekle görevli organize bir kolluk kuvveti, "öncelikle toplumsal düzeni koruyan bir kurum", "ülkede mevcut rejimi ve statükoyu koruyup sürdürme ve istikrarını sağlama aracı", "demokrasilerde bir yandan devleti ve onun kurum ve kuruluşlarını, öte yandan da kanuni ve meşru sınırlar içerisinde kullanılmak üzere, devletin muhaliflerinin haklarını da korumakla yükümlü ve bunun teminatı olan teşkilat" tanımları yapılmaktadır. Polis Teşkilatı hem bir ülkede devlet adına meşru güç kullanma yetki ve tekeline sahip bir kurumdur, hem de kurum olarak, sivil idarenin

emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlayarak kendini halkın hizmetine adanmış meslek mensupları topluluğudur. Sivil idarenin emrinde olan polisin faaliyetlerini hukuk sınırları içerisinde tutabilmek idare için büyük önem taşımaktadır. Çünkü sivil idarenin emrinde bir otorite aracı olması dolayısıyla polis otoriteye düşkündür. Demokratik toplumlarda denetim altına alınmayan ve hukuka dayanmayan polis korkusu, demokratik devletin bir zaafı olarak kabul edilmektedir (Arslan ve Olgun, 2009: 109).

1.2. Türk Polis Teşkilatının Tarihi Gelişimi

Türkiye’de de son birkaç yüzyıldaki modernleşme hareketlerinin sonucu olarak Emniyet Teşkilatı yaklaşık 160 yılın üzerinde bir geçmişe sahiptir. İlk defa 12 Rebiülevvel 1261 (21 Mart 1845) tarihinde bağımsız bir teşkilat olarak ortaya çıkan Türk Emniyet Teşkilatı o günden beri sürekli yenilenen ve profesyonelleşen bir kurumdur. Osmanlı Devleti’nde çeşitli dönemlerde değişikliğe uğrayan Emniyet Teşkilatı’nın Cumhuriyet dönemindeki kökü Milli Mücadele döneminde Ankara’da 24 Haziran 1920’de kurulan “Emniyeti Umum Müdüriyeti”ne dayanır. Erzurum Milletvekili Durak Bey tarafından teşkilatlandırılmaya başlanan teşkilatın ilk Umum Müdürü ise A. Naci Bey’dir (Çufalı, 2010).

1845 tarihi, Türk Emniyet Teşkilatı açısından önemli bir noktadır. Çünkü bu tarihe kadar zabıta olarak nitelenen teşkilat; 10 Nisan 1845 (12 Rebiü’l Evvel 1261)’den itibaren polis adı altında hayata geçmiş ve bu tarih Emniyet Teşkilatının kuruluş günü olarak kabul edilmiştir. Yeniçerinin ortadan kaldırılmasından sonra, başkentte ve eyaletlerde zabıta hizmetleri eskisiyle kıyaslanmayacak derecede gelişmesine rağmen; bu hizmetler karışık ve ayrı ayrı kurumlara bağlı olarak yürütülmekteydi. Teşkilat ve yürütme alanındaki bu karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla ilk defa 10 Nisan 1845’te İstanbul’da ilk polis teşkilatı kurulmuş, görevleri de yine aynı tarihte yayımlanan Polis Nizamnamesinde belirtilmiş ve bu durum yabancı elçiliklere de bir yazı ile bildirilmiştir.

Bu nizamnamede polis teşkilatının kuruluş amacı, belde güvenliğini sağlamak olarak belirtilmiştir. Bu çalışmalara rağmen, karışıklık devam etmiş, İstanbul’da

polis hizmeti; Yeniçeri Ağası yerine geçen Serasker, İhtisap Ağası ve Polis adını taşıyan teşkilatlar tarafından yürütülmüştür. Taşrada ise güvenlik hizmetleri, Sipahilerden oluşan zaptiyelerle ve Asakir-i Mansure alaylarıyla yürütülmüştür (<http://www.sakarya.pol.tr/>).

1.2.1. Eski Türklerde Polis

İnsanların toplum içinde yaşamak ihtiyacı, özgürlük ihtiyacından daha eski ve öndedir. Toplumlar binlerce yıl özgürlüksüz yaşayabilmişler, fakat düzensiz ve güvensiz yaşayamamışlardır. Devlet olarak örgütlenmiş toplumlarda, toplum düzeninin ve güveninin sağlanması Devletin en başta gelen ödevidir. Devletin bu ödevi, ulusal savunma ihtiyacı ile birlikte devlet kadar eskidir. Polis tarihi Türk tarihi ile başlamıştır. Tarih boyunca çeşitli devlet kurmuş olan Türkler kamu düzeni ve güvenliğini ulusal savunma ile birlikte yürütmüşlerdir. Eski Türkler 'de kamu düzeni ve güvenliği işleri subaşılar tarafından yürütülmüştür. Kabile halinde yaşadıkları dönemde Türkler, orduyu sevk ve yönetenlere “Subaşı” adını vermişlerdir. Su, asker, komutan, ordu ve subaşı, başkomutan anlamında kullanılmıştır. Kabileler birleşip toplum büyüyünce Kağan ortaya çıkmış, Subaşılar savaşta belli birliklere komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin güvenliğini sağlamışlardır. Böylece Subaşılının rolleri küçülmüş ve belli görevlerin yöneticileri olmuşlardır. Bilinen en eski Subaşı, VIII. Asra ait TONYUKOK Kitabesinde ismi yazılı olan İNALKAĞAN'dır. Büyük Selçuklu İmparatorluğunun kurucusu Selçuk Bey de bir Subaşı'dır. Keza Anadolu Selçuklularında da il merkezlerinde askeri ve mülki işlere bakan komutanlara subaşı denilmiştir. Bunlar buldukları yerlerin kamu düzen ve güvenliğini sağlamışlar, savaş zamanında ise çevrelerindeki ilçe ve köylerin tımarlı sipahilerine komuta etmişlerdir. Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılışından sonra, Anadolu'da kurulmuş olan beyliklerde askeri komutana “Subaşı” denilmiştir. Örneğin Aydınolu Mehmet Bey de aynı ordunun subaşılığını yapmıştır. Keza XVI. asrın ortalarında, Karamanoğullarının da Nizamüddin Bekler adında bir subaşısı bulunduğu anlaşılmıştır. Özetle belirtilecek olursa, Eski Türklerde kamu düzeni ve güvenliği belli yasalara uygun olarak yürütülmüştür. Oğuz Han'ın Oğuz Türesi, Cengiz Han'ın Uluğ Yasası,

Timur'un Tüzükkatı o devirlerin belli başlı hukuk kurallarına örnek olarak gösterilebilmektedir.

Bu yasalarda, suçların önlenmesi kadar işlenen suçlarda suçluların yakalanmasına da önem verilmiştir. Eski Türklerde Polis Teşkilatı bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere askeri teşkilat içinde yer almış ve askeri özellikler göstermiştir (<http://www.polisiye.com/>).

1.2.2. Osmanlı'da Polis

Osmanlı devletinin kuruluş döneminde hem asayişle ilgili hem de askeri konularda subaşılar mevcuttur. Daha sonra subaşı ve yasakçıların yanında geceleri şehir güvenliğini sağlayan, bekçilik hizmetleri yapan asesler söz konusudur. Birinci Murat zamanında kurulan ve Kanuni Sultan Süleyman zamanında gelişen yeniçeri teşkilatı da aynı zamanda iç güvenlikle görevli kılınmıştır. Kuruluş yıllarında ülke küçük olduğundan idari teşkilat da basit bir biçimde yapılandırılmıştır.

Osman Bey zamanında atanan kadılar yargısal görevlerinin yanında idari görevleri de yürütüyorlardı. Ancak bu dönemde asıl zabıta hizmetlerini subaşılar yerine getiriyordu. Osman Bey Karahisar'ı fethettiğinde oğlu Orhan Beyi kentin yönetimine, yanına da arkadaşı Gündüz Alp'i subaşılığa tayin etmiştir.

Osmanlı devletinde Sadrazamlar padişahı temsil etme konumlarıyla polis teşkilatının en yüksek amiri durumundadırlar. Sadrazamlar, emirleri altında tebdil-i çuhadarlar denilen istihbarat görevlileri istihdam etmişlerdir. Bu dönemde, taşra eyaletlerde beylerbeyi, sancaklarda ise sancak beyi, emirlerindeki askerlerle güvenlik hizmetlerini yürütmüşlerdir (Bilgiç ve Karakaya, t.y. : 173).

Osmanlı Devletinde Polisin eğitimine ilişkin önemli adımlar atılmıştı. Savaş sonrasında eğitim kadrolarındaki yetersizlikler eğitimin kalitesini düşürmüştü. Cumhuriyetin ilanından sonra Konya ve Trabzon'da birer polis okulu açılmıştı. Mevcut polis okulları altı aylık ve mesleğe hazırlık eğitimi vermekte idiler. Cumhuriyetin dönüşümlerine yeterli cevap veremiyorlardı. Özellikle amirlerin

eğitilmesi için bir okula giderek gereksinme artmıştı. 30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı Polis Teşkilatı Yasasının getirdiği en önemli yenilik, polisin özel bir meslek olduğunun, polis eğitiminin okullarda yapılması gerektiğinin belirtilmesidir. Ayrıca yeteri kadar polis okulu açılması ilk defa bu yasada zikredilmiştir.

1933 yılında Ankara’da Polis Enstitü binasının yapımına başlanmış ve 6 Kasım 1937 tarihinde de öğretime açılmıştır. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile polis eğitimi, bilimsel bilgi üzerine oturtulmuş, sistemli bir eğitime dönüştürülmüştür. O yıllarda polis eğitiminin sistemleştirilmesi ve yükseköğretim seviyesine çıkartılması ne kadar önemli ise, eğitim kurumunun öğretim programlarının çağın gereklerine göre oluşturulması da o kadar önemli idi. Geniş bir eğitim vizyonuna sahip yönetim, bir taraftan yurt dışından uzmanlar getirmiş bir taraftan da yurtdışına uzmanlar göndererek gelişmiş ülkelerdeki eğitim programları incelenerek, modern eğitim programları oluşturulmuştur. Her öğretim seviyesinde kuramsal bilgilerin uygulama ile birleştirilmesi ve uzman personel yetiştirmek amacıyla Enstitü’de ihtisas kursları açılmıştır. Bu uygulama, bilimsel polislik ile sanatsal polisliğin birleştirilerek bütünleştirildiği etkin bir öğretim şeklidir. Eğitimin zor olan bu yanı, halen üniversitelerimizde uğraş konusudur (Erdoğan, 2010).

Osmanlı Devleti zamanında 1907 yılı itibariyle toplam yedi polis okulu faaliyet yürütmüştür. Bu okullar (Gündoğdu, 2009b: 26);

- Selanik Polis Okulu
- İstanbul Polis Okulu
- Beyrut Polis Okulu
- Bağdat Polis Okulu
- Erzurum Polis Okulu
- Adana Polis Okulu
- Trabzon Polis Okulu

1.2.3. Kurtuluş Savaşında Polis

Kurtuluş Savaşında etkin görev alan Polis Teşkilatı Osmanlı Devleti'nin polisi olarak görevini devam ettirmektedir. 24 Haziran 1920 yılında kurulan Milli Polis Teşkilatı Anadolu'da işgal kuvvetleriyle mücadele eder. İşgalin her türlü baskısına rağmen her türlü bilgi ve yardımları Ankara hükümetine iletir, işgal altındaki bölgelerdeki asayiş düzenleme işlerini de başarıyla yerine getirir. Milli Mücadele döneminde iki başlı yönetilen Polis Teşkilatı, 1922'de İstanbul'daki Emniyeti Umumiye Müdüriyeti kaldırılarak 1923 yılında İstanbul Polis Müdürlüğüne dahil edilmiştir. 1922 yılında İstanbul vilayetine bağlı Emniyeti Umumiye Müdürlüğü kaldırılarak Ankara'ya bağlı tek merkezli milli hükümet tarafından yönetilmeye başlayacaktır. Ankara'da teşekkül eden Milli Hükümetin Emniyeti Umumiyesi; bir umum müdür ve bir muavinle, Emniyet, Seyrüsefer, Memurin şubeleri ve altı kişilik teftiş kurulundan ibaret mütevazı kadrosu ile çalışmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasının ardından İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi 1923 yılında kaldırılmıştır. Bu teşkilat yerine Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü Ankara'da kurulmuş ve Ankara'ya bağlı il teşkilatları kurulmuştur.

Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte Polis Teşkilatında yeni bir yapılanma ve görev alanının belirlenmesi ihtiyacı doğmuştur. 1907 ve 1913 tarihli Polis nizamnameleri 1932 senesinde 2049 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ve 1934 senesinde de Polis Vazife Salahiyet Kanunu ile 1937 senesinde 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun yayımlanmasına kadar yürürlükte kalmıştır. Mondros Mütarekesi ile Osmanlı Devleti'ne bırakılan topraklar üzerinde 14 vilayet, liva, vilayetlere bağlı livalar ve dahiliye nezaretine bağlı bağımsız livalar, kaza, nahiye köylerden oluşmuştur (Ünver, 2008, s. 10- 11).

1.2.4. Cumhuriyet Döneminde Polis

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilan edilmiş ve yeni Türkiye Cumhuriyeti henüz teşkilat yapısını tam olarak kuramamış, güçsüz bir polis teşkilatı devralmıştır. Henüz Teşkilat Kanunu yoktur. Hizmetler, 1907 ve 1913 tarihli Polis Nizamnamesine göre yürütülmektedir. 14 Mayıs 1930 tarihinde Emniyeti Umumiye

Müdürlüğü olan ismi, Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Polis Nizamnamesinin ihtiyaçları karşılamadığının görülmesi üzerine 30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı Polis Teşkilatı Kanunu çıkarılmıştır. Kanun 46 maddeden ibarettir. Polis teşkilatının kadro ve derecelerini, mesleğe girme, atama, yükselme, cezalandırma gibi konuları düzenlemiştir. 30 Haziran 1932 tarihli yasanın en önemli özelliği polis okullarının açılması ile Türk kadınının polis teşkilatına alınmasının sağlanmasıdır (Kızılkaya ve Sönmez, 2010).

Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar görevini sürdüren İstanbul Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü'nün yerine Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Ankara'da Emniyet Umum Müdürlüğü ve bu örgüte bağlı Vilayet Polis Müdürlükleri kurulmuştur. Cumhuriyet döneminde güvenlik teşkilatında temelde önemli bir değişiklik yoktur. Zira Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında Avrupai tarzda ıslah edilip geliştirilen Emniyet Teşkilatı'nın iki asıl bölümü; Polis ve Jandarma Cumhuriyet döneminde de aynen korunduğu gibi özel kolluk teşkilatının çeşitli adlarla anılanları da bu yeni dönemde varlığını korumuştur.

1934 tarihinde 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyeti Kanunu ve 1937 yılında da 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu çıkarılmıştır. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile örgütün yeniden düzenlenmesi sonucu 1937 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Her iki kanunda da zaman zaman değişiklikler yapılarak, bir kısım maddeler eklenerek günümüze kadar uygulanmaya gelmiştir. "Polis, silahlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır". "Üniformalı polis; vasıtalı ve vasıtasız kısımlara ayrılır. Vasıtalı Polis; atlı, bisikletli, motorlu ve canlı, cansız diğer vasıtalarla teçhiz edilen kısımdır". "Sivil Polis; her nevi emniyet hizmetinde üniformasız çalıştırılan kısımdır." (Çağlar, 2007, s. 36- 37).

1950 yılına gelinceye kadar her ilde Emniyet Müdürlüğü, gerek duyulan ilçelerde ise İlçe Emniyet Amirliği veya Emniyet Komiserliği teşkilatlanması bitirilmiştir (Kızılkaya ve Sönmez, 2010).

- Ülkenin gelişmesine paralel olarak trafiğe çıkan araçların artması nedeniyle belediyeler tarafından yapılan trafik hizmetleri 11 Mayıs 1953 tarihinde

çıkarılan 6085 sayılı Karayolları Trafik Yasası ile polise verilmiştir. Günün koşullarına göre yeniden düzenlenen yasa 13 Ekim 1983 tarihinde, 2918 sayılı yasa ile yenilenerek yürürlüğe girmiştir.

- Toplumsal olayların gündeme gelmesiyle 15 Temmuz 1965 tarihinde, 654 sayılı Toplum Zabıtası Kurulması Hakkında Kanunla Toplum Polisi birimleri oluşturulmuştur. Daha sonra 11 Ağustos 1982 tarih ve 2696 sayılı “3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa 7 ek Madde Eklenmesine Dair Kanun”la Toplum Zabıtasının yerine ÇEVİK KUVVET birimlerinin kuruluşuna geçilmiştir. Böylece Toplum Zabıtasının adı Çevik Kuvvet olarak değiştirilmiştir.
- Polis Teşkilatında Özel Harekât birimlerinin kurulması, 2559 sayılı Polis Görev ve Yetki Yasasında 16 Haziran 1985 tarih ve 3233 sayılı yasa ile yapılan değişikliklerle gerçekleştirilmiştir. 14 Temmuz 1993 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla Özel Harekât Dairesi Başkanlığı tesis edilmiştir
- Daha sonra Kanun Hükmünde Kararnameler ile yapılan düzenlemeler olduğu görülmektedir. İlk olarak 7 Ocak 1993 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatına bağlı Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Zamanla diğer teşkilatlarda olduğu gibi polis teşkilatında da yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Belirli nedenlerden bir veya birkaçının ortaya çıkması sonucu, bir teşkilatta yeniden yapılanma, düzenleme veya reorganizasyon yapma ihtiyacı duyulur.

Cumhuriyetle birlikte toplumsal, ekonomik ve kültürel hayatta ilerlemeler olmuş, polisiye hizmetler artmıştır. Polisin görev ve yetkilerini düzenleyen yasanın günün şartlarına göre cevap verememesi üzerine yeni düzenlemelerin yapılması gereği duyulmuştur. Teşkilatlanmaya yönelik hukuksal düzenlemeler de, hızlı gelişmelere ayak uyduramamış ve 4 Haziran 1937 tarihinde, bugün yürürlükte bulunan ve Polisin teşkilat, kadro ve yönetim yapılanmasını düzenleyen 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu (ETK) yayımlanmıştır (Kızılkaya ve Sönmez, 2010).

Cumhuriyet döneminde polis eğitime çok büyük değer verilirdi. Cumhuriyet döneminde polisin eğitime verilen değer bir göstergesi de Polis

Enstitüsünün açılmasıdır. Eğitim alanındaki sistemli gelişmeler durmamış ve bir yıl sonra lise eğitimi veren Polis Koleji 1938 yılında açılarak hizmete koyulmuştur. Polisliğe müracaat edenlerin eğitim ve kültür seviyeleri halkın istek ve taleplerini karşılamaktan uzaktı. Bu dönemde polisliğe, ancak millet mekteplerinde okuyup yazmayı öğrenebilen insanlar gelmekte idi. İlk tahsilliler bile, polis mesleğine, başka sahalarda iş bulamayacak kadar zayıf oldukları takdirde müracaat ederlerdi. Orta tahsilli memleket çocukları ise, polis mesleğine girmek istemezlerdi. Okur-yazar sayısının çok az olduğu bu dönemlerde, polisin eğitim seviyesinin yüksek tutulmasının bir yolu da Polis Enstitüsüne öğrenci kaynağı teşkil eden Polis Kolejinin açılması olmuştur. Günümüzde varlığı sorgulansa bile o dönemlerde isabetli ve önemli bir karar olduğu tartışılmaz (Erdoğan, 2010).

1.3. Polisin Görevleri

Polisin yaptığı görevler çok çeşitlidir. Polis teşkilatı, yasaların uygulanmasından sorumlu ve görevli kurumdur. Bir yasa hükmü ihlalinde buna müdahale edecek olan kurum polis teşkilatıdır. Ayrıca herhangi bir kamu kurumu bir yasanın hükmünün yerine getirilmesinde bir sorunla karşılaştığında bu teşkilat polisten yardım ister. Bu yönüyle polis, yasa uygulatma gücüne sahip kurum olarak ta tanımlanabilmektedir. Örneğin bir kaçak yapının yıkımında belediye ekipleri polisi çağırarak yıkım işini yaparlar. Ya da hacze giden haciz memurları yanına polis alarak işlemi uygular.

Polisin toplumda yerine getirdiği fonksiyonlardan birisi suçun önlenmesidir. Artık birçok ülkede polis suç ortaya çıkamadan önlemleri almaya çalışmaktadır. Önleyici polislikte, polis teşkilatı suç işlenmeden önce harekete geçmektedir. Böylece suç işlenmeden önceki ortam ele alınarak suçun işlenmesini önleyecek önlemlerin alınması önem kazanmaktadır. Polisin en önemli bir başka fonksiyonu suç işlendikten sonra suçlu sanıklarını yakalayıp adalete teslim etmektir. Bu polislik anlayışı polis teşkilatının bir suç işlendikten sonra harekete geçerek faile karşı ilgili kanunları uygulamasıdır. Polisin artık sadece suç ve suçluyla mücadele etme görevi yoktur. Bunun yanında polis toplum içindeki yardıma muhtaç insanlara yardım

etmekle yükümlüdür. Bu hem ilgili mevzuatın verdiği hem de modern polisten toplumun beklediği görevdir (Çevik, 2004: 16).

İnsanların güven ve huzur içinde mal ve can korkusu olmadan yaşayabilmeleri polisin sorumlulukları arasında yer almaktadır. Yeni bir çağın eşliğinde olan insanlık hızlı bir değişim ve gelişim içindedir. Polis görevi gereği yaşamının hemen hepsini halkın içerisinde geçirir. Halkla çok sıkı ve sürekli bir etkileşim içerisinde. Bu yönüyle devleti ve kanunları temsil eden polis, halkın saygınlığını kazandıracak davranışlar sergilemelidir. Ayrıca adaletin yargıdan çok önce polis tarafından gerçekleştirildiği de bir gerçektir. Haklının haksızdan, suçlunun suçsuzdan ayrılması görevi ile vazifeli olan yargı organı karar verirken en büyük dayanağı polis olmaktadır. Polisin bu çok önemli görevinin bilincinde olan hatta yaptığı işin çok önemli bir hizmet olduğunu anlayan gelişmiş ülkeler, polisine tüm imkânlarını seferber etmiş, eğitimine ve modernizasyonuna önem vermeye başlamışlardır (Kazu ve Özgentürk, 2004 :1).

1.3.1. Adli Görevleri

Adli polis, en az tam teşekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde adli işlerle uğraşmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosundan ayrılan görevlilerden oluşan kısımdır. Karakol istenilen düzeyde teşkilatlanmaya sahip değilse, personelin bir kısmı veya hepsi bu görevde çalışır. İl Emniyet Müdürlüklerinde adli polis görevi için şube kuruluşuna gidilmiştir. Ancak karakollar da adli polis görevi yapmaktadır (<http://www.egm.gov.tr/>).

Adli görevler; suçun işlenmesi ile beraber kendiliğinden ya da adli mercilerin emri ile olaya el koyan, suçun iz ve delillerini bulup adli mercilere gönderen ve adli mercilerce verilen cezaların infazı için gerekeni yapan bir nitelik arz etmektedir (Tiryaki, 2008: 32- 33).

Suç soruşturmaları, Emniyet Teşkilat Kanununda yer alan temel prensiplere uygun olarak, yetkili adli makamların talimatları doğrultusunda yapılır. Kamu düzenini bozucu bir suç işlendiğinde adli polis delilleri toplamak, suçu işleyen

şahısları yakalamak, Cumhuriyet Savcısı adına soruşturmayı yürütmek ve suçluları adalete teslim etmekle yükümlüdür. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK)'nın 2. maddesi 6. bendinde de polisin adli görevi belirtilerek “İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak” diye belirtilmiştir. İdari polis, adli polise gerekli hallerde veya savcının isteği üzerine yardımla mükelleftir. İdari polis, adli polisi ilgilendiren bir olay karşısında kaldığı zaman, bir taraftan adli polis görevini yerine getirmekle beraber, diğer taraftan adli polisi haberdar eder ve adli zabıta gelince işi ona bırakır. Teorik olarak adli ve idari polis görevlerini ayırmak mümkün olmakla birlikte, tatbikatta bunların görevlerinin sınırlarını ayırmak mümkün değildir (<http://www.egm.gov.tr/>).

1.3.2. İdari Görevleri

Sosyal ve genel düzenle ilgili kanun, nizam ve emirlerin yapılmasını sağlayan, suçu oluşundan evvel önleyici tedbirler alan polise idari polis denir. İdari polise, eskiden düzenlik ve zabıtaya mânia polisi denirdi. İdari polis, önleyici, koruyucu ve yardım edici görevleri yapmak için suç oluşturan unsurları göz önüne alarak o mahalde merkez, karakol, nokta, devriye ve motorlu ekipler kurar. Yurt içine zararlı kişi ve maddelerin girmemesi için giriş kapılarında gerekli kontrolleri yapar, umuma açık yerlerde suçların oluşmaması için tedbirler alır. Ruhsatsız silahları yakalamak için aramalar yapar, genel ahlâka uygun olmayan hareketleri önler. Açılması izne bağlı yerlerden izinsiz açılanları kapatır. Halkı rahatsız edici hareketlerin olmamasını sağlar. Toplu hareketlerin, gösteri yürüyüşlerinin, grevlerin kanun içerisinde devamını sağlar, sarhoş, alil ve acizlerin yardımına koşar, terk edilmiş çocukların ilgili müesseselere yerleştirilmesine dair hizmetleri yapar. Sinema, tiyatro gibi yerlerdeki toplu çıkışlarda suçların oluşmasını önler ve bunun dışındaki diğer önleyici zabıta hizmetlerini görür (<http://www.egm.gov.tr/>).

İdari görevler; suçları doğmadan önlemek olarak gösterilebilir. Yani kamu düzenini sağlama amacına yönelik olarak önleyici ve koruyucu tedbirler almak ve yardıma muhtaç olanlara yardım etmekle görevlidir (Tiryaki, 2008: 32).

Polisin idari görevleri, ülkenin emniyet ve asayişinin korunması ve suçların işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik iş ve işlemlerdir (Erdoğan, 2010):

- Halkın Sağlık ve Yaşamı ile ilgili İşler,
- Yardım Görevleri,
- Genel Eğlence yerleri ve benzeri Yerlerin Kontrolü,
- Göz önünde bulundurulması gereken Şahıslara Ait Görevler,
- Genel Ahlâka Aykırı Fiillerin Men Edilmesine İlişkin Görevler,
- Yolcular ve yabancılarla İlişkin işler,
- Yapılması İzne Bağlı işlerin Takibi,
- Belediye İle İlgili Görevler.

1.4. Türk Polis Teşkilatında Eğitim

Eğitim insanoğlu için kaçınılmaz olan, toplumsal başarı için vazgeçilmezler arasında yerini alan ve yüzyıllar öncesinden gelişerek devam eden bir süreçtir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Osmanlı Devleti'nde de meydana gelen değişimler sonucunda 10 Nisan 1847'de yayınlanan 17 maddelik "Polis Nizamnamesi" ile kurulan Türk Polis Teşkilatının yüz altmışaltı yıllık tarihi içerisinde eğitim konusu artan bir ivmeyle önemini korumuş, gelişen ve değişen hayat standartları paralelinde de polis eğitimine verilen destek ve yatırımlar artarak gelişmiş ve bu süreğenlik gelecekte de devam edecektir (Gül, 2006: 132).

Günümüzde demokratik çağdaş toplum yapısında polislik mesleği çok boyutlu olmuştur. Böylesi bir durumda polislik; mantıklı, bilgili, güçlü karakterli ve cesaret sahibi, topluma hizmet etme isteğinde olan kişilerin çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Polisin ilk aşamada yapması gereken işlerden olan güvenlik açısından hayat standardını arttırmak, tarafsız hareket etmek ve gerektiğinde zor kullanmak gibi yetki ve görevlerini istismar edebilmektedir. Oysa her görevlinin ölçülü ve adil olması, aykırı davranış gösteren kişilerin kazanılması yönünde yetkilerini kullanabilmesi gerekmektedir.

Eğitimin bu aşamada çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Polis eğitiminin amacı, topluma, yaptığı görev açısından en yüksek nitelikleri taşıyan polisi kazandırmaktır. Verilen eğitimle halkın güveni kazanılmıyorsa ve görevde insan hakları ihlal edilebiliyorsa eğitimin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Eğitim, polisin yaptığı işe odaklanmalı ve daha iyisini yapabilmesine yönelik olmalıdır. Bu bağlamda elbette halkın beklentilerini ve polisin karşı karşıya kaldığı problemleri hesaba katmak gerekmektedir (Arslan, 2002: 4).

Türk Polis Eğitiminin temel hedefi; 2000'li yıllarda hizmetlerin yürütülmesinde insan haklarına saygının, çağdaşlığın, hoşgörünün, standart davranış modelleri ile standart uygulama süreçlerinin hakim olduğu etkili ve verimli bir hizmet anlayışının yerleştirilmesi amacıyla eğitim biliminin temel esasları çerçevesinde pratiğe dayalı bir eğitim modelinin geliştirilmesidir.

Sosyal toplumsal ve eğitsel alanlarda meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanılmadığı sürece bugünün toplumsal ve bireysel gereksinmelerine gerekli biçimde yanıt verilemez. Bu gerçekten hareketle içinde yaşadığı topluma ve Türk Polisinin gereksinimlerine yanıt verecek niteliklere sahip polislerin yetiştirilmesi için polis eğitim sisteminde eğitim teknolojisi olanaklarından yararlanılması kaçınılmazdır.

Halkın huzur ve güvenliğinin teminatı olan Polis Teşkilatının verimlilik ve etkinliğinin artırılması, dünyada gelişen teknolojik yenilik ve imkânların yakından takip edilerek en üst seviyede kullanımı ile mümkün olacaktır. Günümüzde suçluların bile bütün teknolojik imkânlardan yararlanarak emellerini gerçekleştirdikleri gerçeği, polis için teknolojinin önemini daha da artırmaktadır (Korkmaz, 2010: 3).

Polisin eğitimin, sadece beden ve silah eğitiminden ibaret olmayıp, ruh, beden ve kafa bütünlüğü içinde üçlü denge üzerine olmalıdır. Bunun için polisin eğitimi, 2001 yılına kadar dokuz aylık süreyi kapsarken, bu durum 2001 yılında 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile değiştirilerek polis eğitimi iki yıla çıkarılarak Polis Meslek Yüksek Okulu (PMYO) haline getirilmiştir.

Bunun dışında, Emniyet Teşkilatımızın orta ve üst kademe amir sınıfının yetiştirildiği Polis Akademisi 4652 sayılı kanunla Güvenlik Bilimleri Fakültesi olarak dört yıllık lisans eğitimi veren bir fakülte haline getirilmiştir. Ayrıca bu kanunla Polis Akademisi Başkanlığı (PAB) Üniversite statüsüne kazanarak PMYO'ları da Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlanmıştır. Polis eğitiminde diğer önemli bir değişiklik de PAB'a bağlı olarak, bilimsel araştırmaların yapıldığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nün (GBE) kurulması olmuştur. Polis teşkilatında bunların dışında, "Eğitim Dairesi Başkanlığına" bağlı olarak 2006 yılı içerisinde düzenlenen hizmet içi eğitim etkinlikleri 182 farklı konuda verilmektedir (Karman, 2006: 7- 8).

1.4.1. Polisliğe Giriş Süreci

PMYO'larına girebilmek için Genel Lise, Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim, Ticaret, Turizm öğrenimine bağlı okullardan mezun olmak gerekmektedir (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001). Bu okullardan mezun olanlardan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve o yıl içinde yapılan üniversiteye giriş sınav türlerinin en az birinden üniversitelerin yüksekokullarına girmek için yeterli asgari taban puanı alanlardan diğer temel başvuru şartları da uygun olanlar başvuruda bulunabilirler.

Müracaat eden aday ilgili PMY Okulunda oluşturulan Aday Değerlendirme ve Seçme Kurulunca bizzat görülerek; fiziki görünüşü, bedeni dayanıklılığı, konuşma düzgünlüğü, kendine güven derecesi, temsil yeteneği, anlama ve ifade durumu değerlendirilerek yeterli görülürse "Polis Yüksek Okulu Öğrenci Adayı Olur" şeklinde karar verilir. "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Adayı Olur" kararı alanlar başvuruda buldukları PMY Okulunda Polis Akademisi tarafından belirlenen tarihte yazılı sınava alınır, yazılı sınav; test olarak ve yeterlilik yarışma sınavı şeklinde yapılır. Sınavda başarılı olan adaylar geçici kayıtla PMY Okullarında intibak eğitimine tabi tutulmakta bu süre içinde adayların tahkikatları yapılmakta ve sağlık kurul raporları aldırılmaktadır. Tahkikatları olumlu sonuçlanan ve sağlık kurul raporlarını alanlar PMY Okulu öğrencisi olarak kesin kayıtları yapılmaktadır (Güloğlu, 2003: 110).

1.4.2. Polisin Temel Eğitimi

Polis eğitimi genel eğitimin bir parçası olmakla birlikte, mesleki bir eğitim olması sebebiyle genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz etmektedir. Nitekim mesleki özelliği dolayısıyla polis eğitimi bütün dünyada genel eğitimin dışında tutulmuştur. Polis eğitiminde amaç, öğrenciye yalnız mesleki bilgi ve davranışlar kazandırmak değil, bunun yanında özgür düşünebilme, iyi muhakeme edebilme, süratli ve sağlıklı karar verebilme yeteneğine sahip, değişen toplum şartlarına uyabilen polisler yetiştirmektir.

Polis eğitimi ruh, beden ve kafa bütünlüğünü gerektiren bir eğitimdir. Bu bütünlük sağlanmazsa yani gönül, kafa ve kol gücü uyum içinde olmazsa polis eğitiminden istenilen verim elde edilemez. Günümüzde terör ve suçla mücadele etmek yalnız teknik mücadele değil, bir beyin ve bilgi mücadelesidir. Bu nedenle, polis eğitiminde polisin kol gücüyle birlikte, bilgi gücünü artırmak ve “fikri” potansiyelini, fiziki gücünün önüne geçirmeye çalışmak gerekir. Çünkü çağdaş polis kol gücü veya fiziki gücünden çok, kafa gücü veya bilgi gücüyle görev yapmaktadır (Güloğlu, 2003: 105- 106).

Polis teşkilatında temel eğitimler lise mezunları için 2 yıllık Polis Meslek Yüksekokullarında (PMYO), üniversite mezunları için ise 6 aylık Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde (POMEM) verilmektedir. Amir kademesini yetiştirmeye yönelik eğitimler ise 4 yıllık Güvenlik Bilimleri Fakültesinde (GBF) verilmektedir. PMYO’lar 2001 yılında çıkan Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile yüksekokul statüsünde, POMEM’ler ise 2005 yılında yapılan bir düzenleme ile hizmet öncesi kurs niteliğinde faaliyete başlamışlardır.

Polis temel eğitimindeki (POMEM ve PMYO) program geliştirme çalışmalarının yetersizliği, nitelikli eğitici bulma zorluğu, ders kitaplarının tam olmayışı, sınıfların kalabalıklığı, uygun adayların seçilmeyişi, eğitim için ayrılan maddi kısıtlılıklar çokça tartışılır durumdadır. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi ile Polis Meslek Yüksek Okulları’nda halen uygulanan eğitim

müfredatının, öğretici, uygulama ve konu eksenli bir yapıdan çok, eğitici, teori ve genel literatür eksenli bir yapıya sahip olduğu hemen göze çarpmaktadır. Bu nedenle de mezunların çoğu zaman göreve başladıklarında yaşadıkları şoku, “okul başka kadro başkaymış” veya “ben bunların hiç birini okulda öğrenmedim” şeklinde ifade ettikleri görülmektedir.

Polis eğitimine ilişkin eleştirilerin yoğunlaştığı nokta, polislik mesleğinin uygulamalı karakterine rağmen polis temel eğitimindeki derslerin çoğunun teorik verilmesidir. Polis Akademisi müfredatındaki temel sorun iş/görev analizi yapılmadan tasarlanmış olmasıdır. Eğitim programlarının içeriği açısından ise, son dönemlerde gerek kişisel gerekse kurumsal olarak başlatılan akademik araştırmalar ihtiyaca uygun bir eğitim programının oluşturulmasına katkı sağlayacak niteliktedir. Ancak, bu çalışmalar sürdürülürken iş analizlerinin göz ardı edilmemesi ve iş tanımlarının iş gereklerinin ortaya konması gereklidir (Alaç, 2009: 82).

1.4.3. Polis Yüksek Eğitimi

Türk polis teşkilatının amir ve memur eğitimi yatılı okul ortamında gerçekleşmektedir. 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu (PYÖK) ile yapılan düzenleme ile polis eğitimi süresi memurlar için iki yıla çıkartılmıştır. Amir adaylarının eğitim süresi ise Polis Akademisine liseden gelenler için dört yıl, Polis Koleji mezunu öğrenciler için ise sekiz yıldır. Bu sürelerin tamamı yatılı okul ortamında geçmekte ve doğal olarak öğrenciler arasında birincil ilişkiler düzeyinde derin dostluk ve arkadaşlık bağları kurulmaktadır. Öte yandan, sadece dostluklar değil bazı durumlarda, mesleğin ileri dönemlerinde görülen, çekememezlik, kıskançlık, düşmanlık gibi istenmeyen duyguların başlangıcı da yine bu öğrencilik yıllarına dayanabilmektedir (Cerrah ve Eryılmaz, 2003: 28).

Polis Meslek Yüksek Okulları (PMYO) 9.5.2001 tarih ve 24397 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4652 sayılı “Polis Yüksek Öğretim Kanunu” ile kurulmuştur. Bu Kanunla mevcut Polis Okullarında reform niteliğinde yapısal ve içeriksel değişikliklere gidilerek Emniyet Teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere, iki yıllık ön lisans düzeyinde, mesleki eğitim-öğretim yapan

PMYO kurulmuştur. PMYO kurumsal olarak Polis Akademisi bünyesine dahil edilmiş ve Akademi Başkanı bu okulların bütün faaliyetlerinin yönetim, gözetim ve denetiminden sorumlu hale gelmiştir. PMYO'nun kuruluş amacı öğrencileri (Güloğlu, 2003: 108- 109):

- Atatürk İlke ve İnkılâplarına ve Atatürk Milliyetçiliğine bağlı,
- Devletin Ülkesi ve Milleti ile bölünmez bütünlüğüne duyarlı,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,
- Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve sorumluluğunu duyan,
- Toplum yararını şahsi menfaatinin üstünde tutan aile, ülke ve millet sevgisiyle dolu,
- Emniyet Teşkilatının ilerlemesine yardımcı olabilecek nitelikte ilmi, mesleki, teknik bilgi ve beceri sahibi,
- Polis olmanın şeref, gurur ve şuurunu taşıyan ve polis üniformasının gerektirdiği saygınlığı yürütebilen,
- Hizmetin görülmesi esnasında karşılaşılabilecek sorunları Anayasa' da belirlenen Cumhuriyetin nitelikleri doğrultusunda çözüm ve takip kabiliyeti gelişmiş,
- Mesleki kültürün ortak maddi ve manevi değerlerini benimseyen,
- Beden, zihin, ruh, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,
- Hizmetin kanunlara uygun olarak yapılması ve arzu edilen neticeye ulaşması için, inançlı ve şuurlu bir şekilde meslek disiplininin gerektirdiği tavır ve davranışları gösteren,
- Sorumluluklarını yüklenilme şuuruna ve başarılı görevler yapabilme yeteneğine sahip,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğü bilincine sahip,
- İnsan haklarına saygılı,
- Polis meslek etik kurallarına bağlı, meslek mensubu yetiştirmek şeklinde belirlenmiştir.

1.4.4. Türk Polis Teşkilatında Yükselme ve Yönetici Eğitimi

Yönetim açısından ‘terfi veya yükselme’, kişinin daha çok verim sağlayabileceği bir yerde kullanılmasını ifade etmektedir. Yükselme bilgi ve yeteneğini arttırmak için gayret gösteren ve yüksek derecedeki verimliliğini muhafaza eden personeli teşvik etmek için verilen bir ödül anlamına da gelmektedir. Olabildiğince işi ehline layık olana verme yolu olarak da anlaşılabilir. Yükselme ile ilgili bazı düzenlemeler geçmiş performanslara verilen taltifler olarak da değerlendirilebilmektedir (Ülkemen, 2008: 35).

Türk Emniyet Örgütünde, polis memurları kendilerine tanınan yükselme olanaklarının önemi her geçen gün artan personel motivasyonu açısından yeterli olmadığına inanmaktadırlar. Gerçekten de incelenen ülke polis örgütleri ile karşılaştırıldığında polis memurlarına tanınan yükselme olanaklarının yetersizliği görülmektedir. Bu durumun, polis memurlarının çalışma verimi, kalitesi ve motivasyonuna olumsuz etkileri olmakta; personeli örgütten soğutmakta, iş yerinde devamsızlığının arttırmasında önemli bir rol oynamaktadır. Polis memuru rütbesiyle mesleğe başlayan ve mevcut kısıtlı olanaklar dahilinde diğer rütbelere ulaşamayan, 37 yaşından gün almış memur için örgütsel motivasyon araçları içindeki en güçlü faktör olan yükselme olanağı bitmiştir. Bu durumdaki bir polis memurunu eğitime ve geliştirme çabaları örgüt açısından zor olacağı gibi personeline bu yönde bir gayret gösterileceğini beklemek çok da isabetli olmayacaktır (Baycan, 2007: 61).

1.4.5. Uygulamalı Eğitim

Emniyet Teşkilatında yönetici yetiştiren Polis Akademisi’nde 4 yıllık eğitim sürecinde mesleki, yönetsel uygulamalı ve hukuk derslerinin yanı sıra, yaz aylarında verilen uygulamalı kamp eğitimi ve uygulamalı mesleki staj eğitimi de yer almaktadır. Yine yıl içinde verilen derslerde, mesleki derslerden hukuk derslerine, insan haklarından istatistiğe, uluslararası ilişkilere kadar yönetici, amir niteliklerinin gerektirdiği tüm bilgileri içeren müfredat programıyla genel kültür ve yönetim nitelikleri kazandırılmaktadır.

Polisin görevleri gün geçtikçe artmakta ve zorlaşmaktadır. Gümrük duvarlarının da artık kalktığı günümüzde, her türlü teknolojiyi kullanan, çağdaş bilimi her şeyin üzerinde tutan, kaba kuvvetin değil aklın ve bilimin öncülüğünü yapan bilinçli bir polis örgütüne gereksinim vardır. Bu da ancak kuramsal ve uygulamalı eğitim dengesinin iyi kurulmasıyla olanaklı olacaktır.

Ancak Polis Akademisi'nde verilen uygulamalı eğitimin etkinlik düzeyi istenilen düzeyde değildir. Bu bakımdan Polis Akademisi'nde verilen uygulamalı eğitimin yeniden değerlendirilmesi, Akademi mezunlarının alanda karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve mezunların uygulamalı eğitim ile ilgili görüşleri alınarak uygulamalı eğitimin etkinlik düzeyini artırıcı çalışmalara girilmesi büyük bir zorunluluk taşımaktadır. Ancak Emniyet Örgütünde bu alanda yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Bu bakımdan bu araştırmanın problemi, Polis Akademisi'nde verilen uygulamalı eğitimin değerlendirilmesi ve Akademi mezunlarının görüş ve önerilerinin alınması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda bu problemin çözümüne yönelik öneriler getirilecektir (Yurdaer, 2000:212).

1.4.6. Hizmet İçi Eğitim

Hizmet içi eğitim kavramı tanımlanacak olursa;

Kişilerin hizmette verim ve etkinliklerinin arttırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinilen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir (Gürcan, 2005: 20).

Hizmet içi eğitim, “kişiye işi ile kesin hukuki ilişkisinin kurulduğu tarihten, işten ayrıldığı tarihe kadar geçen süre içinde, işin gerektirdiği performans düzeyine ulaşması için gereken bilgi, beceri ve davranışların sistemli bir şekilde öğretilmesidir” (Selimoğlu ve Biçen Yılmaz, 2009: 3).

Hizmet içi eğitim; sektör ayrımı yapılmaksızın, tüzel ve özel kişilere ait iş yerlerinde belirli bir maaş ve ücret karşılığı görevlendirilmiş ve çalışmakta olan kişilere yapılan eğitimidir. Hizmet içi eğitimin genel amacı üretilen mal veya

hizmette emek faktörüne düşen payın verimliliğini artırmak üzere insanların gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarınıdır (Gürcan, 2005: 21).

Hizmet içi eğitim etkinlikleri personelin eğitim ihtiyacını karşılamak, kurumun saptanmış olan amaçlarına ulaşmasını sağlamak ve insan kaynaklarından beklenen verimliliği elde etmek üzere programlanır ve uygulanır. Kurumlarda hizmet içi eğitim, genellikle personele işiyle ilgili, bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmak amacı ile yapıldığından dolayı meslek eğitimi niteliği de taşır. Hizmet içi eğitimlerin belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için, kurum ve personelin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Nitelikli bir biçimde hazırlanarak uygulanan hizmet içi eğitim programları bireylere aşağıda belirtilen temel yararları sağlamaktadır (Gökçe, 2000: 162- 163):

- Üretilen ürün ve hizmetlerin kalitesi artar.
- Personelin motivasyonu ve iş doyumunu yükselir.
- Kurumun ve personelin kendisini geliştirmesi sağlanır.
- Kurum içinde iletişim ve etkileşim olanakları gelişir.
- Sektördeki ulusal ve uluslararası gelişmeler izlenir.
- Kuruma duyulan saygınlık ve güven artar.

Emniyet teşkilatı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programlarının yukarıda belirtilen yararları sağlayabilmesi için, programların bilimsel ilke ve esaslar doğrultusunda, uzman desteği ve üniversitelerle yapılan işbirliği ile kadroların hazırlanması, uygulanması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Toplumda huzur ve güvenin sağlanmasında çok kritik bir rol üstlenen polisten, toplumun beklentisi her geçen gün artmakta ve değişmektedir. Bu da, polisin hizmet içinde sürekli bir biçimde kendisini geliştirmesini zorunlu hale getirmiştir. Çağımızda hızla değişen ve gelişen ihtiyaçlar, polisin yeniden yapılandırılmasını, görev ve rollerinin gözden geçirilmesini, hizmet kalitesinin yükseltilmesini, yeni bir vizyon ve anlayış kazanmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu da ancak, sürekli eğitim, araştırma ve geliştirme ile sağlanabilecektir. Böylece, kültürü evrensel değerlerle uyum gösteren, insan hak ve özgürlüklerini koruyan,

birey ve toplum psikolojisini bilen, sorunların çözümü için iletişim kanallarını her zaman açık tutan ve vizyonunu sürekli geliştiren daha nitelikli polislerin yetiştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Emniyet Teşkilatı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programlarının sürecin aşamasında izlenmesi ve bilimsel araştırma süreçlerinden de yararlanılarak geliştirilmesi verilen eğitimin kalitesinin artmasında belirleyici bir rol oynayacaktır (Gökçe, 2000: 162- 163).

Emniyet Teşkilatı personelinin hizmet içinde eğitilmesi, disiplini ve görev anlayışının oluşmasını temin etmeyi amaçlamaktadır. Yeterli şekilde ve emniyet hizmetlerinin özelliklerine göre yetiştirilmemiş personelin, görev başında ve olaylara müdahale konusunda bir takım eksikliklerinin ortaya çıkabileceği gerçeğinden hareketle, eğitim için nelerin gerektiği, bunların nasıl sağlanacağı ve bu yolda ne gibi hedeflere ulaşılmak istendiğine dair bazı ilkeler tespit edilip, uygulamaya konularak, bir hizmet içi eğitim politikası çizilmiştir.

Emniyet Teşkilatı'nda hizmet içi eğitim, Emniyet Genel Müdürlüğü Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. Bu yönetmeliğe göre Emniyet Teşkilatı'nın hizmet içi eğitim politikasının temel ilkeleri şöyle sıralanmıştır (Uzunbacak, 2004: 74- 75);

- Hizmet içi eğitimin belirli bir plan ve program çerçevesinde yürütülmesi,
- Hizmet içi eğitimde sürekliliğin sağlanması,
- Eğitim mevzuatının düzenlenmesi,
- Eğitim yönetici ve eğiticilerinin seçilmesi,
- Eğitim süresinin yeterli düzeye çıkarılması,
- Müfredatın eğitimin amacına uygun şekilde düzenlenmesi,
- Alınan eğitime uygun personel istihdamının sağlanması,
- Eğitimin personelin asli görevini aksatmayacak şekilde düzenlenmesi,
- Eğitimden beklenen sonuca ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesi,

Ancak, uygulamada olumlu gelişmeler olmasına rağmen, Emniyet Teşkilatı'nda yapılan eğitimlerde sayılan ilkelerin ne derecede geçerli olduğu tartışılması gereken bir konudur.

2. HALKLA İLİŞKİLER

2.1. Halkla İlişkilerin Tanımı

Ülkemizde 1960'lı yıllardan itibaren kendisini göstermeye başlayan halkla ilişkiler kavramını belli bir tanımla çerçevelemek oldukça güçtür. İki kelimedenden oluşan bu kavramı ayrı ayrı tanımlamak gerekir. Halk kelimesi Fransızca "publique", İngilizcede ise "public" kelimelerinden doğar. Halk kelimesi Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise "bir ulusu oluşturan insan topluluğu, aynı ülkede oturan ve ortak çıkarlarla birbirine bağlı olan kişilerin tümü" şeklinde tanımlanmaktadır. İlişki ise "iki olgu arasındaki bağlantı ve ilgi" olarak sunulur.

Bu iki kavram halkla ilişkiler fonksiyonu açısından değerlendirildiğinde, halkın en önemli özelliğinin etkilenmeye açık insan toplulukları olduğunda düşünülmenecektir. Son yıllarda önemi oldukça artan halkla ilişkilerin tanımı konusunda uzmanların üzerinde birleştiği ortak bir tanımdan bahsetmek pek mümkün olmamaktadır. Halkla ilişkilerin geniş bir uygulama alanı olması, çoğu kez de diğer yan dallarla iç içe girmiş olması ve daha da önemlisi birbirinden farklı amaçları olan kamu ve özel kuruluşlarda uygulanmakta olması ortak bir tanıma varmayı zorlaştırmaktadır (Güneş, 2009: 72).

20. yüzyılın başlarından itibaren halkla ilişkilerin hem kuram, hem de uygulama açısından temelini oluşturan, boyutları ve temel amaçları bakımından geniş ölçüde kabul edilen bir tanımla yapılamamıştır. Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği'nin (International Public Relations Association-IPRA) 1954 tarihli kongresinde kabul edilen tanımına göre halkla ilişkiler, bir kuruluşun bağlantı kurduğu veya kurabileceği kimselerin anlayış, sempati ve desteğini elde etmek ve bunu devam ettirmek için yaptığı sürekli ve örgütlenmiş bir yönetim görevidir (Karadeniz, 2010: 82).

Planlanmış ve desteklenmiş çabaları sürdürmek ve halkla kuruluş arasında karşılıklı anlayış ve iyi niyeti sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar, İngiliz Halkla İlişkiler Enstitüsü (Institute of Public Relations IPR)'nün halkla ilişkiler için

tanımıdır. Halkla ilişkiler, belirli bir kampanya veya program üzerine organize edilen devamlı bir faaliyettir. Taraflar arasında karşılıklı anlayışı tesis etmek ve onu sürdürmek halkla ilişkilerin gayesidir. Halkla ilişkilerin esas fonksiyonları arasında, kuruluşun hedef gruplarınca anlaşılmasını sağlamak yer almaktadır.

IPRA Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği, (International Public Relations Association), CERP (Confederation Europeen des Relations Publiques), DPRG (Deutsche Public Relation Gesellschaft) PRVA (Public Relations Verband Austuria) ve SPRG (Schweizerische Public Relations Gesellschaft) yaptıkları tanımlamalarda, aşağıdaki unsurları kullanmışlardır (Karadeniz, 2009: 6- 7):

- Genel anlayış, itimat ve genel sempati kazandırmak ve bunları geliştirmek,
- Belli bir organizasyon için anlayış, itimat ve sempati geliştirirken, çevrelerinde benzer bir sistem meydana getirmek, oluşturmak, yapısal olarak değiştirmek, kurumsallaştırmak, güçlendirmek,
- İtimat ve sempatiyi sürekli olarak korumak, sürdürmek, iyileştirmek, sağlamlaştırmak, arttırmak,
- Başka organizasyonlar, sistemler, gruplar ile iletişimde bulunmak, sürekli olarak korumak ve devamlı hale getirmek,
- Organizasyonun, sistemin kendi ilgilerini dışarıya doğru, kamu nezdinde geçerli kılmak, temsil etmek, ortaya koymak ve grup içerisinde kendi ilgilerini açıkça belirtmek, bunu devamlı olarak sürdürmek,
- Organizasyonun ilgisi yönünde kamuoyunda etki bırakmak,
- Üretim ve işbirliği amaçlı anlaşma sağlamayı, diğer ilgililerle karşılıklı bağlantı kurmayı, onlarla birlikte hareket etmeyi hedeflemek,
- Kendi organizasyonunun varlığını ve gelişimini, anlaşma ve karşılıklı ilgi ile desteklemek.

Amerikan Halkla İlişkiler Birliği tarafından literatürde 200 kadar çeşitli tanımları saptanan Halkla İlişkiler, başlangıcından günümüze konu ile ilgilenen uzmanlarca değişik kavramlar kümesi olarak tanımlanmıştır. 1970’li yılların ortalarında Dr. Rex F. HARLOW, Halkla İlişkiler liderleri arasında genel kabul görececek bir tanıma yönelik olarak, İngilizce literatürdeki 472 tanımı analiz ederek

Halkla İlişkileri “bir örgüt ve bu örgütün hedef kitlesi arasında karşılıklı iletişim, anlayış, genel kabul ve işbirliği oluşturulmasına ve bunların sürdürülmesine yardımcı olan ve ayırıcı özelliğe sahip bir yönetim fonksiyonu” olarak tanımlamıştır. HARLOW’ un bu tanımı, 1987 yılında Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği (IPRA)’ nın Eğitim ve Araştırma Komitesince hazırlana IPRA Raporu’nda da halkla ilişkilerin mesleki tanımı olarak yayınlanmıştır (Şahin, t.y: 1).

Geniş anlamda halkla ilişkiler, bir kurumun toplumla bütünleşme yönünde harcadığı çabaların tümü olarak tanımlanmaktadır. Ancak her kurumun ilişkiler içinde bulunduğu halk kesimi farklılıklar sunmaktadır. Örneğin, bir hükümet için halk ülkede yaşayan tüm insanlar, bir dernek için kendi üyeleri, bir gazete için kendi okuyucuları, bir spor kulübü için taraftarları ve bir işletme için ise halk, örgüt içinde çalışanlar ile örgüt dışında yer alan ve firmayla ilişkisi bulunan tüm kişi ve kuruluşları kapsamaktadır (Sabuncuoğlu, 2008: 4).

Halkla ilişkilerin ideal rolü herhangi bir gerilim duygusu yaratmadan örgütler ve toplum arasındaki arabuluculuk olarak tanımlanır. Toplumda halkla ilişkilerin rolünün “karşılıklı güvenilirlik, kamu güveni, adil davranış, karşılıklı anlayış ve saygı kazanmayı başarabilmek için dürüstçe, tutarlı ve sürekli iletişim kurma yoluyla “sosyal çevre ile örgütün uyum sağlaması” olarak tanımlanabilmektedir (Güllüoğlu, 2006: 148).

2.2. Halkla İlişkilerin Doğuşu ve Tarihsel Değişimi

Halkla ilişkiler 20.yüzyılın bir olgusu olarak görülmekle birlikte, gerçekte tarihin çok eski dönemlerine kadar uzanmaktadır. Halkla ilişkilerle ilgilenen araştırmacılar, halkla ilişkilerin insanların toplum halinde yaşamaya başlamalarından beri var olduğunu kabul etmektedirler. Halkla ilişkiler teriminin ilk kez ve kimin tarafından kullanıldığı ise tartışmalı bir konudur. İngiltere Halkla İlişkiler Enstitüsü Müdürü Paget Cook’a göre, terim ilk kez Thomas Jefferson’un 1807’de 10. Kongreye gönderdiği bir mesajda Amerika Birleşik Devletleri’nin dış ilişkileri ile ilgili olarak kullanılmıştır. Tüm bu tartışmaların dışında halkla ilişkilerin anavatanının Amerika Birleşik Devletleri olduğu ve modern halkla ilişkiler mesleğinin doğuşunun dünyadaki ekonomik ve sosyal gelişmelerle

yakından ilgili olduğu söylenebilmektedir. Halkla ilişkiler çalışmalarının sistematik bir kimliğe bürünmesi 19. yüzyılın ikinci yarısına rastlamaktadır. 1896 yılındaki ABD seçim kampanyasında, Bryan ve Mc Kinley mücadelesi, siyasal arenada halkla ilişkilerin örgütlü bir biçimde kullanılmasının ilk örneği olmuştur. Bu çalışmalar zamanla çeşitli iş sektörlerinde de görülmeye başlanmıştır. 1900'lerden sonra iş dünyasının yeni yasal düzenlemelere uymak durumunda olması ve basının katı eleştirilerine maruz kalması, 20. yüzyılın büyük kuruluşlarında halkla ilişkileri zorunlu kılmıştır. Sözü edilen kuruluşlar daha önceki uygulamalarının olumsuz imajlarını silmek için “halkın aydınlatılmasını” temel alan yeni bir halkla ilişkiler anlayışını oluşturmaya başlamıştır (Çağlar ve Yılmaz, 2007: 4- 5).

Halkla ilişkilerin gelişimi şu şekilde özetlenebilmektedir (Erdoğan, 2010):

- 1923 Dünyanın en meşhur Halkla ilişkilercisi, Edward L. Bernays “Crystalizing Public Opinion” kitabını bastı ve “halkla ilişkiler danışmanlığı” kavramını popülerleştirdi. New York Üniversitesi’nde ilk halkla ilişkiler dersini öğretti.
- 1927 Arthur W. Page, firmada politikayı belirlemede söz sahibi olma koşulunu kabul ettirerek, AT&T firmasında Halkla ilişkiler başkanı yardımcısı oldu. Halk ile işbirliğini ve firma faaliyetlerinin açığa vurulmasının önemini savunan Page yüzyılın en önde gelen firma yöneticisi oldu.
- 1929 Edward L. Bernays tarafından orkestra edilen “Golden Jubile of Light” elektrik lambasının bulunmasının 50 yılını kutlama adına yüzyılın dünya çapında en büyük halkla ilişkiler olayını sahneye koydu.
- 1933 İlk siyasal kampanya firması kuruldu.
- 1934 Amerikan başkanı Roosevelt meşhur “ocak başı sohbetleri” (fireside chats) radyo programındaki konuşmalarıyla halkla ilişkilerle siyasal sistemin satışında ve siyasal propagandada önemli bir geleneği başlattı.
- 1935 İlk kez yaygın kamuoyu yoklaması yapıldı.
- 1942 Elmer Davis tarafından yönetilen ve bildiğimiz iletişim kuramcılarının ve araştırmacılarının çoğunun çalıştığı “Office of War Information”

(sonradan CIA) Amerikanın İkinci Dünya savaşında halkın desteğinin promosyonunu yaptı.

- 1945 Savaş sırasında “War Advertising Council” olan propaganda kurumu isim değiştirerek savaş sonrasında sivil “The Advertising Council” adını aldı ve sözde kamu yararına reklamlar yapmayı üstlendi.
- 1946 İlk televizyonda tanıtım faaliyetleri başladı.
- 1953 Amerikanın dışında haber ve kültürel enformasyon dağıtmak için The United States Information Agency (USIA) kuruldu. Agency’nin işi her ülkede hakikaten yaygın bir şekilde ülke içinde haber toplayan ve değerlendiren halkla ilişkiler biçimindedir. CIA'den formel olarak bağımsız haber toplama ve ilişkiler düzenleme organıdır.
- 1955 yılında Norveç, Hollanda, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere’nin girişimleriyle Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği kurulmuştur. Ayrıca, Amerikan Halkla İlişkiler Birliği, Amerikan Halkla İlişkiler Derneği, Ekonomik Halkla İlişkiler Derneği, Demiryolu Halkla İlişkiler Derneği gibi çeşitli konularla ilgili halkla ilişkiler dernekleri de kurulmuştur (Çağlar ve Yılmaz, 2007: 4- 5).
- 1965 Ankara’da SBF Basın Yayın Yüksek Okulu Kuruldu ve kapitalist endüstriyel yapının bir yansıması olarak üç bölüm oluşturuldu: Gazetecilik, Radyo-Televizyon ve Halkla İlişkiler. Böylece biçimsel olarak Türkiye’de halkla ilişkilerde 1968’de öğrenciler vardı. Bu öğrencilerin bazıları Halkla ilişkilerden mezun olduktan sonra Halkla ilişkileri kurumda bir odada oturan ve afişler hazırlayıp reklam yapan ve dert dinleyen ve de bina içinde yön gösteren sanan kimseler tarafından çalıştırıldılar. Otuz beş yıl sonra Halkla ilişkiler çoğunlukla aynı biçimde algılanmaya ve değerlendirilmeye devam etmektedir. Belki de önemli değişim, şimdi halkla ilişkiler dendiğinde güzel kızlar, vücut dili, son moda giysiler, sahte imajlarla firma veya kurum satışını yapmaya çalışan halkla ilişkiler firmaları ve etik laflarıyla halkla ilişkilerin ideolojik temelini biçimlendirmeye çalışan Halkla İlişkiler dernekleri olmasıdır. 1984 ve sonrası, Türkiye’de hem siyasal hem ekonomik alanlarda danışmanlık, reklamcılık ve halkla ilişkiler, pazarlama, promosyon faaliyetleri kıpırdanmaya ve son yıllarda hız kazanmaya başladı (Erdoğan, 2010).

Görüldüğü gibi, halkla ilişkiler çalışmalarının güçlü bir tarihsel gelişim gösterdiği söylenebilmektedir (Çağlar ve Yılmaz, 2007: 4- 5).

2.3. Halkla İlişkilerin Önemi

Halkla ilişkilerin varoluş nedeni; halkı, başka bir deyimle kamuoyunu, herhangi bir konuda etkilemek, ele alınan konuda onun desteğini ve güvenini kazanabilmektir. Bireylere bir şey yaptırabilmek için genelde üç etkili yolun olduğu bilinmektedir. Bunlar (Tunçağlı, 2005);

- Zor kullanmak,
- Para ile satın almak,
- İnandırmak.

Halkla ilişkilerde, halkın bir yeniliğe, bir toplumsal değişime uymasında, bir kuruluşu desteklemesinde, yeni bir hareket biçimine alışmasında, inandırma yolu kullanılır. Halkın inanmadığı, desteklemediği şeyleri gerçekleştirmek mümkün değildir. Halkın görüş ve inançlarındaki değişimleri etkileyen faktörler yakından izlenmeli, kuruluşun davranış ve tutumları buna göre düzenlenmelidir. Halkla ilişkilerin, halkın güven ve sempatisini sağlamak ve ona en iyi şekilde davranmak için gerekli bilgiler olarak ele alınması, konuya önem kazandırmaktadır.

Günümüzde, her şey artık kamuoyunun önünde geçmekte, kapalı kapılar ardında alınan kararlar dönemi kapanmış bulunmaktadır. Bu bakımdan halkla ilişkiler, kuruluşların, birincil işlevi konumuna gelmiştir. Üstelik yine günümüzde, bütün kuruluşlar, çevre ile sıkı bağlantı içindedir, öyle olmak durumundadır. Bu bağlamda da, halkla ilişkilerin bir köprü işlevi gördüğü yadsınamaz (Bülbül, 2000: 1).

Halkla ilişkiler, tüm kamu kuruluşları için önem taşımaktadır. Özellikle demokratik bir toplumda halkın güveni ve desteği olmadan hiçbir kuruluşun başarı kazanması mümkün değildir. Hatta belki varlığını bile sürdüremez. Ayrıca hizmet

politikalarını ve uygulamalarını halkın gereksinimleri ve istekleriyle örtüştürmeyen kamu kuruluşları, toplum için doyurucu hizmet üretmekten de uzak düşerler (Aksoy, t.y.,: 4-5).

İşletmelerde stratejik kararların alınmasında “sosyal fayda” kavramının giderek önem kazanması, halkla ilişkiler birimlerinin organizasyon içinde özellikle yönetim kurullarındaki yerinin ve öneminin artmasına neden olmuştur. İşletmelerin hedeflerine ulaşabilmek için, işletme içi ve dış hedef kitlesi ile iyi bir iletişim içerisinde olmaları gerekmektedir. İletişim, yönetimde en etkili araçtır. Bu bağlamda, işletmelerde iletişim yönetimi görevi üstlenen halkla ilişkiler, işletmeler için önemli bir yönetim fonksiyonudur. Teknolojik gelişmeler, örgütleri daha şeffaf hale sokmuş, halkla ilişkiler faaliyetlerinin yeniden şekillenmesine sebep olmuştur. Bu değişimler, örgütleri topluma karşı daha duyarlı hale getirmiştir. İşletme çevresindeki bu gelişmeler, halkla ilişkiler fonksiyonunu, örgütlerde bireyler arasındaki iletişim sürecini geliştiren, örgüt ile toplum arasındaki ilişkileri güçlendiren birimler haline getirmiştir. Halkla ilişkiler birimleri, örgütlerin varlıklarını sürdürebilmeleri için gerekli olan, toplumsal kabulü, iletişimi güçlendirerek sağlamaya çalışmaktadır (Sabuncuoğlu, 2008: 6- 7).

2.4. Halkla İlişkilerin Amaçları

Halkla ilişikler fonksiyonun işletmelere sağlayacağı çeşitli yararlar vardır. Bunlar işletmenin halkla ilişkiler yoluyla ulaşmak istediği amaçlardır ve başlıcaları şöyle sıralanabilmektedir (Mucuk, 2006: 184):

- İşletme ile ilgili halk kesimlerine (hedef kitlelere) işletme ve faaliyetleri hakkında bilgi vererek onları aydınlatmak,
- Halkta; işletme, yöneticileri ve çalışanları hakkında var olan olumlu düşünceleri güçlendirmek; olumsuz düşünceleri düzeltmek,
- Halktan ilgili kesimlerle iletişim kurarak gereken konularda kamuoyu oluşturmak ve onların desteğini sağlamak,
- Genelde toplum üzerinde olumlu izlenim ve topluma yararlı bir fikir imajı yaratmak,

Çoğu genel nitelikteki bu amaçlardan başka, halkla ilişkiler faaliyetlerinin daha sınırlı ve spesifik amaçları da söz konusu olabilmektedir (Mucuk, 2006: 184):

- Tüketicilere, işletmece sunulan mal ve hizmetlerden daha iyi bir şekilde yararlanmanın yollarını göstermek,
- Belirli bir işletmede çalışmanın ayrıcalığını vurgulayarak, kaliteli personel sağlamak veya yatırım fonları sağlamak gibi.

Halkla ilişkilerin amacı, genel anlamıyla örgütle onun iç ve dış çevresi arasında olumlu bir iklim oluşturmak ve sürekli iyi ilişkiler içinde bulunmaktır. Bu açıdan halkla ilişkiler hem kendi içindeki kişi ve grupları, hem de dışındaki kişi ve grupları, kurumları ve giderek tüm toplumu kapsar.

Bu amaçlar şu şekilde özetlenebilmektedir (Dinçer ve Fidan, 2009: 291-292):

- Halka örgüt ve yönetim hakkında bilgi vererek örgütün politika ve çalışmalarını benimsetmek, yönetime karşı halkta olumlu tutum ve davranışlar geliştirmek,
- İlgili kişi ve gruplarla etkileşerek onların desteğini almak,
- Hedef kitlelerden bilgi alarak daha sağlıklı ve sürekli ilişkiler kurmak ve dolayısıyla çevreyle ilgili kararların etkinlik ve verimliliğini artırmak,
- Topladığı bilgi ve verilerle mamul veya hizmetlerini geliştirerek işletmeye ve topluma daha faydalı hale gelmek. Halkın işbirliğini sağlayarak daha uygun hizmetlerin daha kolay ve çabuk götürülmesini gerçekleştirmek ve
- Örgütün genel çevresine karşı sosyal sorumluluk duygusunu artırmak, toplumun ve yönetimin ahlaki değerlerini korumaktır.

2.5. Halkla İlişkilerde Temel İlkeler

Halkla ilişkilerin temel ilkeleri, birçok halkla ilişkilerle ilgili uluslararası kongrede ve toplantıda sürekli gözden geçirilmektedir. Çeşitli kaynaklar

araştırıldığında halkla ilişkilere ilişkin verilen ilkeler şunlardır (Alikılıç ve Onat, 2007: 901).

- Tüm çalışmalar şeffaf olmalıdır.
- Tüm çalışmalar dürüstlük ilkesine dayanmalıdır.
- Halkla ilişkiler, iki yönlü ilişkiye dayalı iletişim süreci olarak değerlendirilmelidir.
- Halkla ilişkiler gerçekleri yansıtmalıdır.
- Halkla ilişkiler bir uzmanlık işidir.
- Halkla ilişkiler sürekli bir çalışmadır.
- Mesleki etik kurallara uyma.
- Halkla ilişkilerin değeri ve önemi tüm çalışanlar tarafından kabul edilmelidir.
- İlişkide bulunulan halkın özellikleri halkla ilişkiler çalışmalarını etkiler.
- Halkla ilişkiler çalışmaları bilimsel temellere dayandırılmalıdır.

Halkla İlişkilerde bir başka Temel İlkeler şu şekilde sıralanabilmektedir (Yenikurtuluş, 2003: 309):

- **Dürüstlük:** Halkla ilişkilerin her adımında dürüst davranmak, araştırma ve değerlendirmede, mesajların ve programların hazırlanmasında, planların uygulanmasında dürüstlükten ayrılmamak başarı oranını artırır. Dürüstlüğü onurlu çalışma, doğruluk ve güvenilirlik olarak da ayırabiliriz.
- **İnandırıcılık:** Halkla ilişkilerde güven sağlanmasında bir başka etken mesajların sunulmasında inandırıcı olunabilmesidir. Karşımızdakini söylediklerimize inandırmanın ilk şartı önce kendimizin inanmasıdır. Sonra mesajın hazırlanmasında hedef kitleyi tanımamız, onun özelliklerini bilmemiz gerekir.
- **Tarafsızlık:** Halkla ilişkilerde güven sağlanmasında bir başka etken mesajların sunulmasında tarafsız ve gerçekçi olunabilmesidir.
- **Yenileme:** Halkla ilişkilerde etkili ilkelerden biri, önemli mesajların birçok kez yenilenmesi, tekrarlanmasıdır.

2.6. Halkla İlişkiler Uygulamasında Kullanılan Araçlar

Halkla ilişkiler faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için, yani işletmelerin faaliyetlerini hedef kitlelerine duyurarak, hedef kitlelerinin sempatisi kazanmak ve hedef kitleye işletme faaliyetlerini duyurmak için çeşitli iletişim araçları kullanırlar. Yönetimin halkta oluşturmak istediği olumlu görüntü ve mesajın en etkili şekilde hedef kitleye iletilebilmesi, ancak kitle iletişim araçları ile sağlanabilmektedir. Bu araçlar, dikkat çekmek, güven oluşturmak ve bilgi vermek için kullanılırlar. Bu iletişim araçları seçilirken iletilmek istenen mesajın türüne göre araçlar seçilmektedir (Tengilimoğlu, Atilla ve Bektaş, 2008: 2009).

Halkla ilişkiler uygulamalarında kullanılan araç ve yöntemler çok fazla olup bu araçları yazılı, sözlü, görsel-işitsel olmak üzere üç başlık altında toplamak mümkündür. Halkla ilişkiler mesajlarının iletilmesi için kullanılacak araçların seçiminde, hedef kitlenin büyüklüğü kadar; kültürü, geliri, yaşı, eğitim düzeyi, yaşadığı bölge, cinsiyeti gibi özellikleri de dikkate alınır

2.6.1. Yazılı İletişim Araçları

Okumayı da kitlesel hale getiren bu araçlar halkla ilişkiler açısından önemlidir. Gazeteler, dergiler, broşürler, el kitapları, bültenler, fotoğraflar, yıllık raporlar, faaliyet raporları, mektuplar, afişler, pankartlar ve el ilanları vs.

2.6.2. Sözlü İletişim Araçları

Bir işletmede kullanılan yazılı iletişim araçlarının dışında halkla ilişkiler uzmanlarının etkili biçimde yararlanabileceği sözlü iletişim araçları da vardır. Bunlar, yüz yüze görüşme, telefonla görüşme, toplantılar, konferans ve seminerler şeklinde özetlenebilmektedir.

2.6.3. Görsel-İşitsel İletişim Araçları

Bunlar göze ve kulağa hitap eden, dinleme ve görme yoluyla mesajları ileten halkla ilişkiler araçlarıdır. Bu grupta radyo, televizyon, film, hoparlör düzeni, slayt, video ve fotoğraf gibi araçlar yer almaktadır.

Radyo ve televizyon Dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de zamanı çok sınırlı olan, çeşitli programlara yer verilen, büyük halk kitlelerine ulaşmayı sağlayan yayın araçlarıdır. Bu nedenle radyo veya televizyonda kütüphanenin kendisinden bahsettirebilmesi oldukça büyük çaba gösterilmesini gerektirir. Bunun için meslekî haftalarda, önemli gelişmeler olduğunda, çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlendiğinde kütüphane ilgililerinin radyo veya televizyon kurumları yetkilileri ile temas kurmaları ve her türlü etkinliklerle ilgili programlar hakkında bilgi verilmelidirler. Diğer yayın ve gör-ışit araçlarından yararlanılması daha kolay ve ucuzdur. Bir kütüphane bu araçlara sahip olmasa bile çevredeki diğer resmî ve özel kuruluşlarla temas ederek, ödünç olarak sağlamak yoluna da gidebilir (Fındık, 1988: 72).

2.7. Halkla İlişkilerin Aşamaları

Kurumlarda halkla ilişkiler faaliyetlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi çalışmaların bir program dahilinde gerçekleştirilmesine bağlıdır. Çünkü ne zaman neyin yapılacağıın bilinmesi, kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanımı için gereklidir.

Kurumun kısa bir süre içinde toplumda iyi bir üne sahip olması zordur, bunun için belirli bir süreye gereksinim vardır. Kurumun toplumda belli bir saygınlık kazanması için dönemli ve süreklilik arz eden bir programın yürütülmesi gerekmektedir. Böyle bir programın oluşumu (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2008: 103);

- Bilgi Toplama- Araştırma
- Planlama
- Uygulama

- Değerlendirme aşamalarıyla mümkün olur.

2.7.1. Bilgi Toplama-Araştırma

Bilgi toplama-araştırma, halkla ilişkiler çalışmalarındaki ilk aşamadır. Bir kurum için gerekli bilgiler toplanırken ve araştırma yapılırken kurumun özellikleri ve yaşanan sorunlar öncelikle dikkate alınmalıdır. Halkla ilişkilerde önemli olan hedef kitleyi tanıyıp, onların eğitim, gelenek, alışkanlık, görüş, inanç ve tüm yöresel özelliklerini çok iyi bilmek, araştırmanın başarılı bir biçimde ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Bu aşamada, bilgilerin toplanmasında çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bunlar; “İşletme içi araştırmalarda işletme raporları, kayıtlar, tutanaklar, mektuplar, personelin görüş ve önerileri, halkla ilişkiler uzmanının izlenim ve önerileri birer bilgi kaynağı olarak kullanılır” (Çağlar ve Yılmaz, 2007: 6).

Bir halkla ilişkiler çalışmasında her şeyden önce işe araştırmayla başlamak gerekmektedir. Bu aşamada yapılacak işler ve alınacak kararlar daha sonraki aşamalara temel oluşturacağından hayati önem taşımaktadır. Onun için, bilginin elde edilmesinden analiz ve yorumuna kadar kullanılacak araç ve yöntemler çok dikkatli seçilmeli, güvenilir ve objektif olmalarına özen göstermelidir (Sabuncuoğlu, 2008: 125).

2.7.2. Planlama

Halkla ilişkiler sürecinin ikinci basamağını planlama oluşturur. Sorunlarla başa çıkabilmek, fırsatları değerlendirebilmek için plan yapılmalı, bir sonraki adım bu plana dayandırılmalıdır. Bu bağlamda, stratejik düşüncenin yazılı hale getirilmesi olarak tanımlayabileceğimiz planlamadaki başarısızlık, uygulamadaki başarısızlığı getirecek, sorunları çözmek yerine zıtlıkları arttırmak, hedef kitlelere ulaşamamak gibi durumu daha karmaşık hale getirecek durumlara yol açacaktır.

Sürecin ikinci safhası olan planlamada, araştırma safhasında toplanan bilgiler ışığında uzun vadeli ve kısa vadeli planlar yapılmaktadır. Uzun vadeli planlar, beş yıllık süreyi kapsamakta olup, halkla ilişkiler çalışmalarında uzun vadede varılmak istenen noktayı belirleyen çalışmalardır. Kısa vadeli planlar ise kuruluşun izlediği temel politikalar çerçevesinde bir yıllık yapılacak faaliyetlerin önceden belirlenmesidir (Altınok Kaya, 2007: 28).

Planlama aşamasında uygulamanın bütçesi, kullanılacak araçlar ve hedef kitle üzerinde durulmalıdır. Bu bakımdan kullanılacak bütçe kurumun ekonomik durumuna ve çalışmanın kapsamına bağlı olarak gerçekleşmelidir. İletişim araçlarının seçimi de hedef kitlenin özelliklerine bağlı olarak onlara ulaşabilecek en iyi araç seçilmelidir. Ayrıca bu araçlara ve hedef kitleye uygun olarak halkla ilişkiler çalışması kapsamında hedefe iletilmesi istenen mesaja şekil verilmelidir.

Halkla ilişkilerde kullanılabilecek planlama süreci temel olarak şu şekilde ele alınabilmektedir (Taştekin, 2007: 26- 27):

- Sorunun tanımlanması
- Durum değerlendirmesi
- Halkla ilişkiler programının sonul hedeflerinin belirlenmesi.
- Halkla ilişkiler programının hedef aldığı kitlelerin belirlenmesi ve çözümlenmesi
- Her hedef kitle için amaçların belirlenmesi
- Etkin bir iletişim programının hazırlanması
- Programın değerlendirilmesi
- Program uygulama planlarının hazırlanması.

Halkla ilişkiler çalışmasının ilk adımı olan araştırma sonrasında sorunun tanımlanması yapılabilir. Çünkü kuruluş açısından olumsuz bir durum fark edilebilir. Ancak bu sorunun ne olduğunun ortaya konması araştırma sonrasında elde edilen veriler ışığında gerçekleştirilebilecektir. Sorunun belirlenmesinden sonra buna bağlı durumun değerlendirilmesi de planlama açısından yapılması

gereken önemli çalışmalardan biridir. Çünkü iyi bir planlama, kurum açısından kuvvetli ve zayıf yönlerin belirlenmesiyle ortaya konabilmektedir.

2.7.3. Uygulama

Araştırma ve planlama süreci sonrasında gerçekleşen ve halkla ilişkilerin en zor aşamalarından birisi uygulamadır. Bu aşamada kaynakların ve hedeflerin belirlenmesinin (planlama) yanı sıra, hangi uygulamaların hangi sürede tamamlanacağına ve bunlardan kimlerin sorumlu olacağına karar verilir. Uygulama aşaması bütün örgütün katkılarıyla ve büyük bir titizlikle gerçekleştirilmelidir. Aksi takdirde, araştırma ve planlama aşamasındaki çalışmalar boşa gitmiş olur. Yani, bu aşamada halkla ilişkiler çalışanlarına, üst düzey yöneticilerine ve bütün personele çok büyük sorumluluklar düşmektedir (Çağlar ve Yılmaz, 2007: 6).

Planlama evresinde bütçesi, süresi, hedefleri belirlenmiş bir planın uygulanması oldukça kolaydır. Halkla ilişkiler uzmanlarının iyi yetişmiş ve becerikli olmaları uygulama sırasında karşılaşılabilecek aksaklıkları gidermede etkili olmaktadır. Bu evrede yapılması gereken, iletişim araçlarını hazır etmek, iletişim taşıyıcılarını somut olarak ayarlamak ve tüm araçları bütünlük bir biçimde kullanmaktır (Karadeniz, 2010: 86).

2.7.4. Değerlendirme

Halkla ilişkiler sürecinin son aşamasını değerlendirme yani kontrol oluşturmaktadır. Kontrol, uygulamada neyin, nasıl ve hangi ölçüde gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi amacıyla yapılan bir çalışmadır. Bu çalışmada hareket noktası planlama safhasında belirlenmiş olan nihai hedefler ile amaçlardır. Dolayısıyla değerlendirme, “halkla ilişkilerde planlama esnasında belirlenmiş olan hedeflere göre uygulamada elde edilen sonuçların ölçülmesidir” (Gündoğdu, 2009a: 104- 105).

Halkla ilişkiler bir örgütün dışa açılan penceresi olduğundan değerlendirme evresinde sadece halkla ilişkilere ilişkin kararlar değil, tüm şirket kararlarına da ışık

tutacak bilgiler bulunabilmektedir. Bu evrede yapılan uygulamanın başarısı değerlendirilir. Niceliksel açıdan değerlendirme, yapılan organizasyona gelen ziyaretçi sayısı, kupon geri postalama gibi verilerin değerlendirilmesidir. Niteliksel açıdan değerlendirme daha çok tutum, görüş davranış değişiklikleri, ön yargıların ortadan kalkmasına yönelik araştırmaları içermektedir (Karadeniz, 2010: 87).

2.8. Halkla İlişkilerin Benzestığı Diğer Kavramlar

Birden fazla bilim dalı ile beslenen, bu bilimlerin verileriyle senteze ulaşan halkla ilişkiler kavramı komşu dallarla ilişkili olduğu kadar bağımsız bir faaliyet alanıdır. Ancak halkla ilişkilerin insan ilişkileri, propaganda, pazarlama, reklam, iletişim kavramlardan farklı olduğunun anlaşılması gerekmektedir (Tengilimoğlu, 2001: 13).

2.8.1. Propaganda

Propagandayı en geniş anlamı ile, bir fikri yayarak ona taraftar bulma tekniği olarak tanımlamak mümkündür (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2008: 31).

Kamu yönetimi alanında kullanılan halkla ilişkiler ile propaganda kavramlarının birbirine karıştırıldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise her ikisinin de “kamuoyu oluşturma ve izlenen politikayı benimsetme” ögesinden ileri gelmektedir. Her ikisi de farklı amaçlarla da olsa kamuoyu oluşturmak amacını güder ve çoğunlukla benzer kitle iletişim araçları kullanılır. Aynı benzerlik reklamcılık ve halkla ilişkiler arasında da bulunmaktadır. Ancak halkla ilişkiler reklamcılıktan gerçekçilik, propagandadan ise özgürlük açısından ayrılır. Ayrıca halkla ilişkiler izlenen politikaların saptanmasında hedef kitlenin istek ve çıkarlarını da göz önüne alır (Tengilimoğlu, 2001: 18).

Tablo 1’ de halkla ilişkiler ile propagandanın farklı ve benzer yanları gösterilmeye çalışılmaktadır.

Tablo 1.Halkla İlişkiler ve Propaganda

Halkla İlişkiler	Propaganda
Doğru ve gerçek bilgi, iyi niyet, dürüstlük ilkesi ön plandadır.	Genellikle eksik veya abartıcı bilgi verilebilmektedir.
Gerçekleri açıklama yolu ile inandırmaya çalışır.	Çok tekrar yolu ile inandırmaya çalışır.
Tartışmaya açık ve demokratiktir.	Dogmatik ve diktacıdır, kalıplaşmıştır.
Çift yönlüdür.	Tek yönlüdür.

Kaynak: Tengilimoğlu, 2001: 19

2.8.2. Pazarlama

İngiltere Pazarlama Enstitüsü (Chartered Institute of Marketing - CIM), “pazarlama, müşterilerin ihtiyaçlarını etkin ve kârlı biçimde teşhis eden, öngören ve tatmin eden bir yönetim sürecidir” (Brassington ve Pettitt, 1997: 5) derken, Amerikan Pazarlama Derneği (American Marketing Association - AMA) şu tanımı getirmektedir: “Pazarlama, bireysel ve örgütsel hedefleri tatmin edecek ve mübadele edilecek fikirlerin, mal ve hizmetlerin kavramsallaştırılması, fiyatlandırılması, tanıtılması ve dağıtımının planlanması ve uygulanması sürecidir”. Tanımlarda da görüldüğü üzere ‘pazarlama’, bir ürünün üretiminden önce başlayan ve satılmasından sonra da devam eden işletmeler için kritik bir süreçtir (Tunçel, 2009: 116).

Kotler’e göre halkla ilişkiler, amacı işletme ya da ürünün adının medyada para ödemediği yer alması olan ve duyuru (publicity) olarak tanımlanan eski anlayışı aşarak, iyi bir kurumsal imaj yaratmak ve tanıtım tekniklerinden yararlanarak, yasal işletmenin çeşitli kitlelerle diyalogunu geliştirmeyi hedefleyen

daha fazla anlam ve uygulamayı içermektedir. Ancak halkla ilişkiler bir yöntem olarak publicity/duyurudan yoğun olarak yararlanır. Günümüzde basınla ilişkiler, spesifik ürünlerin duyurusunu amaçlayan ürün tanıtımı, iç ya da dış hedef kitlelerle iletişim, firmanın daha iyi anlaşılmasını sağlamak için gerçekleştirilen kurumsal iletişim (corporate communication), koyucu ve hükümet üyeleriyle iletişimi sağlamak için yapılan lobi faaliyetleri, kamusal olaylar, işletmenin durumu ve imajı hakkında yönetime danışmanlık yapmak halkla ilişkilerin görev ve uygulama alanı içinde yer almaktadır. Günümüzde pek çok işletme, halkla ilişkiler departmanlarının faaliyetlerini pazarlama bakışı ile yönetmesini istemekte, bazı işletmeler ise, kurumsal tanıtım ve ürün tanıtımı ile imajı desteklemek için, Marketing PR olarak adlandırılan özel birimler oluşturmakta veya bu hizmeti veren PR firmalarından destek almaktadırlar (Yıldırım Becerikli, 2002).

Pazarlama ve halkla ilişkiler arasındaki ilişki beş farklı modelle açıklanabilmektedir (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2008: 36- 37):

1. **Ayrı Ama Eşit İşlev Modeli:** Bu modelde geleneksel bir bakış açısıyla halkla ilişkiler ve pazarlama, hem perspektif hem de roller açısından ayrılmaktadır. Pazarlama, karlı bir biçimde müşteri ihtiyaçlarını tanımlamak ve bunları gidermek için varken halkla ilişkiler, işletme hedeflerini başarmak için, işletmeden hedef kitleye doğru iyi niyet yaratımı ve sürdürülmesini temsil eder.
2. **Eşit ama Kesişen İşlevler Modeli:** Söz konusu model, pazarlama ve halkla ilişkilerin önemli ve ayrı birer fonksiyon iken, temelde çeşitli ortak noktaları olduğunu ileri sürmektedir. Ürün tanıtımı ve müşteri ilişkileri ortak ilgi alanlarının açık birer örneğidir.
3. **Pazarlamanın Ağır Bastığı İşlevler Modeli:** Temel olarak halkla ilişkilerin işletmenin ürün ve hizmetlerinin pazarlanmasını kolaylaştırdığı ve pazarlama işlevlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için var olduğu inancı hakimdir. Pazarlama ve halkla ilişkiler örgütlerde ayrı fonksiyonlara sahipmiş gibi gözükseler de, halkla ilişkiler pazarlamanın boyunduruğunda

kaldığı sürece işlevlerini tam olarak yerine getiremez. Bir örgütte halkla ilişkiler pazarlamanın bir fonksiyonuna indirgendiğinde, halkla ilişkiler uzmanlarının rolü oldukça “teknik” bir biçimde tanımlanır ve örgüt kendisi için stratejik öneme sahip gruplarla karşılıklı bağımlılığını yöneten oldukça önemli bir mekanizmadan yoksun kalır.

4. **Halkla İlişkilerin Ağır Bastığı İşlev Modeli:** Bazı koşullarda pazarlamanın, halkla ilişkilerin bir alt işlevi olduğu varsayımı öne sürülür. Buradaki bakış açısı, işletmenin başarısı hatta hayatta kalmasının, onun kamularını (sadece müşteriler değil, aynı zamanda iş görenler, hissedarlar, topluluklar, hükümet v.b.) nasıl gördüğü ve değerlendirdiği üzerine odaklanır. Bu bakış açısına göre; pazarlama iyi niyeti sağlamak için halkla ilişkilerin kontrolü altında olmalıdır.
5. **Pazarlama ve Halkla İlişkilerin Eşit İşlevler Modeli:** Burada savunulan pazarlama ve halkla ilişkilerin, kavramlarının ve metodolojilerinin hızla birbirine yaklaşan iki işlev olduğudur.

Halkla ilişkilere özdeş bir yöntem izleyen pazarlama, tüketicileri firmanın ürün ve hizmetlerine alıştırmak üzere, beklentileri daha iyi tanıma olanağı veren teknikleri kullanır. Kullanılan yöntemlerdeki benzerlik (araştırma, bilgi toplama, planlama, vb.), halkla ilişkiler alanına doğru yönelen bazı pazarlama uzmanlarını toplumsal pazarlama diye bir kavram ortaya atmaya bile itmiştir.

Büyük işletmelerin örgüt yapısında ayrı olarak yer alan pazarlama birimleri, şirketin amacı doğrultusunda hedef pazarlar oluşturmak için yapılan inceleme, planlama, uygulama ve denetim etkinliklerini sürdürür. Hedef pazarın gelişen ya da değişen istemlerine göre ürün veya hizmet sağlayıp fiyat belirler, dağıtım ve satış yöntemlerini uygular. Görüldüğü gibi pazarlama çalışması ürün ya da hizmetin sistematik biçimde alışverişini gerçekleştirmeyi amaçlar. Oysa halkla ilişkilerde bir ürün ya da hizmetin yeni bir pazar yaratmak üzere sunulması söz konusu değildir. Son yıllarda pazarlama ve halkla ilişkilerin ayrışmasından çok birbiriyle katışarak yapıldıkları göze çarpmaktadır. Bu durum “pazarlama amaçlı halkla ilişkiler” adıyla

anılmaya başlayan halkla ilişkilerin yeni bir uygulama alanını ortaya çıkarmıştır (MEGEP, 2006: 29).

Tablo 2. Halkla İlişkiler ve Pazarlama

Halkla İlişkiler	Pazarlama
Amaç örgütsel imaj geliştirme, toplumla ve çalışanlarla iyi ilişkiler	Müşteriye uygun mal ve hizmetlerin üretilmesi, müşteri tatmini
Yeni ürün ve fikirleri benimsemeye hazır, sosyal ve politik bir çevre oluşturma	Örgütün mal ve hizmetlerine Pazar yaratma ve pazarı koruma
Örgütün içi ilişkilerle yakından ilgilidir (çalışanlarla, hissedarlar vb)	Örgüt içi ilişkilerle direkt ilgili değildir.
Tüketiciler dışında diğer dış çevre ile de (hükümetle ilişkiler gibi) ilgilenir	Genellikle tüketiciler üzerine odaklanmıştır.
Kamuya duyarlı işletme	Pazara duyarlı işletme

Kaynak: Tengilimoğlu, 2001: 23.

2.8.3. Reklam

Reklamcılıkla halkla ilişkiler arasındaki benzerlik çoğu zaman bu iki farklı kavramın birbirine karıştırılmasına sebep olmaktadır. Gerçekten bu iki çabanın amaçları, çalışma biçimleri, kullandıkları metot ve araçlar birbirine çok benzemektedir (MEGEP, 2006: 5-6).

Kâr amacı güden kuruluşların terminolojisinde yer alan reklamın amaç ve yöntemleri halkla ilişkiler uygulamalarından farklı gibi görünse de nihai hedefte bu iki kavram kısmen benzemektedir. Uygulamada iç içe geçme eğilimlerinin altında yatan temel nedenlerden biri de budur.

Reklam, pazar ya da piyasa koşullarının geçerli olduğu durumlarda ve daha çok özel sektörde kullanılan bir ikna edici iletişim türüdür. Reklamda üreten ya da satan tarafın yararının önde gelmesi, halkla ilişkiler iletişimi ile arasındaki temel farkı oluşturur. Dahası, reklam bir ürüne olan talebi körüklemeyi amaçlayan, özünde tüketim eğilimi yaratma, var olan bir eğilimi etkileme ve destekleme olgusu olan, ürünün satışını arttırma ve piyasa payını büyütme endişesine dayanan bir

iletişimdir. Oysa halkla ilişkiler doğrudan doğruya satışa yönelik bir çaba değildir. Halkla ilişkilerde amaç, örgütün çevresi ile bütünleşmesi anlayışına dayalı olarak, kuruluşun tanınma ve saygınlık düzeyini yükseltmek ve halkın gözünde o kuruluş hakkında daha olumlu bir görüntü yaratmaktır. Halkla ilişkilerde ulaşılmaması amaçlanan kitle, örgütün ilişkili olduğu tüm toplumsal gruplar iken; reklamda yalnız müşteri kesimine yönelme söz konusudur (Sarıca, 2008: 13).

Reklamcılık, “Her hangi bir ürün veya fikrin kitle iletişim araçlarında bedeli ödenerek, kişisel olmayan yollarla tanıtımı” olarak tanımlanmaktadır. Tanımda yer alan kavramları tek tek ele aldığımızda reklâm ile halkla ilişkiler arasındaki farklar kolaylıkla tespit edilebilir (MEGEP, 2006: 5-6):

- **Mesaj açısından:** Reklam da mesaj, doğrudan satışı yapılacak ürün (mal ve hizmet) veya fikir ile ilgilidir. Halkla ilişkiler ise o ürünü üreten işletme ya da kuruluşu esas alır. Ayrıca halkla ilişkiler yalnızca kurumu değil, kurumla ilgili çevreleri de kapsar.
- **Kullanılan iletişim araçları açısından:** Reklam, kitle iletişim araçları kullanılarak yapılır. Halkla ilişkilerde ise kitle iletişim araçlarının yanı sıra yüz yüze ilişkiler, sergiler, konferanslar, işletme gezileri gibi diğer tanıtım teknikleri de kullanılır.
- **Ödenen ücret açısından:** Reklam da mutlaka kitle iletişim araçlarına ödenen bir bedel, ücret söz konusudur. Çünkü reklâm için televizyon ve radyodan zaman, basılı medyalardan yer satın alınmaktadır. Halkla ilişkilerde de medyalara ücret ödenilir fakat bu şart değildir. Örneğin duyurumda olduğu gibi ücret ödenmeden de kitle iletişim araçları kullanılabilir.
- **İletişim içeriği yönünden:** Reklam tek yönlü bir iletişim aracıyken, halkla ilişkiler çift yönlü bir iletişim sürecidir. Reklâm kaynaktan hedefe tek yönlü mesaj gönderirken, halkla ilişkilerde bu süreç karşılıklıdır. Halkla ilişkiler uzmanının yönetim ya da yöneticiler açısından iki temel görevi; kamuoyundan yönetime bilgi taşımak ve kuruluşun genel politikası ve topluma katkıları konusunda kamuoyuna bilgi vermektir.

- **Zaman açısından:** Reklam da amaç, kısa vadede söz konusu ürünün satışına katkıda bulunmaktır. Oysa halkla ilişkilerin amacı kurum hakkında çevrede olumlu bir imaj yaratmak, kurumun prestijini yükseltmek, genel bir güven ve destek sağlamaktır. Dolayısıyla reklâm a göre daha uzun vadeli amaçlar peşindedir.
- **Hedef kitle açısından:** Reklamın hedef kitlesi sadece mevcut ve potansiyel tüketicilerdir. Oysa halkla ilişkilerde tüketici dahil, tüm kamuoyu hedef kitle olarak alınır. Örneğin kamu kuruluşları, yerel kuruluşlar, eğitim, sanat, kültür çevresi, ortaklar, iş görenler, diğer firmalar, basın vs. gibi.

Üzerinde durulması gereken en önemli konu, reklam çalışmalarının halkla ilişkiler programlarıyla uyumlu olmasını sağlamaktır. Bu nedenle kurumlarda, reklam ve halkla ilişkiler bölümleri arasında sürekli koordine sağlanmalıdır.

Benzerliklerine karşın her iki kavramı birbirinden ayıran önemli özellikler vardır. Farklılıklar Tablo 3’de özet olarak verilmiştir.

Tablo 3. Halkla İlişkiler ve Reklamın Farklılıkları

Konu: İşletmenin kendisi	Konu: İşletmenin çıktısı olan mal ve hizmetler
Amacı: İşletmenin prestijini yükseltme, kamuoyunun destek ve güvenini sağlama	Amacı: Mal ve hizmetin satışını artırma
Kar: Kar elde etmek dolaylı bir amaçtır.	Kar: Doğrudan kar elde etmek için talebi artırmayı amaçlar.
Hedef kitle: Bütün kamuoyu	Hedef kitle: Mevcut ve potansiyel tüketici kitlesi
Bütçe: Sınırlıdır.	Bütçe: Büyük rakamlardan oluşur.
Gerektiğinde örgüt adını duyurucu reklamlar yayınlanır (kurumsal reklam)	Ticari reklam yayınlar
Sonuçlar: Uzun vadede alınır.	Sonuçlar: Kısa vadede alınması amaçlanır
Çalışmalar kesintisizdir.	Kesikli ve dönemselidir.
Çift yönlüdür.	Tek yönlüdür.

Kaynak: Tengilimoğlu, 2001: 23

2.8.4. İletişim

İletişim Fransızca “Communication” kelimesinin karşılığıdır. Anlamı içerisinde ortaklık vardır. Daha geniş anlamıyla iletişim istenen sonuçları başarmak ve davranışları etkilemek amacıyla iki birim arasındaki etkileşim sürecidir (Ada, 2002: 21).

İletişim, genel olarak ele alındığında, bir mesaj veya bir düşünceyi yaymaya çalışanlarla hitap edilen kimseler arasında, belirli iletişim kanallarından yararlanılarak gerçekleştirilen bir süreçtir. Esas itibariyle kimin, neyi, nasıl, kime ulaştırmaya çalıştığı ve bu konuda ne ölçüde etkili olabildiği, iletişimde üzerinde durulan en önemli sorulardır.

İletişim süreci temel olarak mesajın “gönderici” ve “alıcı” arasında iletimidir ve bu iletim, iletişim kanalları aracılığıyla gerçekleştirilir. Uygulamacı nitelikleriyle değer kazanan bir yönetim tekniği olarak Halkla İlişkiler, önemli bir iletişim kanalıdır. Halkla ilişkiler, kendine özgü belirli iletişim araçları vasıtasıyla hedef kitle ile etkili iletişim kurulmasına yardımcı olur (Karabağ ve Yavuz, 2006: 231).

Halkla ilişkiler olgusunun temelinde iletişim vardır. Etkili bir halkla ilişkiler politikasının uygulanması büyük ölçüde iki yönlü işleyen açık iletişim kanallarının varlığına bağlıdır. Halkla ilişkilerin temelini oluşturacak denli önemli görülen iletişimi, kısaca, “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” olarak tanımlayabilmektedir.

İletişim olgusundan söz ettiğimiz zaman, haberi de kapsayan ileti (mesaj) alışverişi anlaşılmalıdır. İleti alışverişinden söz edilirken de, iletilerin iki yönlü akım halinde gidip gelmesi, etki-tepki sonucunu doğurması, yani kısaca, iki yönlü ve bilgi alışverişi halinde cereyan etmesi gerekliliği vurgulanmaktadır (Yılmaz, t.y., s. 175).

2.9. Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler

Kamunun halkla ilişkiler adına ihtiyaç hissettiği “tanıtma” ve “tanıma”nın ne olduğunun bilinmesi ise konunun anlaşılabilirliği açısından önem arz etmektedir. Buradan hareketle idarenin yapı, işleyiş ve kararlarının halka açıklanması olarak kısaca tanımlanabilen tanıtma; en genel anlamda “kamu yönetiminde halkın, işletme yönetiminde ise firma çalışanlarının aydınlatılması, alınan kararların ya da gerçekleştirilecek uygulamaların hedef kitleye açıklanması olarak nitelenebilmektedir. Halkla ilişkiler adına tanıtma faaliyetlerine ihtiyaç duyan kamu, bunları yaparken bir takım tanıtma araç ve yöntemlerinden faydalanır. Halkla ilişkilerin neredeyse olmazsa olmazlarından kabul edilen basın kuruluşları ve basın çalışanlarıyla iyi ilişkiler kurmak ise bunların en başında gelmektedir. Kamunun halkla ilişkiler adına zorunluluk hissettiği bir diğer durum ise “tanıma” olmaktadır. Tanıma, en kısa olarak yönetimin halkın ihtiyaç ve isteklerini öğrenmesi olarak tanımlanabilmektedir. Halkla ilişkiler adına tanıma amaçlı yapılan çalışmalar, halkın devletten beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi bunun neticesinde de alınacak kararlarda bunların dikkate alınmasını içermektedir. Kamu bu uygulamasıyla halk nezdindeki bilgi eksikliğini giderirken, çevreyi tanımakta, oluşabilecek sorumluluğu halkla paylaşmakta, değişen koşulları ve onlarla ilişkili halk isteklerini de öğrenebilmektedir. Tanıma faaliyetinin yerine getirilmesi sırasında kullanılan bir takım yol ve yöntemler vardır ki buna “halkı tanıma yol ve yöntemleri” denilmektedir. Bunlar; kamunun günlük işleyişinde çeşitli düzeylerdeki görevlileri aracılığıyla halkla sağlanan yüz yüze ilişkileri; kamunun almış olduğu yönetsel kararın uygulanmasından sonra ortaya çıkabilecek sürtüşmeleri önceden öğrenip önleme imkânı veren, yönetim ile yönetilenler arasında uyum sağlamaya yönelik çaba olan danışma, kamuoyu araştırmaları, basın, şikâyet dilekçeleri ve dilek kutularına atılan mektuplardır (Canöz, 2008: 143).

Kamu yönetimi için yapılmış halkla ilişkiler tanımlarında bir birlik bulunmamaktadır. Halkla ilişkiler çalışması, kamu kesiminde reklam ve propagandanın dışında kalan, tüm çevreyle ilişkilerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Uygulamada ağır basan tek yönlülüğün, yani kurumdan çevreye doğru mesajların gönderilmesinin yanında, halkın istek ve şikâyetlerinin yönetime

iletmesi halkla ilişkilerin anlamını ifade etmektedir. Yönetileni aydınlatma, yönetimin eylem ve işlemlerini ona açıklama tanıtma kapsamında; halkın isteklerini, şikâyetlerini öğrenme, tanıma kavramı içerisinde değerlendirilmektedir.

Kamu yönetiminde halkla ilişkiler “Bir kamu kuruluşunun ilişkide bulunduğu toplum kesiminin güven ve desteğini sağlamak için giriştiği, iki yönlü iletişime dayalı, sonuçta kamuoyunda kuruluşun, kuruluştaki da toplumun istediği yönde değişiklikler gerçekleştirir. Böylece kuruluş ile çevresi arasında olabilecek en uygun ölçekte uyum ve denge sağlanmasına yönelik sistemli ve sürekli çabalarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır (Tiryaki, 2008: 23).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK POLİS TEŞKİLATINDA HALKLA İLİŞKİLER

1. POLİS VE HALKLA İLİŞKİLER

Polisin temel görevi, suçları önlemek, suçluları yakalamak ve adalet teslim etmek, toplumda güven ve huzuru temin etmektir. Ancak çağdaş polislikte başarı, ortaya çıkarılan ve yakalanan suçlu sayısı ile ölçülmemekte, halkla ilişkilerin niteliği, suçların ve kargaşanın önlenme oranı, halka verilen güvenle suçla mücadelede halkın da bu sürece katılımını sağlamadaki (toplum polisliği) başarısı ile ölçülmektedir. Yani ideal ve çağdaş polislik, polisin üniformalı halk, halkında üniformasız polis olarak çalıştığı ve birbirini öyle algıladığı noktadır (Öztürk, 2002: 332).

Her kurum ve meslek için olduğu gibi, polis için de güven ve destek kazanmanın başlıca yolu olan halkla ilişkiler, halkın tutumunun öğrenilmesi, bu tutumların ölçülmesi, değerlendirilmesi, yorumlanması; kuruluşun ürünleri, plan ve politikaları konusunda toplumun anlayış ve kabulünü gerçekleştirecek amaçların tanıtımına yardımcı olunması ve bu amaçların diğer kuruluşların ihtiyaç ve amaçları ile eşleştirilmesi; kamunun anlayış ve kabulünü kazanmak için program geliştirmedir.

Halkın işlerini kolaylaştırma, hizmetlerin hızla görülmesini sağlama; çalışmalarını halka benimsetme; kişiliğe hürmet ve halkta sosyal sorumluluk duygusunu geliştirme kuruluşun kamuoyunda saygınlık ve güven kazanmasını sağlama, hizmetlerle ilgili olarak halkı ikna ve haklılık ölçüsünde telkin fırsatları vermektedir. Polisliğin halkla iç içe yürütülen bir hizmet olması dolayısıyla, genel halkla ilişkiler tanımını “polis görevlerinin yerine getirilmesinde halkın dilek istek ve şikâyetlerini göz önünde bulundurma, halkı faaliyetler açısından aydınlatmak suretiyle, güven ve desteğini kazanma” şeklinde yapmak mümkündür (Derdiman, 2006: 32- 33).

Günümüzde Polis-Halk ilişkileri ve polisin imajı sürekli gündemde kalan ve iyileştirilmesi için devamlı çaba gerektiren olgulardır. Halkla sürekli etkileşim ve iletişim içerisinde olan polis için bu olgular, artık en önemli sorunlardan birisi haline gelmiştir. Çağdaş yönetim ve çağdaş polislik, yakalanan suçlu ile değil suç ve suçluların azaltılması ile suçu önlemede halkın katılımının sağlanmasından geçmektedir. Halkın, polisin işlerini kolaylaştırıcı bir katılımın sağlanması, halkla sağlıklı iletişim kurmaya yönelik olarak halkın beklentilerinin tespiti ve onların karşılanması ile ancak mümkün olabilmektedir (Dikici, t.y.).

Halkla İlişkiler polis-halk ilişkileri bağlamında ele alındığında ise şu tanımlar yapılabilmektedir (Taştekin, 2007: 50- 51):

- Polis halk ilişkileri, polisin polisliği halk ile birlikte yapma ilişkisidir,
- Polis halk ilişkileri, polisin halka, iyilerin dostu - kötülerin korkulu rüyası olduğunu anlatabilme çabasıdır,
- Polis halk ilişkileri, polisin korkulan ve korkutan değil, güvenilen ve güven veren bir görevli olduğu izlenimi vermedir,
- Polis halk ilişkileri, polisin temel görev ve sorumluluklarına halkın katılımını sağlayabilmedir,
- Polis halk ilişkileri, polisin halkla tanışması, dayanışması ve halka danışmasıdır,
- Polis halk ilişkileri, polisin önce insan sonra polis olduğunu halka anlatabilmesidir,
- Polis halk ilişkileri, bir taraftan halka güven verme, bir taraftan da halkın güvenini kazanmasıdır,
- Polis halk ilişkileri, halka hoşgörü gösterirken, halkın hoşgörüsünü kazanma çabasıdır,

Nihayet Polis-Halk ilişkileri, halkın iyi niyetini, desteğini ve yardımını kazanabilme ilişkisidir. Polis klasik anlamda suç önleme faaliyetlerinin yeterli olmadığını ve suçu önlemek için mutlak suretle halkın da desteğini alması gerektiğini anlamış ve bunun üzerine polis-halk ilişkileri kavramı ortaya çıkmaya başlamıştır.

Halka yakın polis, duygularını kontrol edebilen, karşısındaki kişiye göre davranış biçimini anında seçebilen, uygulamalarının nedenini açıklayabilen, kurallara öncelikle kendisi uyan, kararlarını kesin fakat yumuşak bir dille ifade edebilen, kendisine güvenle yaklaşılabilir, adil, tarafsız, dürüst bir kişiliğe sahip olan polistir (Dikici, t.y.).

Emniyet Genel Müdürlüğü APK Dairesi Başkanlığınca yapılan bir anket toplumun suçla mücadelede polise yardımcı olmak istediğini ancak halkın polisiye konularda yeterince bilgi sahibi olmadığından polis ile diyaloga geçemediği ve yardımcı olamadığını ortaya çıkarmıştır. Bu itibarla, Ülkemizde halkın verdiği bilgilerle suçluların yakalanma oranı % 33 dolaylarında kalmaktadır. Hâlbuki polisin en saygın kamu kuruluşları arasında sayıldığı İngiltere’de, “size yardım etmemizi istiyorsanız, lütfen bize yardım ediniz” özdeyişini bayraklaştıran, İngiliz polisi, suçluların % 83’ünü halkın verdiği bilgilerle yakalamaktadır. Görülüyor ki; halkın yardım ve desteği, polisin başarı oranını kat be kat arttırmaktadır. Polis –halk ilişkilerinin iyi olması hem insanların polise güvenini artırıp polisle işbirliği yapmasını hem de suç işlemeye eğilimli insanların polisin etkili çalışmasını gördükçe suç işlemeye cesaret edememelerini dolayısıyla işlenen suç oranının düşmesini sağlamaktadır (Canbay, 2009: 30).

1.1. Türk Polis (Emniyet) Teşkilatında Halkla İlişkilerin Gelişimi

“Halkla ilişkilerin temelinde iletişim vardır” (Çevik ve Göksu, 2003: 38). Bu bakımdan, Emniyet Teşkilatı’nın halkla ilişkilerinde de iletişim boyutu en önemli kısmı oluşturmaktadır. Yıllardır tartışıldığı gibi, iki tarafın birbirini tam olarak algılayamadığı bilinen ama bir türlü çözülemeyen bir problemdir. İletişim, basit anlamda bir mesaj alışverişi olsa da, tarafların algılamaları bu alışverişin kalitesini çok büyük oranda etkilemektedir. Bu noktada, Emniyet Teşkilatı halkla iletişime kurumsal olarak ve profesyonelce yaklaşmak zorundadır.

Halkın suç beklentisi üzerine duyduğu endişe ve korku, medya faktörüyle birlikte, günlük yaşantısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu olumsuz etkiye

rağmen birçok insan, polisin zamanını boşa harcamak endişesinden veya azarlanmak korkusundan dolayı, polisle ilişkiye girememektedir. Bu iletişim kopukluğunun giderilmesi için, bir yandan polis hizmetlerinde yeni bir anlayışın oluşturulması, bir yandan da halkın her şeyi kabullenme yerine, şikâyetlerini ve ihtiyaçlarını aktif bir şekilde polise bildirmeleri için cesaretlendirilmeleri gerekir (Semiz, 2000: 317-339). Polis görevini yaparken din, dil, ırk, cinsiyet ve siyasi düşünce ayrımı yapmamalıdır (Polat, 2003: 160).

Emniyet Teşkilatı personelinin kendilerinden beklenildiği şekilde davranmamaları ve iletişimdeki yetersizlikler halkın hayal kırıklığına uğramasına ve polise olan güvenin zayıflamasına neden olmaktadır. Hâlbuki polis, halkın en zayıf anında yanında bulmak istediği devletin yasal gücüdür. Öte yandan halkın da polisi kendileri için çalışan insanlar olarak kabul edip desteklemesi gerekmektedir. Bazı kötü örneklerden hareketle polisle iletişim kurmaktan kaçınılmamalıdır. İyi örnekler ve başarılar dikkate alınmalı, ön plana çıkarılmalıdır.

Halkın kurumları desteklemesi, büyük ölçüde onun kendisi için yararlı ve olumlu çalışmalar yaptığına inanmasına bağlıdır. Bunun yolu da, kurumun yaptıklarının genellikle kitle iletişim araçları ile “olduğu gibi” halka aktarılmasından geçmektedir. Topluma hizmet sunan Emniyet Teşkilatının halkın desteğini almak zorunda olduğu kuşkusuz ortadadır. Ancak polislik mesleğinin doğası, daha çok yüz yüze iletişimi gerekli kılmaktadır. Bu yüzden, Emniyet Teşkilatı halkın desteğini sağlarken, yüz yüze iletişimin kitle araçlarından daha belirleyici olduğundan farkında olmalıdır (Ulukuş, 2004: 38).

Verilen hizmet süresince halkın desteğini ve işbirliğini kazanmak amacıyla halkı bu işbirliğinin faydalarına ve Emniyet Teşkilatı'nın ciddi, saygın, güvenilir bir kurum olduğuna inandırmak gerekir (Ulukuş, 2004: 38). İnternetin ve medya kuruluşlarının geldiği nokta, artık hiçbir şeyin gizli kalmayacağını göstermektedir. Bu nedenle, doğru, kaliteli ve tarafsız hizmet verilmeli ve bunu topluma algılatma konusunda çağdaş yöntemlerden faydalanılmalıdır.

2000’li yılların başlamasıyla birlikte değişen ve gelişen teknolojik yapı, halkla ilişkiler mesleğinin yapısında da bir takım değişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Artık halkla ilişkiler, “mesaj yönetimi”, “algılama yönetimi” gibi bir takım uzmanlık alanlarını kapsamına almak zorunda kalmıştır (Çöklü, 2004: 105). Bu anlamda, halkın polisi ve bir bütün olarak Emniyet Teşkilatı’nı nasıl gördüğü çok önemlidir. Halkın polisi her yönüyle nasıl algıladığını yeterince iyi anlatmak için, halkın polisi kendi hayatlarında, işlerinde, sosyal ilişkilerinde, siyasal sistemde, toplumsal düzende nereye yerleştirdiğine bakmak yararlı olacaktır. Bu bir anlamda, halk aynasında polisin kendini görmesi demektir. Polis, bu sayede olumlu veya olumsuz yanlarını daha iyi anlayabilecektir (Semiz, 2000: 332).

3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 18. maddesi gereğince orta ve üst kademe yöneticilerini yetiştirmek üzere, Polis Enstitüsü adı altında bir yıllık meslek içi Yüksek Okul olarak 6 Kasım 1937 yılında kurulan ve halkla ilişkiler eğitimini ‘Kamu Yönetimi’ dersleri içinde veren Polis Enstitüsü, M.E.B. Talim Terbiye Kurulu Kararlarıyla 1940 yılında iki yıllık, 1962 yılında üç yıllık yüksek okullar içerisine alındıktan sonra, 1980 yılından itibaren öğretim süresi 4 yıla çıkarılmıştır. Anayasamızın 132. Maddesi ve Yükseköğretim Kanununun 2. Maddesi gereğince, ayrı bir kanuni yapıya kavuşturulmak istenen Polis Enstitüsü, 6 Aralık 1984 tarihinde 3087 Sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi adını alıp 4 yıllık lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren bir Yükseköğretim kurumu haline getirilmesinin ardından ilk defa ‘Halkla İlişkiler’ konulu dersin müfredata konmasıyla, polis teşkilatı bilinçli bir halkla ilişkiler eğitimi ile ilk defa tanışmış olmaktadır.

25 Nisan 2001 tarih ve 4652 Sayılı Kanunla, Polis Üniversitesi anlayışıyla yeniden yapılandırılan Polis Akademisi’nde halen ‘Polis Halkla İlişkiler’ dersi ve halkla ilişkiler alanı ile alakalı olduğu değerlendirilen; ‘Sosyal Psikoloji’ ve ‘Önleyici Polislik’ dersleri de müfredatta yer almaktadır. Polis okullarında halkla ilişkiler dersi konulması ise ilk defa 19 Aralık 1995 tarihli makam onayı ile uygun görülmüş ve o tarihten bu yana da eğitimler devam etmektedir. Polis teşkilatı için halkla ilişkilerin öneminin anlaşılmasına başlandığı bu yıllardan itibaren Emniyet Genel Müdürlüğü, halkla ilişkiler alanında çeşitli kurs, seminer, hizmet içi eğitim

kursları düzenlemeye başlamış; böylece okullarda verilen eğitimlerle yetinilmeyerek sadece gelecek teşkilat yapısı değil, mevcut teşkilat algı, bakış ve bilincini de eğitici-geliştirici adaptasyon süreci işletilmiştir. Bahse konu eğitimler günümüzde daha da bilinçli ve planlı bir şekilde konusunun uzmanları tarafından verilmeye devam etmektedir. Günümüzde, teşkilatın kendi içerisinde yetişmiş olan meslek mensuplarının alanda eğitici konumunda görev alacak pozisyonlara ve uzmanlıklara sahip olmaları, polis halkla ilişkilerinin teşkilat içerisindeki gelişimini özetlemektedir. ‘Halkla ilişkilerin ne olduğu’ ile başlayan eğitimler, polis halkla ilişkilerinde zaman içerisinde önemi daha da anlaşılan ‘medya’ ve ‘imaj’ konulu eğitim ve çalışmaları da içine almak suretiyle günümüzün gereği olan bir bilinçle devam etmektedir (Hızlı, 2010: 15-16).

Polis halk ilişkileri başta polisin kendi moral gücü olmak üzere, operasyonlarının başarısı, polislik mesleğinin itibarı, devlet-millet kaynaşması, sivil yönetim, güvenlik, esenlik ve ülkenin huzuru bakımından da önemlidir. İyi yetişmiş, halkla ilişkilerini iyi bir noktaya ulaştırmış ve halkla bütünleşebilmiş bir Emniyet Teşkilatı’na sahip olmak medeni bir ülkenin hem gücü hem de gururudur (Fındıklı, 1995: 285).

Bütün bu söylenenlerin yanında, insanlar polisle ilgili kötü olayları hatırlamaya daha meyillidirler. Polisin bazı hataları bin bir uğraşla kazanabilen güvenin bir anda yok olmasını sağlayabilir. Bu nedenle polis, halkın güvenini ve desteğini kazanma konusunda azami derecede hassas davranmalıdır. Çünkü kurumsal itibar toplum ile kurumlar arasındaki güvenin simgelerine dönüşmüş eylemler bütünüdür. Güven ise şirketlerin veya kurumların ilkeleriyle değil, toplumun değerleri ve duyarlılıklarına uyumla ilgili bir şeydir (Kadıbeşegil, 2006: 30). Emniyet Teşkilatı’nın toplumun değerleri ve duyarlılıklarını sürekli olarak gözlemesi, anlaması ve buna uygun davranış tarzlarını personele benimsetmesi halkın desteğinin kazanılmasında çok büyük fayda sağlayacaktır.

1.2. Türk Polis (Emniyet) Teşkilatında Halkla İlişkiler Birimi

Emniyet Genel Müdürlüğü ve İl Emniyet Müdürlüklerinde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlükleri oluşturulmuştur. Ancak bu birimler daha yoğunluklu olarak ait olunan müdürlüğün üst yönetim düzeyinde basınla olan ilişkilerini yürütmektedir. Zaman zaman farklı etkinlikler de gerçekleştirmektedirler. Ayrıca diğer birimlerin gerçekleştirdiği halkla ilişkiler çalışmalarında tanıtımın sağlanması gibi görevler üstlenebilmektedirler. Emniyet Genel Müdürlüğü ve diğer emniyet müdürlükleri basın protokol ve halkla ilişkiler şube müdürlüklerine bağlı kalmaksızın da halkla ilişkiler çalışmalarını gerçekleştirebilmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nde diğer daire başkanlıkları, İl Emniyet Müdürlükleri'nde de şube müdürlükleri kendi faaliyetleri açısından çeşitli halkla ilişkiler çalışmalarında bulunabilmektedirler (Taştekin, 2007: 64).

1.2.1. Emniyet Genel Müdürlüğünde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü

Emniyet Genel Müdürlüğü, polis teşkilatının merkezi örgütüdür. Kendine bağlı 25 daire başkanlığı, bu daire başkanlığına bağlı 100'ün üzerinde şube müdürlüğü ve her bir şube müdürlüğüne bağlı onlarca büro amirliği ile en büyük kamu kuruluşlarından biridir. Kendisine bağlı iki yüz bine yaklaşan personeli olan bir kurumun ve yaptığı işin doğası gereği halkla temas sıklığı en yüksek personele sahip bir örgütün halkla ilişkilere verdiği önemin elbette diğerlerinden farklı olması beklenmektedir (Öztürk, 2002: 333).

Genel Müdürlüğün yazılı veya sözlü, basın kuruluşları ile münasebetlerini, polis-halk ilişkilerinin etkin, verimli, seri ve doğru şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla 1988 yılında kurulan Basın-Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü'nün Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) Basın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne göre (madde.6) EGM Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğünün görevleri şunlardır (Taştekin, 2007: 63- 64):

- Basın ve diğer kitle haberleşme araçlarında yayınlanan yazı ve haberleri, devamlı şekilde izlemek, incelemek ve değerlendirmek, Genel Müdürlük ve Genel Müdürün sahsını ilgilendiren hususları makama sunmak,
- Makama sunulan yazı ve haberleri verilecek talimat doğrultusunda Genel Müdür adına, Teşkilatın ilgili birimlerine tevdi ederek sonuçlarını takip etmek,
- Bizzat Genel Müdür tarafından tensip edilip yapılacak basın toplantılarıyla ilgili çalışmaları yapmak ve Genel Müdürlüğün açıklama, tekzip ve bildirimleriyle, yapılan hizmet ve çalışmalar hakkında basın ve yayın organlarına iletilecek bültenleri hazırlamak,
- Önemli toplantı, açılış ve törenler sırasında fotoğraf ve kamera ile tespit edilen görüntüleri basın ve yayın organlarına dağıtmak,
- Genel Müdürlüğe, yazılı ve sözlü basın kuruluşları tarafından yöneltilen soruların cevaplarını hazırlamak,
- Bakanlığa yazılı ve sözlü basın kuruluşları tarafından Genel Müdürlük ile ilgili olarak yöneltilen soruların cevaplarını hazırlamak, sonucunu Bakan'a sunmak üzere Genel Müdür'e takdim etmek,
- Polis-Halk ilişkilerini olumlu yönde geliştirecek öneri ve faaliyetlerde bulunmak,
- Vatandaşa verilen hizmetlerle ilgili kamuoyu araştırması yapmak veya yaptırmak, bu araştırmanın sonuçlarını ve yapılan hizmetleri tanıtıcı broşür veya ilan hazırlamak,
- Özel ve tüzel kişiler tarafından bizzat Genel Müdür'e gönderilen mektup, şikâyet dilekçesi ve sözlü müracaatları ilgili birimlere iletmek, takip etmek, sonucu Genel Müdür'e sunmak ve cevaplamak,
- Vatandaşların Emniyet Teşkilatı ile ilgili konularda yapacakları müracaatlardaki bilgi taleplerinde kendilerine yardımcı olmak,
- Hizmete ilişkin verilen diğer hizmetleri yerine getirmek.

Şubenin yapılanması başlıca dört bürodan oluşmaktadır. Bu bürolar şunlardır (Taştekin, 2007: 63- 64):

- Halkla İlişkiler Büro Amirliği,

- Basın Büro Amirliği,
- İdari Büro Amirliği,
- Bilgi İşlem Büro Amirliği.

1.2.2. Emniyet Müdürlüklerinde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü

Emniyet Müdürlüklerinde Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlükleri Basın Kurum ve Kuruluşları ile Halkla olan ilişkileri istenilen düzeye çıkararak etkinlik, verimlilik ve süratliliği sağlamak amacı ile Bakanlık Makamının 25.01.1990 tarihli onayları ile kurulması uygun görülen “Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü” Emniyet Teşkilatının yapı ve fonksiyonuna göre yenilikler getiren TMK esaslarının uygulanması hakkındaki Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 12.02.1990 tarih ve 055231 sayılı yazıları uyarınca Emniyet Müdürlüğü bünyesinde doğrudan Makama bağlı olarak kurulmuştur. Özel Statülü Ve (A) Tipi İl Emniyet Müdürlükleri Basın, Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü ile (B) ve (C) Tipi İl Emniyet Müdürlükleri Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Büro Amirliğinin Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliğine göre (madde.6) Basın Protokol Şube Müdürlüğü’nün/Büro Amirliğinin görevleri şunlardır:

- Basın ve diğer kitle haberleşme araçlarında yayınlanan yazı ve haberleri, devamlı şekilde izlemek, incelemek ve değerlendirmek, İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Emniyet Müdürünün sahsını ilgilendirenleri Makama sunmak,
- Makam’a sunulan yazı ve haberleri verilecek talimat doğrultusunda İl Emniyet Müdürü adına ilgili birimlerine tevdi ederek sonuçlarını takip etmek,
- Bizzat İl Emniyet Müdürü tarafından tensip edilip yapılacak basın toplantılarıyla ilgili çalışmalarını yapmak ve İl Emniyet Müdürlüğü’nün açıklama, tekzip ve bildirimleriyle, yapılan hizmet ve çalışmalar hakkında basın ve yayın organlarına iletilecek bültenleri hazırlamak,

- Önemli toplantı, açılış ve törenler sırasında fotoğraf ve kamera ile tespit edilen görüntüleri basın ve yayın organlarına dağıtmak,
- İl Emniyet Müdürlüğüne yazılı ve sözlü basın kuruluşları tarafından yöneltilen soruların cevaplarını hazırlamak,
- Bakanlığa ve Genel Müdürlüğe yazılı ve sözlü basın kuruluşları tarafından İl Emniyet Müdürlüğüne yöneltilen soruların cevaplarını hazırlamak, sonucunu Bakan'a ve Genel Müdüre sunmak üzere İl Emniyet Müdürüne takdim etmek,
- Polis-halk ilişkilerini olumlu yönde geliştirecek öneri ve faaliyetlerde bulunmak,
- Vatandaşa verilen hizmetlerle ilgili kamuoyu araştırması yapmak ve yaptırmak, bu araştırmanın sonuçlarını ve yapılan hizmetleri tanıtıcı broşür ve ilan hazırlamak,
- Özel ve tüzel kişiler tarafından bizzat İl Emniyet Müdürü ve İl Emniyet Müdürlüğüne gönderilen mektup, şikâyet dilekçesi ve sözlü müracaatları ilgili birimlere iletmek takip etmek, sonucu İl Emniyet Müdürüne sunmak ve cevaplamak,
- Vatandaşların Emniyet Teşkilatı ile ilgili konularda yapacakları müracaatlardaki bilgi taleplerinde kendilerine yardımcı olmak,
- İl Emniyet müdürlüğü ile ilgili resmi protokol faaliyetlerini planlamak ve icra etmek,
- İl Emniyet Müdürlüğünün temsil, ağırlama ve tören giderlerini Makam'ın emirlerine göre kullanmak ve kayıtlarını tutturmak,
- Her türlü iç ve dış protokol faaliyetlerinin planlanması, koordinesi ve icrasını kontrol etmek, uygun şekilde yürütülmesini sağlamak,
- Yerli ve yabancı basın heyetlerini ziyaret, gezi ve toplantı ile ilgili programlarını hazırlamak, toplantıların konusu ile ilgili birimler ile koordine kurarak toplantının gündeminin belirlenmesini sağlamak,
- Heyetlere sunulacak ikramların, şilt, buket, vb. Belirlenen vasıflara uygun olarak hazırlanmasını sağlamak,
- İl Emniyet Müdürünün davetlerini programlayıp, icrasını yapmak,

- İl Emniyet Müdürünü Makamına ziyarete gelecek devlet protokolüne dahil ziyaretçilerin karşılanmasına gerekli protokol hizmetlerini sağlamak,
- Protokol ve merasimlerle ilgili tekliflerde bulunmak,
- Verilen diğer görevleri yapmak.

1.3. Polis Teşkilatında Halkla İlişkilerin Önem ve Gerekliliği

Polisin etkili halkla ilişkiler gerçekleştirebilmesi için halkla bütünleşmesi gerekmektedir. Polis halk bütünleşmesinde iki etkenden söz edilmelidir. Etkenlerden birisi polisin görev ve sorumluluk anlayışı, diğeri halkın ilgisi ve duyarlılığıdır. Polisin mevcut imkanları ile sorumlu olduğu bütün görev alanlarına, her zaman hakim olması gereklidir. Bunu sağlayan, halkın polisin gözü kulağı olmasıdır. Yani polisin halkla bütünleşmesi; halkın ilgisini, sevgisini, saygısını, güvenini ve desteğini kazanması ile mümkündür.

Halkla ilişkilerde, yüz yüze ilişkilerin önemi açıktır. Halkla ilişkilerde; görevlilerin eğitim ve kültür düzeyleri, inançları ve değerleri, psikolojik özellikleri, kişilik yapıları, güdüleme ve moral durumları, bu ilişkileri önemli ölçüde etkiler (Tezcan, 2010: 25). Sosyal bilimciler ve kamuoyu uzmanları çoğu çalışmalarında yüz yüze iletişimin pedagoji ve ikna alanındaki etkinliğinin diğer araçların etkinliğinden çok daha fazla olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu tür iletişime atfedilen özel üstünlükler doğrudan doğruya kişilerarası ilişki ile ilgili gerçeklere dayanmakta, bu nedenle iletişim sürecinin oluştuğu durum ne kadar bireyselleşirse, etkinlikte o derece artmaktadır.

Polislerin halkla ilişkilerinde karşılaşılan ortamın gerginliği nedeniyle yüz yüze gerçekleştirilen ilişkileri diğer örgütlerin halkla yüz yüze ilişkilerinden çok daha büyük anlam ifade etmekte ve hatta polis-halk ilişkilerinin düzeyini belirleyebilmektedir. Diğer yandan, hatalı polis hizmetlerinin bir yenisiyle değiştirilememesi ve polis hizmetlerinin ertelenememesi, polis-halk ilişkilerini diğer kurumların halkla ilişkiler çalışmalarından ayırmakta ve daha önemli bir hale getirmektedir. Bu nedenlerle, polis memuru kendini hizmet götürmekle yükümlü

olduğu vatandaştan üstün değil, tam tersine onun hizmetinde bir memur olarak görmelidir. Başarılı bir polislik için her polis memuruna en azından bu bilincin verilmiş olması gerekmektedir (Karatepe, 2004: 260).

Polis halk ilişkileri, ekonomik yönden de önem arz eder. Güvenlik hizmetlerine ilişkin harcamaların boyutu küçümsenecek gibi değildir. Polisle, verimlilik arasında iki yönlü bir ilişki vardır. Polis, bir taraftan çalışma ve iş güvenliği ortamı sağlayarak üretime katkıda bulunurken, diğer taraftan da kendisine tahsis edilen kaynakları verimli kullanarak, ekonomiye dolaylı olarak katkıda bulunmaktadır. Bu açıdan, bir ülkede güvenlik olmadan verimlilik, verimlilik olmadan da güvenlikten söz etmek mümkün değildir. Polis, kaçakçılık, karaborsa, yolsuzluk, hırsızlık ve çek-senet gibi “ekonomik suçları” önleyerek de dolaylı olarak ekonomiye katkıda bulunmaktadır. Ekonomik suçların önlenmesinde; halkın polise yardım etmesi, ekonominin sağlam temellere oturmasına dolaylı katkı sağlayacaktır. Önemli olan, polisin ekonomik katkıları verimlilik bilinci ile yapmasıdır. Günümüzde, polisin verimliliği sadece yakalanan suçlu sayısı ile ölçülmemektedir. Harcanan para miktarı, personel, araç ve gereç sayısı ölçümde bir başka kriterdir. Toplam kalite açısından, polisin müşterisi mağdurlar, müşteriler ve suçlulardır. Polisiye hizmetlerde, özel şirket anlayışı içinde müşteri memnuniyeti hedeflenmelidir (Tezcan, 2010: 26).

1.4. Halkın Polisten Beklentileri

Halkın polisten beklentileri şu şekilde açıklanmaktadır (Yılmaz ve Dikici, 2010: 5):

- Halka göre polisin eğitimi yeterli değildir ve halkla ilişkilerin daha iyi gerçekleştirilmesinin yolu eğitimden geçmektedir.
- Halkın bir bölümü polisten korkmaktadır. Polisin halka kendisini tam olarak tanıtmadığı ve herkese eşit davranmadığı görüşü en önemli sorundur.
- Halkın büyük çoğunluğu polisin başarılı olabilmek için yeterli olanaklara sahip olmadığını düşünmektedir.

- Halkın polisten beklentileri, genel olarak, polisin görev bilincine sahip olması, halka olumlu yaklaşım kurması, şiddete başvurmaması, herkese yansız davranması, hoşgörölü, nazik ve güler yüzlü olmasıdır.
- Halk polise genel olarak güvenmektedir. Ancak, aynı zamanda, ondan korkmaktadır. Bunun en önemli nedeni, polisin kendisini ve çalışmalarını yeterince tanıtamaması sonucunda oluşan olumsuz imajdır.
- Polisin halkla yeterince sağlıklı iletişim kuramamasının nedenleri olarak; çalışma saatlerinin düzensizliği, ücret yetersizliği, eğitim düzeyinin düşüklüğü, halka kendini yeterince tanıtamama, görevi ile ilgili mevzuatın yeniden düzenlenmemesi ve sosyal olanakların yetersizliği faktörleri görölmektedir

Polisin 21. yüzyılın halkın beklentilerine cevap verebilmesi ve sorunları çözebilmesi için aşağıda belirtilen niteliklere sahip olması gerekir (Yılmaz ve Dikici, 2010: 5):

- Sağlam ve dengeli bir kişilik özelliği,
- Nitelikli bir eğitim programından yetişme,
- Yüksek motivasyon düzeyine sahip olma,
- Mesleğini severek ve benimseyerek yapma,
- Her koşulda kendisinden beklenen davranışları gerçekleştirme,
- İletişim ve etkileşim yeteneğine sahip olma.”

2. POLİSİN HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

Polislerin halkla daha etkili iletişim kurmaları için farklı halkla ilişkiler uygulamaları yapılmaktadır. Bu uygulamalardan başlıcalarına aşağıda yer verilmektedir.

2.1. Toplum Destekli Polislik

Toplum destekli polislik 1980’li yılların başlangıcından itibaren Amerika ve İngiltere’de polis ile halk arasında ortaya çıkan ve gittikçe de büyüyen güvensizlik

sorununun ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm arayışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönemde polis halkın gözünde değerini yitiren bir kurum olması nedeniyle dikkatleri üzerine çekmiş ve siyasal gündemde uzun bir süre yer almıştır.

Toplum destekli polislik değişik ülkelerde farklı alanlarda, farklı şekillerde uygulandığı için tam ortak bir tanım verilememektedir. Bu nedenle bu konuda yapılan bazı araştırmalarda belirlenen ilkeleri belirterek bir fikir oluşturulmaya çalışılacaktır. Temel mantığını, “polis ile halk arasında karşılıklı güvenin sağlanması ve her iki tarafın “ortaklık” anlayışı içinde kamu düzeninin sağlanmasında sorumluluğu paylaşmasıdır” biçiminde açıklanabilmektedir (Kuyaksil, 2006: 171).

Toplum destekli polislik (Tuncer, t.y.) :

- Problem çözmeye odaklanmak suretiyle sorumluluk ve etkinliği geliştirmeyi hedefleyen, müşteri odaklı hizmet sunma felsefesidir.
- Önleme, problem-çözme, toplumla işbirliği ve ortak çalışmalar gibi faaliyetlerin yanı sıra, geleneksel kolluk uygulamaları özelliklerini de kapsayan polisiye servislerin sunulması suretiyle suç ve sosyal düzensizliğe odaklanan bir felsefedir.
- Toplum destekli polislik, bir bölgeye atanan ve o bölge sakinleri ve o bölgede çalışan ve yaşayan esnaflar ile birlikte çalışmayı, onlarla buluşmayı kapsayan polislik metodu olarak da tanımlanmaktadır.

Toplum destekli polislik, suçlara neden olan koşulların ortadan kaldırılabilmesi için polis ile diğer kamu ve özel kuruluşların işbirliği içinde olmalarını önerir. Toplum destekli polislik suçları önlemek ve yörelerindeki toplumsal düzensizliği azaltmak için polis güçleri ile vatandaşları işbirliği içerisinde bir araya getirir. Aşağıdaki hususlar polisliğe bu yeni ve yenilikçi yaklaşımın ana hedeflerini açıklamaktadır.

- Polis ve vatandaşlar bir arada çalışır.

- Yenilikçi problem çözme tekniğinden faydalanılır.
- Toplum ile devamlı bir irtibat ve danışma hizmeti içerisinde bulunulur.
- Kendi bölgelerini sahiplenme ve sorumluluk duygusu vardır.
- Toplumun polislik faaliyetinde etkin olma şansı vardır (Kuyaksil, 2006: 171).

Toplum destekli polislik, polis teşkilatları ile halk arasında ilişkiyi radikal bir şekilde değiştirmeyi, toplum problemlerinin altında yatan nedenleri bulmayı ve sosyal alanlardaki yaşam kalitesini artırmayı vaat etmektedir.

2.2. Huzur ve Asayiş Toplantıları

Çeşitli kurum yetkilileri, mahalle muhtarları ve vatandaşların katılımıyla mevcut sorunların, çözümlerin taleplerin ve karşılıklı beklentilerin konuşularak halk ile yakınlaşma ve kaynaşmanın sağlandığı toplantılar düzenlenmektedir (Çağlar, 2007: 66).

Huzur ve Asayiş Toplantıları emniyet birimlerine halk ile sıcak ilişki kurma fırsatı tanıdığı gibi, çift taraflı iletişim faaliyetleri çerçevesinde halka da, emniyet birimlerini eleştirme ve ondan talepte bulunma imkânı vermektedir. Soruların anında cevaplanması, sorunlara çabuk çözüm bulunması açısından bu toplantılar önemli yer tutmaktadır. Emniyet birimleri ile tesis edilecek sıcak ilişkiden başka halk arasında da işbirliği ve motivasyonu arttırmaktadır. Hepsinden önemlisi toplantılar ile kamuoyunda polise karşı arzulanan perspektif değişimi sağlanmaya çalışılmakta, güvene dayalı iletişim ve etkileşim faaliyetleri sürdürülmektedir (Bahar, 2008: 233).

2.3. İhbar ve Şikâyet Sistemleri

Polisin halkla ilişkileri, özellikle demokratik ülkelerde giderek üzerinde daha çok durulan, birçok boyutları ile incelenen, gerek bir örgüt olarak, gerekse hizmet götürdüğü kişi ve grupların bilinçlenmesi amacıyla işlenen bir konu görünümündedir. Polisin hizmet sunumunda halkla ilişkiler her türlü haberleşme

aracını kullanarak, kitlenin güvenini kazanmaya, hizmetin daha etkili bir biçimde iletilmesi için tam bir haberleşme ortamı yaratmaya ve bunu sürdürmeye, polis hakkındaki yerleşik bir takım kanıları değiştirmeye, polis örgütüne yapılan çalışmaları halka tanıtmaya ve halkın bu hizmetlere katkısını sağlamaya yönelik tüm planlı çabaları kapsamaktadır. Bu çabalarla birlikte polisin daha etkili çalışmasını ve yurttaşın hemen yanı başında olduğunun bilinmesini sağlayan, bir anlamda polisi daha çok erişebilir kılan uygulamalara da gereksinim vardır.

Bunlardan 155 Polis İmdat telefonu polisi halkla yakınlaştırıcı önemli bir girişim olarak nitelenebilmektedir. Türkiye de 155 Polis İmdat servisi 1982 yılında (055) olarak uygulanmaya konulmuştur. Bu hizmet başta büyük Emniyet Müdürlükleri olmak üzere ihtiyaca göre her emniyet müdürlüğü bünyesinde kurulmuştur. Ücretsiz olarak her an aranabilen telefonlara yapılan ihbar, şikâyet ve yardım istekleri görevlilerce değerlendirilmeye alınmakta, telefonun edildiği tarih, saat, konuya ilişkin olay yeri, adresi ve sağlık servisine durum iletilmektedir. Eğer konuyla ilgili kişi telefonu kapatmamış ve yardım istiyorsa, yine kendisine telefonla moral, cesaret verme ve bilgi verme gibi yardımlarda da bulunmaktadır. 155 Polis İmdat servisini iyi niyetle kullanmak istemeyenleri tespit etmek ve hızlı konuşmalarda eksik not alma olasılığını ortadan kaldırmak için bant kaydı da yapılmaktadır (Bahar, 2008: 234).

2.4. Süreli ve Süresiz Yayınlar

Birlik, bütünlük ve aidiyet duygusunu pekiştirmek, personeli gerek mesleki gerekse diğer alanlarda bilgilendirmek, teşkilat içi haber alımını sağlamak, belirlenen hedefleri ve yenilikleri personele duyurmak amacıyla basılı yayınlar yapılmaktadır. Bu yayınlar:

- Üç ayda bir yayınlanan Polis Dergisi,
- Emniyet Genel Müdürlüğünün faaliyetlerini tüm teşkilata duyurmak için yılda bir defa yayınladığı ‘Emniyet Genel Müdürlüğü Çalışmaları’ yıllığı,
- Teşkilat bünyesinde gerçekleştirilen konferans, seminer, panel... vb. katılmayan personelin de faydalanması amacıyla içeriklerinin yayımlandığı kitapçıklar (Hızlı, 2020: 25).

Emniyet Teşkilatı'nın basılı kurumsal iletişim kaynaklarından en önemlisi, aynı zamanda kurum içi iletişim işlevinde de kullanılan Polis Dergisi'dir. 1913 yılından beri yayın hayatına devam eden Emniyet Teşkilatı'nın kapsamlı yayın organı olan Polis Dergisi üç ayda bir yayınlanmaktadır. 1980 sonrası birçok daire başkanlığı bünyesinde yayınlanan Polis Dergisi halen Eğitim Dairesi Başkanlığı'nca yayınlanmaktadır. Polis Dergisi ile mesleki, hukuki, sosyal ve bilimsel alanlarda yayınlanan yazılarla personelin hizmet içi eğitimine, diğer polis teşkilatlarındaki gelişmelerin izlenmesine, mevzuattaki değişikliklerin takibine, Emniyet Teşkilatı'nı geliştirmeye ve başka teşkilatlara Emniyet Teşkilatı'nın tanıtılmasına, üretilen hizmetin kalitesinin artırılmasına ve halkla ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Polis Dergisi; Emniyet Teşkilatı merkez ve taşra birimlerine, Üniversitelere ve Üniversite Kütüphanelerine Yurtdışı Temsilciliklerine, İl Kütüphanelerine, Valiliklere, TBMM'ne, kamu kurum ve kuruluşlarına ve sivil toplum örgütlerine gönderilmektedir. 2001 yılı ve 26. sayısından itibaren Emniyet Genel Müdürlüğü internet sitesinde de yayınlanmaktadır.

1980 sonrası iletişim araç-gereçlerinin çeşitliliği ve uygun şekilde kullanılması, kuruma itibar kazandırmıştır. Emniyet Teşkilatının her geçen gün artan eğitim kalitesi, hizmet kalitesini de arttırmıştır. Emniyet Teşkilatı özellikle 1990 sonrasında kurumsal önceliklerini ön plana çıkararak, çalışmalarına bu doğrultuda ağırlık kazandırmıştır. Kendisini anlatabilmek ve öz eleştirisini yapabilmek için kamuoyu önderleri, kurum kuruluşlar ve hedef kitlesi ile iletişimin yollarını aramaya başlamıştır. Bunun için kurumsal iletişimin sağlanması amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlükleri ve Polis Eğitim Kurumları'nda ulusal ve uluslararası boyutta başka kurum kuruluşların temsilcileri, akademik personel ve sivil toplum örgütlerinin katılım ile konferanslar, paneller, sempozyumlar düzenlenmekte ve sonrasında yayınlanan kitapçıklar ilgili yerlere gönderilmektedir (Bahar, 2008: 237- 238).

2.5. Polis Radyosu

1952 yılında Kurulmuş olan Radyo TV Şube Müdürlüğü ve 1969 yılında kurulmuş olan Foto Film Şube Müdürlüğünün yapmış oldukları hizmetlerin paralelliği düşünülerek 2001 yılında birleştirilerek Radyo TV ve Foto Film Şube Müdürlüğü olarak teşkilatlanmıştır. 1948 yılında Bakanlar Kurulu'nun aldığı karara dayanarak ilk kez 1952 yılında yayına başlayan Polis Radyosu ilk yıllarında sınırlı imkânları ile ancak iki saatlik bir yayın gerçekleştirebilmiştir. Ancak Polis-Halk ilişkileri açısından çok faydalı olduğu gözlenince, yayın gücü ve saatleri arttırılmıştır.

359 sayılı TRT kanununun 1964 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte, TRT dışında kamu kuruluşlarının çalıştırdıkları diğer radyolar kapatılmış, ancak Polis ve Meteoroloji Radyoları meclis görüşmelerinde, Başbakanlıkta yapılan toplantılar sonucunda kendi görev alanları içinde yayın yaptıkları için yayınlarına devam etmiştir. 1973 yılında FM bandından yayın yapan ilk radyo istasyonu olan Ankara Polis Radyosu kurulmuş ve batı müziği ağırlıklı yayınlar yapmaya başlamıştır. 1984 Yılında Anayasanın 133. Maddesinde yapılan değişiklik ve 3984 Sayı ile yürürlüğe giren Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanunun çıkmasıyla birlikte Polis Radyosunun yasal durumu belirsizlik dönemine girmiştir. Zira bu kanunda radyolar Kamu Radyoları ve Özel Radyolar olmak üzere ikiye ayrılmış; Kamu Radyosu olarak ise sadece TRT Kurumundan bahsedilmiştir. Yapılan girişimler sonucunda 2002 yılında 3984 Sayılı Kanunda yapılan değişiklik çerçevesinde Polis Radyosunun yasal sorunu giderilmiş, Polis Radyosunun kullandığı frekansların ücretsiz olarak tahsis edileceği hükme bağlanmıştır (<http://www.egm.gov.tr/>).

Kuruluşundan bu yana giderek geliştirilen Radyo Televizyon Yayın Şube Müdürlüğü'nün polisin kamusal ilişkilerinin geliştirilmesinde önemli bir yeri ve işlevi vardır. Polis radyosu ile polis vatandaş işbirliğini arttırma adına büyük bir adım atılmıştır. Polis halk bütünleşmesi karşılıklı sevgi, saygı güven ve destek ile mümkün olabilir. Polis Radyosu, Türkiye Cumhuriyeti Polis Teşkilatı'nın Haberleşme Dairesi Başkanlığı'na bağlı ve Türkiye genelinde ulusal yayın yapan bir

radio istasyonudur. TRT'den sonra Türkiye'de yayın yapan en eski radyodur. Polis radyosu üstlenmiş olduğu misyonla bu bütünleşmeyi hakkıyla yerine getirmektedir. Polis halk ilişkilerinde polis radyosunun önemi çok açıktır. Dinleyici potansiyeli oldukça yüksek olan polis radyoları ile Emniyet Teşkilatı halka tanıtılmaya ve sevdirmeye, sürekli uyarıcı spotlar okunmak suretiyle kurallar halka benimsetilmeye çalışılmaktadır. Polis radyosu, yayın araçları içerisinde önemli bir yere sahip olup, halkla ilişkiler ve tanıtım çalışmalarına yaptığı katkıları günümüzde de devam etmektedir. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) dışında yayın yapan Türkiye Polis Radyosu ülkemizde kollukla halk arasındaki ilişkileri sık sık ele almakta, yayınlarında tanıtıcı, kolluk işlevlerini açıklayıcı programlara yer vermektedir. Aynı verici, polisin yetki alanları içinde kalan güçlüklerin çözümü için öğretici, açıklayıcı yayın yapmaktadır. Polis Radyosu'nun halkla ilişkilerde ulaştığı aşamanın ülkemizde kurum düzeyinde başka bir örneği bulunmamaktadır (Tezcan, 2010: 40- 41).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

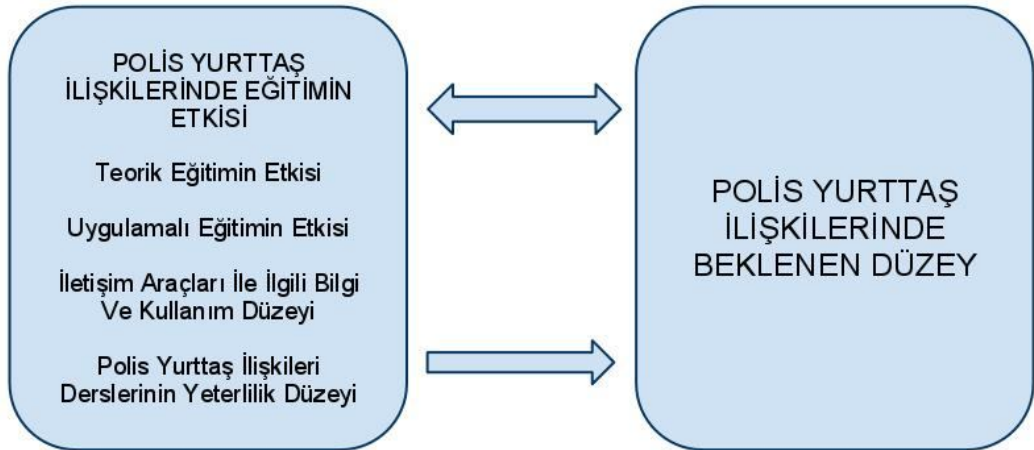
GAZİANTEP VE HATAY POLİS MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

1. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin istatistiki çözümlenmesinden bahsedilmektedir.

1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2009: 77). Şekil 1’de araştırmanın modeli görülmektedir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

1.2. Evren Örneklem

Araştırmalarda incelenen konularda ana kitlenin tümünü incelemek çok zaman alıcı ve maliyeti çok yüksek olduğu için ana kitleyi temsil etme yeteneği olan bir örnek kitlenin belirlenmesi tercih edilir. Araştırmanın evrenini polis okullarında öğrenim gören polis adayları oluşturmaktadır. Söz konusu evreni temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde;

$$n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 p q$$

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n : Örnekleme alınacak birey sayısı

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q : İncelenen olayın görülmemiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t : Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen \pm örnekleme hatasıdır (Salant ve Dilman, 1994:55). formülü kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için % 95 güven aralığında, \pm % 10 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 96$ olarak hesaplanmıştır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Bu anket çalışması, “Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Rolü” başlıklı tez çalışması kapsamında yapılmaktadır. Anket ile araştırmaya katılan öğrencilerin polis okulundaki öğrenimi sırasında almış olduğu eğitimin polis yurttaş ilişkilerine bakış açısını ölçmeye yönelik bir çalışmadır. Araştırmada kullanılan anket likert olarak araştırmacı tarafından tasarlanmıştır. Likert Ölçeği, kolaylığı nedeni ile tercih edilmiştir. Anketi yanıtlayan kişilere verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri istenmiştir. Buna göre;

- (5) tümüyle katılıyorum
- (4) katılıyorum
- (3) kararsızım
- (2) katılmıyorum
- (1) tümüyle katılmıyorum.

şeklinde bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek sonuçları 5.00-1.00=4.00 puanlık bir genişliğe dağılmışlardır. Bu genişlik beşe bölünerek ölçeğin kesim noktalarını belirleyen düzeyler belirlenmiştir. Buna göre; 1.00-1.79 puan aralığı, “çok düşük”, 1.80-2.59 “düşük”, 2.60-3.39 “orta”, 3.40-4.19 “yüksek” ve 4.20-5.00 arası “çok yüksek” olarak değerlendirilmektedir.

Anket A, B, C, D, E, F, G bölümlerinden oluşan 7 bölümden oluşmaktadır. B bölümünde katılanlara polis yurttaş ilişkilerine katkı sağlayacağını düşündükleri dersler, G bölümünde ise bu derslerdeki başarı durumları sorulmaktadır.

Anketin A bölümünde polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyleri ölçen 10 soru bulunmaktadır. Bu bölümde yapılan genel güvenilirlik analizi sonucunda 5.6.7.8. sorular güvenilirliği düşürdüğünden dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyler ölçeğinin faktör analizi sonucunda 1 faktör elde edilmiştir. Faktör yapısı, güvenilirlik katsayıları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyleri Ölçeğinin Faktör Yapısı ve Güvenirlik Katsayısı

Boyutlar	Maddeler	Faktör yükü	Varyans oranı	Güvenirlik
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	A_1	,909	76,417	0,696
	A_2	,896		
	A_3	,895		
	A_4	,754		
	A_10	,861		
	A_9	,700		
Toplam varyans			76,417	

Anketin C, D, E ve F bölümlerinin içerisine alan polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisi ölçeğindeki toplam 23 maddenin güvenilirlik analizi yapıldığında $\alpha=0,936$ olarak yüksek bir değer bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda 3 faktör elde edilmiştir. (KMO=0,873; Barlett testi=3594,260)

Tablo 5. Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Faktör Yapısı ve Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	Maddeler	Faktör yükü	Varyans oranı	Güvenirlik katsayısı
Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	D_5	,869	43,666	0,953
	D_2	,849		
	C_6	,843		
	D_1	,817		
	D_6	,813		
	C_2	,802		
	D_3	,798		
	C_5	,793		
	C_3	,782		
	D_4	,709		
	C_1	,668		
	C_4	,623		
	İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	E_3		
E_4		,871		
E_5		,855		
E_6		,851		
E_2		,776		
E_1		,753		
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	F_3	,874	11,545	0,913
	F_4	,868		
	F_2	,824		
	F_1	,800		
	F_5	,758		
Toplam varyans			70,136	

1.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan anket Polis Akademisi Başkanlığı'ndan alınan izinler çerçevesinde 2 farklı polis okuluna uygulanarak kullanılabilir 191 anket formu toplanmıştır.

1.5. Araştırmanın Hipotezleri

Genel olarak hipotez, karşılaşılan özel duruma ilişkin bir önermedir. İstatistiksel hipotez, bir araştırmada ilgilenilen bir ya da daha fazla parametrenin değeri hakkında ileri sürülen ve doğruluğu, geçerliliği bu parametre hakkında bilgi üreten istatistiklerden ve bu istatistiklerin örnekleme dağılımıyla ilgili bilgilerden yararlanarak araştırılabilen önermelerdir. Yorumsal istatistikte geleneksel karar alma işlemi olarak hipotez testi, örneklem bilgilerinden yararlanarak bu örneklemin çekildiği ana kütle için bir ya da daha fazla parametresi hakkında yorum yapma konularını içerir. Burada, örneklem gözlem değerleri kullanılarak hesaplanan istatistiğin değeriyle, bu istatistiğin bilgi ürettiği parametrenin önceden belirlenmiş, bilinen değeri arasındaki farklılıkların, istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı belirlenir. Farklılık varsa, bu farklılıkların önemini, sıfır hipotezini reddetmek için yeterli olup olmadığına karar verilir. Eğer söz konusu farklılık anlamlı bir farklılıkta sıfır hipotezi reddedilir, tersi durumda kabul edilir (<http://web.sakarya.edu.tr/>). Hipotez, ortaya çıkmış ve çıkacak belirli davranışlar, olgular ve olaylar hakkında varsayım olarak yapılan açıklamalardır. Hipotez araştırmacının araştırma problemindeki değişkenler arasında ne tür ilişkilerin olduğuna dair beklentileri ifade eder (Altunışık ve diğerleri, 2002: 18). Sunulan bilgilerin sınanması hipotez testleri ile yapılmaktadır. Sıfır (H_0) hipotezine karşı mutlaka bir alternatif hipotez (H_1) oluşturulmalı ve hipotez testi sürecinin başında oluşturulması gerekmektedir. Hipotez kurulduktan sonra söz konusu hipotezi test etmeye olanak verecek uygun bir test tekniğinin seçilmesi gerekir (Altunışık ve diğerleri, 2002: 150). Araştırma ilgili olarak kurulan hipotezler aşağıdadır.

Hipotezler

H_0 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisinin, Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeye etkisi yoktur. **(Red)**

H_1 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisinin, Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeye etkisi vardır. **(Kabul)**

H_0 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark yoktur. **(Red)**

H_1 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark vardır.**(Kabul)**

H_0 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisi düzeyleri ile öğrenim görülen polis okulu değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark yoktur. **(Red)**

H_1 : Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisi düzeyleri ile öğrenim görülen polis okulu değişkenine bağlı olarak anlamlı bir fark vardır.**(Kabul)**

1.6. Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 17.0 programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Hipotez testleri olarak t- testi, anova, korelasyon analizleri yapılmıştır.

Bağımsız örnek t – testi, iki ilişkisiz grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır (Büyüköztürk Şener, 2002: 39). İki den fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (Oneway) Anova testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Post HocTukey testi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi, ilişkisiz ikiden daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır (Büyüköztürk Şener, 2002: 39).

Post hoc testi, varyans analizi sonucunda eğer gruplar arasında bir fark bulunmuşsa, farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını görebilmemiz için oldukça önemlidir. Anova tablosu, grupların ortalamaları arasında bir fark olup

olmadığını genel olarak söylemektedir. 3 grup da olsa, 10 grup da olsa bütün grup ortalamalarının birbirine eşit olup olmadığını test eder. Sadece iki grup arasında farklılık olsa ve diğerleri arasında fark olmasa, varyans analizi “gruplar arasında fark vardır” sonucunu verir. Fakat farklılığını nereden kaynaklandığını, hangi gruplar arasında olduğunun sonuçlarının post hoc testi açıklayacaktır. Post hoc testleri içinde çalışmalarda en yaygın kullanılan Tukey testidir (Kalaycı, 2005: 135).

Ölçekler arası ilişkileri saptamak için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizi, iki değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi test etmek, varsa bu ilişkinin derecesini ölçmek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Korelasyon analizinde amaç; bağımsız değişken değiştiğinde, bağımlı değişkenin ne yönde değişeceğini görmektir (Kalaycı, 2005: 115).

Sonuçlar % 95 güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde çift yönlü olarak değerlendirilmiştir.

2. BULGULAR

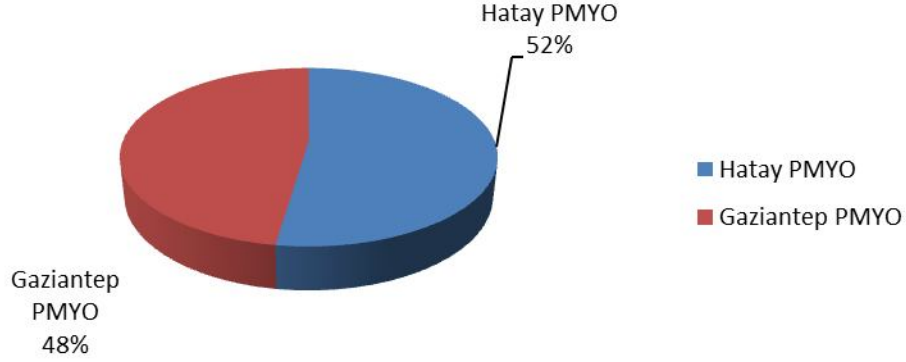
Araştırmanın bu bölümünde uygulanan anket çalışmasından yapılan istatistiksel çözümlenmeler sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlarına yer verilmektedir.

2.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Örneklem Grubunun Okuduğu Polis Okullarına Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Hatay PMYO	100	52,4
Gaziantep PMYO	91	47,6
Toplam	191	100,0

Örneklem grubunun okuduğu polis okullarına göre dağılımı 6'da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 100'ü (% 52,4) Hatay PMYO 91'i (% 47,6) Gaziantep PMYO'nda öğrenim görmektedir.

Şekil 2. Örneklem Grubunun Okuduğu Polis Okullarına Göre Dağılımı

2.2. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Dereceleri ile Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Notlarının Ortalamaları

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Derecelerinin Ortalamaları

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polisliğe Giriş	189	1,000	5,000	3,228	1,161
Polisin Görev ve Yetkileri	189	1,000	5,000	4,095	0,990
Önleyici Polis Hizmetleri	189	1,000	5,000	3,735	1,132
Halkla İlişkiler ve İletişim	185	1,000	5,000	4,119	1,009
İnsan Hakları	187	1,000	5,000	3,845	1,215
Davranış Bilimleri	189	1,000	5,000	3,656	1,204
Toplum Psikolojisi	185	1,000	5,000	3,827	1,109
Polis Etiği	180	1,000	5,000	3,761	1,038

Tablo 7'de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin mesleğe başladıktan sonra yurttaşlarla kuracakları ilişkilere katkı derecelerinin ortalamaları incelendiğinde, halkla ilişkiler ve iletişim puanlarının ortalamasının en yüksek, polisliğe giriş puanlarının ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Yurttaşlarla Kuracakları İlişkilere Katkı Derecelerinin Ortalamaları

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaşlık İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları

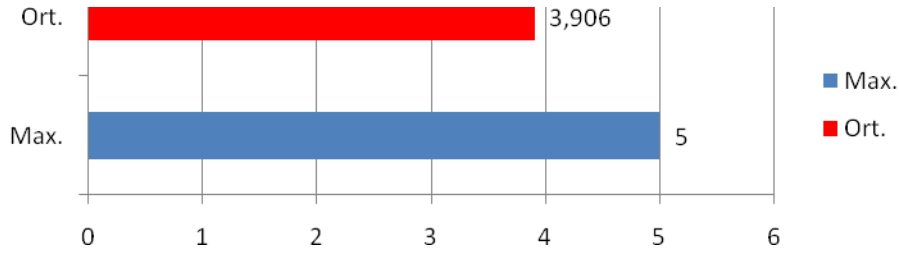
	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polis yurttaşla hizmet etmek için vardır.	189	1,000	5,000	4,556	0,947
Polis harekete geçmeden önce karşısındaki anlamaya çalışmalıdır.	187	1,000	5,000	4,358	0,895
Polis suçlulara karşı diğer vatandaşlara gösterdiği hoşgörüyü göstermemelidir.	189	1,000	5,000	3,153	1,326
Polis suçlu suçsuz tüm vatandaşlara eşit mesafede olmalıdır.	190	1,000	5,000	3,495	1,308
Polis vatandaşla konuşurken karşısındakine gücünü ve yetkisini hissettirmelidir.	191	1,000	5,000	4,503	0,787
Polis karşısındaki olumsuz tutum ve davranış içine girdiğinde, sinirlendiğini ve bu durumu tasvip etmediğini ses tonu ve hareketleri ile karşısındakine hissettirmelidir.	190	1,000	5,000	4,168	1,040
Polisin vatandaşla olan ilişkisi görevleri ile sınırlı olmalıdır.	191	1,000	5,000	2,796	1,456
Polis vatandaşın huzuruna katkı sağlayacak faaliyetleri, görev tanımında yer almasa dahi yerine getirmelidir.	189	1,000	5,000	3,794	1,118
Polis her türlü durumda karşısındakine karşı nazik davranmalıdır.	191	1,000	5,000	3,293	1,337
Polis her türlü durumda soğukkanlılığını korumalıdır.	190	1,000	5,000	4,584	0,804

Tablo 8’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaşlık ilişkilerinde beklenen düzeyi ölçeceği sorularına katılma derecelerinin ortalamaları incelendiğinde, “*Polis her türlü durumda soğukkanlılığını korumalıdır.*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en yüksek, “*Polisin vatandaşla olan ilişkisi görevleri ile sınırlı olmalıdır.*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaşlık ilişkilerinde beklenen düzey sorularına $\bar{X}= 3,906$ ortalaması ile katılıyorum derecesinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaşlık İlişkilerinde Beklenen Düzey Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	191	1,667	5,000	3,906	0,645

Şekil 4. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaşlık İlişkilerinde Beklenen Düzey Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları

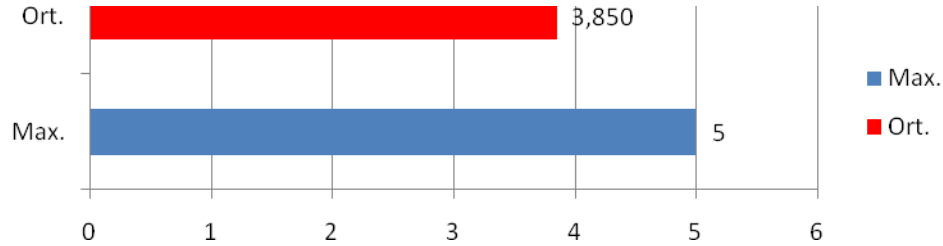
	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Yurttaş ilişkilerde iletişimin önemini anlamamı sağladı.	189	1,000	5,000	3,873	0,878
Sağlıklı bir iletişimin önündeki engelleri fark etmemi sağladı. (Teorik)	188	1,000	5,000	3,910	0,845
Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi. (Teorik)	189	1,000	5,000	3,942	1,006
Yurttaşların polisten beklentilerini daha iyi anlamamı sağladı. (Teorik)	189	1,000	5,000	3,868	0,978
İnsanlarla daha kolay iletişim kurmama katkı sağladı. (Teorik)	189	1,000	5,000	3,762	1,058
İletişim yeteneğimi geliştirdi. (Teorik)	189	1,000	5,000	3,730	1,142
Yurttaş ilişkilerde iletişimin önemini anlamamı sağladı. (Uygulamalı)	181	1,000	5,000	3,912	0,902
Sağlıklı bir iletişimin önündeki engelleri fark etmemi sağladı. (Uygulamalı)	181	1,000	5,000	3,884	0,908
Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi. (Uygulamalı)	179	1,000	5,000	3,961	0,956
Yurttaşların polisten beklentilerini daha iyi anlamamı sağladı. (Uygulamalı)	180	1,000	5,000	3,911	1,004
İnsanlarla daha kolay iletişim kurmama katkı sağladı. (Uygulamalı)	181	1,000	5,000	3,757	1,063
İletişim yeteneğimi geliştirdi. (Uygulamalı)	181	1,000	5,000	3,757	1,119

Tablo 10’da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi düzeyi sorularına katılma derecelerinin ortalamaları incelendiğinde, “*Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi.*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en yüksek, “*İletişim yeteneğimi geliştirdi.*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi düzeyi sorularına $\bar{X}= 3,850$ ortalaması ile katılıyorum derecesinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	189	1,167	5,000	3,850	0,802

Şekil 5. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Etkisi Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Yazılı İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim. (Teorik)	187	1,000	5,000	3,439	1,005
Yurttaş ilişkilerinde Yazılı İletişim Araçlarımı etkili olarak kullanabileceğimi düşünüyorum. (Teorik)	186	1,000	5,000	3,500	0,988
Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Sözlü İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim. (Teorik)	187	1,000	5,000	3,797	1,001
Yurttaş ilişkilerinde Sözlü İletişim Araçlarımı etkili olarak kullanabileceğimi düşünüyorum. (Uygulamalı)	186	1,000	5,000	3,774	0,988
Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Görsel-İşitsel İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim. (Uygulamalı)	185	1,000	5,000	3,730	0,985
Yurttaş ilişkilerinde Görsel-İşitsel İletişim Araçlarımı etkili olarak kullanabileceğimi düşünüyorum. (Uygulamalı)	185	1,000	5,000	3,686	1,052

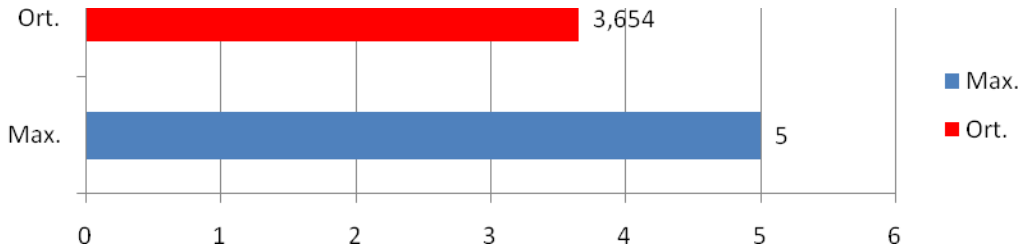
Tablo 12’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi sorularına katılma derecelerinin ortalamaları incelendiğinde, “Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Sözlü İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en yüksek, “Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Yazılı İletişim Araçları

hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.”sorusuna katılma derecesi ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi sorularına \bar{X} = 3,654 ortalaması ile katılıyorum derecesinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	187	1,000	5,000	3,654	0,864

Şekil 6. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin İletişim Araçları ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Ölçeği Sorularına Verdiği Cevapların Ortalamaları

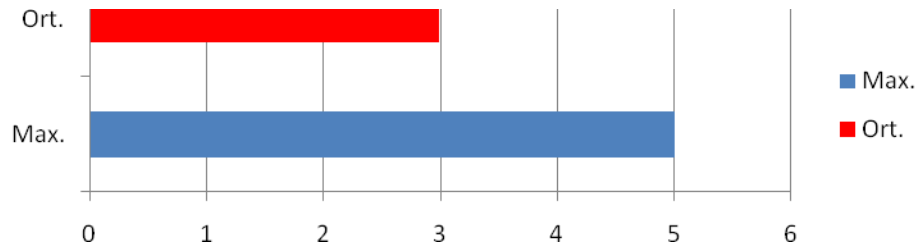
	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konu başlıklarını yeterli buluyor musunuz?	187	1,000	5,000	2,866	1,163
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların süresini yeterli buluyor musunuz?	188	1,000	5,000	3,234	1,232
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların kapsamını yeterli buluyor musunuz?	186	1,000	5,000	3,005	1,160
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların işleniş şeklini yeterli buluyor musunuz?	186	1,000	5,000	2,855	1,263
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuları veren öğretmenleri yeterli buluyor musunuz?	186	1,000	5,000	2,973	1,271

Tablo 14’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalamaları incelendiğinde, “*Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların süresini yeterli buluyor musunuz?*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en yüksek, “*Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların işleniş şeklini yeterli buluyor musunuz?*” sorusuna katılma derecesi ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi sorularına $\bar{x}=2,983$ ortalaması ile kısmen katılıyorum derecesinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	188	1,000	5,000	2,983	1,044

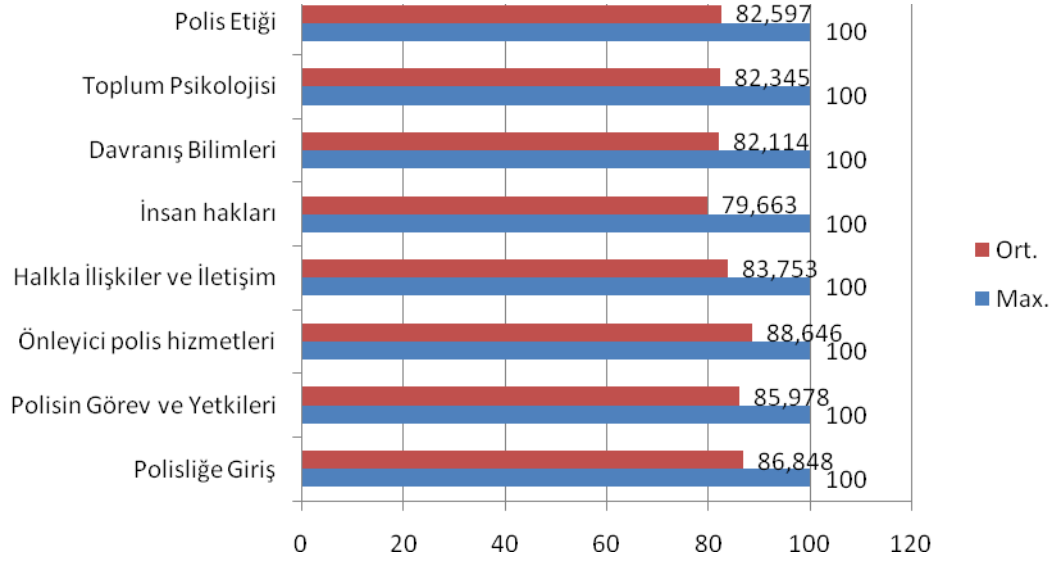

Şekil 7. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyi Sorularına Verilen Cevapların Genel Ortalaması

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Not Ortalamaları

	N	Min.	Max.	Ort.	S.s
Polisliğe Giriş	178	60,000	100,000	86,848	8,062
Polisin Görev ve Yetkileri	178	50,000	100,000	85,978	9,056
Önleyici polis hizmetleri	178	55,000	100,000	88,646	8,402
Halkla İlişkiler ve İletişim	150	13,000	100,000	83,753	10,903
İnsan hakları	175	6,000	100,000	79,663	12,350
Davranış Bilimleri	175	2,000	100,000	82,114	13,011
Toplum Psikolojisi	145	19,000	100,000	82,345	10,821
Polis Etiği	144	25,000	100,000	82,597	11,818

Tablo 16’da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan polis yurttaşlıkla ilgili ders başarı not ortalamaları incelendiğinde, önleyici polis hizmetleri dersinin not ortalamasının en yüksek, insan hakları dersi not ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Şekil 8. Araştırmaya Katılan Polis Yurttaşlıkla İlgili Ders Başarı Not Ortalamaları

2.3. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklaşması

Tablo 17. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Puanlarının Öğrenim Görülen Polis Okuluna Göre Farklaşması

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	Hatay PMYO	100	3,768	0,668	-3,196	0,002
	Gaziantep PMYO	91	4,058	0,586		

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı

bulunmuştur ($t=-3,20$; $p=0,002<0,05$). Ortalamalar arasındaki farka göre, Gaziantep PMYO öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey puanları, Hatay PMYO öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey puanlarından yüksektir.

2.4. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklaşması

Tablo 18. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Öğrenim Görülen Polis Okulu Değişkenine Göre Farklaşması

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	Hatay PMYO	100	3,760	0,835	-1,647	0,101
	Gaziantep PMYO	89	3,952	0,754		
İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	Hatay PMYO	100	3,593	0,880	-1,033	0,303
	Gaziantep PMYO	87	3,724	0,844		
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	Hatay PMYO	99	2,822	1,052	-2,252	0,026
	Gaziantep PMYO	89	3,162	1,011		

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisi ölçeğinin teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($t=-1,647$; $p=0,101>0,05$).

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunamamıştır ($t=-1,033$; $p=0,303>0,05$).

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi puanları ortalamalarının öğrenim görülen polis okulu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,25$; $p=0,026<0,05$). Ortalamalar arasındaki farka göre, Gaziantep PMYO öğrencilerinin polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi puanları, Hatay PMYO polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi puanlarından yüksektir.

2.5. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Altboyutu ile Genel Başarı Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Tablo 19. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzey Altboyutu ile Genel Başarı Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Boyutlar	Boyut	N	r	p
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	Genel başarı puanı	180	0,004	0,954

Tablo 19'dan anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu ile polis yurttaşlık dersleri Genel başarı puanı arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır ($r=0,004$; $p=0,954>0,05$).

Tablo 20. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeyleri ile Genel başarı puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Boyutlar	Boyut	N	r	p
Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	Genel başarı puanı	178	0,072	0,340
İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	Genel başarı puanı	176	0,114	0,131
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	Genel başarı puanı	178	0,015	0,839

Tablo 20'den anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu ile Genel başarı puanı alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır ($r=0,072$; $p=0,340>0,05$).

İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu ile Genel başarı puanı alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır ($r=0,114$; $p=0,131>0,05$).

Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu ile Genel başarı puanı alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=0,015$; $p=0,839>0,05$).

Tablo 21. Araştırmaya Katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Düzeylerinin Alt boyutlarının Aralarındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Boyutlar	Boyut	N	r	p
İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	186	0,419	0,000
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	186	0,416	0,000
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	189	0,508	0,000
Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	185	0,364	0,000
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	187	0,283	0,000
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	188	0,289	0,000

Tablo 21’den anlaşılacağı üzere, iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu ile teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %41,9 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,419$; $p=0,000<0,05$). Buna göre İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu puanı arttıkça teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu puanı da artmaktadır.

Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu ile teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan

korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %41,6 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,416$; $p=0,000<0,05$). Buna göre polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu puanı arttıkça teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu puanı da artmaktadır.

Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu ile teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %50,8 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0,508$; $p=0,000<0,05$). Buna göre polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu puanı arttıkça teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi alt boyutu puanı da artmaktadır.

Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu ile İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %36,4 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. ($r=0,364$; $p=0,000<0,05$). Buna göre polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu puanı arttıkça İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu puanı da artmaktadır.

Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu ile İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %28,3 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. ($r=0,283$; $p=0,000<0,05$). Buna göre polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu puanı arttıkça iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi alt boyutu puanı da artmaktadır.

Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu ile polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında %28,9 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. ($r=0,289$; $p=0,000<0,05$). Buna göre polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey alt boyutu puanı arttıkça polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi alt boyutu puanı da artmaktadır.

2.6. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Alt boyutunun Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Boyutlarından Etkilenip Etkilenmeme Durumunun Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Tablo 22. Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeyi Alt boyutunun Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Etkisi Ölçeği Boyutlarından Etkilenip Etkilenmeme Durumunun Regresyon Analizi ile İncelenmesi

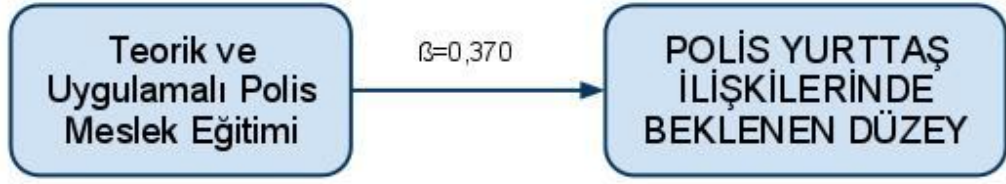
Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R ²
Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey	Sabit	2,126	9,233	0,000			
	Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi	0,370	6,181	0,000			
	İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi	0,054	0,983	0,327	22,981	0,000	0,265
	Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi	0,051	1,139	0,256			

Araştırmaya katılan polis okulu öğrencilerinin Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyinin polis yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisi ölçeği boyutlarından etkilenme durumunu test etmek için yapılan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır (F=22,981; p=0,000<0,05).

Teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi 1 birim arttığında, Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey 0,370 birim artmaktadır ($\beta=0,370$; t=6,181; p=0,000<0,05).

İletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi, Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyini istatistiksel olarak etkilememektedir (t=0,983; p=0,327>0,05). Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi, Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyini istatistiksel olarak etkilememektedir (t=1,139; p=0,256>0,05).

Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyini etkileyen faktörler içerisinde teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi düzeyi polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzeyini 0,265 oranında açıklamaktadır (R²=0,265).

Şekil 9. Teorik ve Uygulamalı Eğitimin Polis Yurttaş İlişkilerinde Beklenen Düzeye Etkisi

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Polisler toplumdaki bireylerin huzur ve güven içerisinde yaşamlarını sürdürebilmeleri için, huzur bozucu eylemlerin önüne geçerek güvenli bir ortam sunmak için çalışırlar. İşleri gereği sürekli halk ile iç içe ve sürekli iletişim halinde olmak durumundadırlar. Halkla diğer ifadeyle yurttaşlarla olan iletişimleri daha huzurlu ve güvenli bir ortam sağlamanın önemli etkenidir.

Yurttaşların polislerden beklentileri yasa ve yönetmeliklerin, suç ve güvenlikle ilgili unsurların hızla değişmesi polisin eğitimi konusunun önemini daha da artırmaktadır. Polis mesleğinde önemli olan halkla ilişkilerin etkinliğini sağlamak için polisler gerek mesleklerine başlamadan önce aldıkları eğitimler sırasında halkla ilişkilere yönelik dersler almakta, gerekse meslekleri sırasında hizmet içi eğitimlerle daha etkili halkla ilişkiler için hizmet içi eğitimlere tabi tutulmaktadır. Böylelikle halkın kendilerinden beklentileri karşılanmaya çalışılmaktadır.

Polis eğitimi alan öğrencilerin bekledikleri polis yurttaş ilişkileri düzeyi ile aldıkları eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine olan etkilerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan elde edilen sonuçlara aşağıda yer verilmektedir:

- Araştırmaya Gaziantep PMYO'ndan 91, Hatay PMYO'ndan 100 2. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin aldıkları derslere ilişkin genel not ortalamaları 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre 3,228 ile 4,119 arasında değişmekte olup, öğrencilerin en yüksek not ortalamasına sahip oldukları ders; halkla ilişkiler ve iletişimdir. Öğrencilerin not ortalamaları değerlendirildiğinde iyi düzeyde başarılı oldukları, halkla ilişkiler dersinde ise diğer derslerden daha başarılı oldukları söylenebilir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerinde bekledikleri düzeye ilişkin ise; öğrencilerin en çok beklenti düzeyinin “Polis her türlü durumda soğukkanlılığını korumalıdır.” ve “Polis yurttaşla hizmet etmek için vardır.” önermelerine ait olduğu, en düşük beklentilerinin ise “Polisin vatandaşla olan ilişkisi görevleri ile sınırlı olmalıdır.” ve “Polis suçlulara karşı diğer vatandaşlara gösterdiği hoşgörüyü göstermemelidir.” önermelerine ilişkindir. Çıkan sonuç değerlendirildiğinde polis

adaylarının ilerdeki mesleklerinin ve halkla ilişkilerin öneminin bilincinde oldukları ifade edilebilir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerinde beklenti düzeylerine aldıkları eğitimin etkisi incelendiğinde; öğrencilerin aldıkları teorik ve uygulamaları derslerin oldukça etkili olduğu, en fazla etkinin ise “Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi” önermesine en düşük etkinin ise “İletişim yeteneğimi geliştirdi.” önermesine ilişkin olduğu saptanmıştır. Ancak adayların verdikleri yanıtların ortalamalarına bakıldığında 5 üzerinden yapılan değerlendirmede teorik ve uygulamalı derslerin polis-yurttaş ilişkilerine etkisi puanı 3,850 olarak yüksek düzeyde gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerinde beklenti düzeylerine iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerinin etkileri incelendiğinde; öğrencilerin iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyinin oldukça etkili olduğu, en fazla etkinin ise “Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak **Sözlü İletişim Araçları** hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim” önermesine en düşük etkinin ise “Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak **Yazılı İletişim Araçları** hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.” önermesine ilişkin olduğu saptanmıştır. Ancak adayların verdikleri yanıtların ortalamalarına bakıldığında 5 üzerinden yapılan değerlendirmede iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerinin etkisi puanı 3,654 olarak yüksek düzeyde gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.
- Araştırmaya katılan Polis Okulu Öğrencilerinin Polis Yurttaş İlişkileri Derslerinin Yeterlilik Düzeyine ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde öğrencilerin verdikleri yanıtların 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre; 2,855 ile 3,234 ortalama puan arasında değiştiği saptanmıştır. Tüm derslere ilişkin alınan yanıtların genel ortalama puanı ise 2,983’dür. Alınan yanıtlardan öğrencilerin aldıkları derslerin polis-yurttaş ilişkilerinde orta düzeyde yeterli gördükleri sonucuna varılmıştır.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerinden beklenti düzeyleri ile başarı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Buna göre öğrencilerin başarı durumları polis yurttaş ilişkilerinden başarısızdır.
- Öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerine dair beklenti düzeyleri ve alınan eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine etki düzeyi öğrencilerin devam ettikleri okula göre farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Gaziantep PMYO öğrencilerinin polis-yurttaş ilişkilerine dair beklenti düzeyleri ve aldıkları eğitimin polis-yurttaş ilişkilerine etki düzeyleri Hatay Polis Okulu'na giden öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin polis-yurttaş ilişkilerinde eğitimin etkisine ilişkin ölçeklerde yer alan boyutların birbirleri ile istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler içerisinde olduğu saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyleri yükseldikçe; teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi artmaktadır. Polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyleri yükseldikçe teorik ve uygulamalı eğitimin etkisi ve iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyleri artmaktadır. Polis yurttaş ilişkilerinde beklenen düzey yükseldikçe; uygulamalı eğitimin etkisi, iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyi ve polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeyi de artmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin aldıkları eğitim sırasındaki uygulamalı ve teorik derslerin polis-yurttaş ilişkilerine istatistiksel açıdan olumlu etkilerinin olduğu, iletişim araçları ile ilgili bilgi ve kullanım düzeyleri ve polis yurttaş ilişkileri derslerinin yeterlilik düzeylerinin ise polis-yurttaş ilişkilerine ilişkin öğrencilerin beklenti düzeyini etkilemediği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Ada, Nesrin (2002). “Halkla İlişkiler Faaliyetleri ve Örgütlerde Kültür Kavramı İlişkisi”. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 1(2), 20–27.
- Aksoy, Necdet (b.t.). Belediyelerde Bir Halkla İlişkiler Modeli: Beyaz Masa. s. 1- 9
<http://www.necdetaksoy.com.tr/s/pdf/spd.pdf> 02.12.2010
- Alaç, Ali Erkan (2009). “Türk Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetiminde İş Analizlerinin İşe Alma ve Eğitim Müfredatlarının Oluşturulmasındaki Önemi”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(4), 75- 94.
- Alıklılıç, Özlem ve Onat, Ferah (2007). “Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kurumsal Bloglar”. *Journal of Yasar University*, 2(8), 899-927.
- Altınok Kaya, Arzu (2007). *Hastanelerde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi (Bir Örnek Uygulama)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, Feyzullah (2002). “Türk Emniyet Örgütünde Sürekli Eğitim”. *Polis Bilimler Dergisi*, 4(3- 4), 49- 64.
- Arslan, Mehmet ve Olgun, Akif (2009). “Üniversite Öğretim Elemanları Ve Öğrencilerinin Polis ve Polislik Mesleği İle İlgili Algılamaları: Erciyes Üniversitesi Örnekleme”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(2),107- 134.
- Atalay, Bahar (2008). *İletişim Disiplininin Emniyet Teşkilatı'nın Algılanmasına Etkisi ve Halkla İlişkiler Süreci*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baycan, Cihangir (2007). “Polis Memurları Rütbe Yükselme Sistem”. *Polis Bilimler Dergisi*, 7 (2), 51-68.

- Bülbül, A. Rıdvan (2000). *Halkla İlişkiler ve Tanıtım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Canbay, Cafer (2009). “Güvenliğin Sağlanmasında İletişimin Rolü”. *e- Akademi Hukuk Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, (91), 1- 36.
- Cangöz, Kadir (2008). “Kamuda Halkla İlişkilerin Yeni Yüzü: Bilgi Edinme Yasası”. *Selçuk İletişim*, 5(3), 141- 152.
- Cerrah, İbrahim ve Eryılmaz, M. Bedri (2003). “Poliste Sosyalleşme ve Meslek Etiği Meslek İçi Sosyalleşmenin Doğurabileceği ‘Yasal’ ve ‘Etik’ Sonuçlara Genel Bir Bakış”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 25- 42.
- Çağlar, Ertan (2007). *Çocuk Gözüyle Polis: Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çağlar, Nermin Gül ve Yılmaz, Bülent (2007). “Üniversite Kütüphanelerinde Halkla İlişkiler ve Başkent Üniversitesi Kütüphanesi”. *Bilgi Dünyası*, 8(1), 1-29.
- Çevik, Hasan Hüseyin (2004). “Emniyet Teşkilatında Zaman ve Toplantı Yönetimi”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 3 (3-4), 13- 30.
- Çöklü, Y. Ece (2004). *Halkla İlişkilerde Medya Yönetimi Yeni İletişim Teknolojileriyle*. İstanbul: Set-Systems Yayınları.
- Çufalı, Mustafa (2010). Cumhuriyet Döneminde Emniyet Teşkilatının Gelişimi. <http://www.caginpolisi.com.tr/72/14-15-16.htm> 27.01.2011
- Derdiman, R. Cengiz (2006). “Toplumsal Etkileşim-Kamu Düzeni İlişkisi Açısından Polis Hizmetlerinde Toplum Desteği ve İlişkisi”. *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 29- 46.

- Dikici, Ali (t.y.). Polisliğe Başvuranlarda Askerlik Őartının Kaldırılmasının Polis-Halk İlişkilerinin ve Polis İmajının İyileştirilmesindeki Rolü. <http://www.caginpolisi.com.tr/32/39-40-41-42-43.htm> 27.01.2011
- Dinęer, Ömer ve Fidan, Yahya (2009). *İşletme Yönetimine Giriş*. 7. Baskı. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Erdoğan, Fevzi (2010). Milli Mücadele ve Cumhuriyetin Kuruluşunda Türk Polis Teşkilatı. <http://www.caginpolisi.com.tr/85/22-23-24-25-26.htm> 27.01.2011
- Fındık, Esra (1988). “Kütüphanecilikte Halkla İlişkiler”. *Türk Kütüphaneciliği*, s. 69- 73.
- Fındıklı, Remzi. (1995). “Güvenlik Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Polis-Halk İlişkilerinin Anlam ve Önemi”. *1. Polis Halk İşbirliği Sempozyumu*, Ankara: EGM Basımevi, s. 273–285.
- Gökçe, Erten (2000). “Emniyet Teşkilatı Tarafından Düzenlenen Hizmetiçi Eğitim Programlarının Geliştirilmesine Yönelik Araştırma”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 2 (7- 8), 159- 176.
- Gül, Muammer (2006). “Konya Polis Mektebi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 132- 146.
- Güllüoğlu, Özlem (2006). “Halkla İlişkiler Mesleğinde Etik Anlayışı”, *II. Ulusal Halkla İlişkiler Sempozyumu*, 27- 28 Nisan, 145- 166, http://if.kocaeli.edu.tr/hitsempozyum2006/kitap/14-Ozlem_Gulluoglu.pdf 18.02.2011
- Güloğlu, Tuncay (2003). “Bir Mesleki Eğitim Kurumu Olarak Polis Meslek Yüksek Okulları”. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(5), 103- 116.

Gündoğdu, Rezzan (2009a). Halkla İlişkiler Ve Davranış Kuralları, Merkezi ve Mahalli Görevde Yükselme Eğitimi (şeflik), 09- 20 şubat 2009 Tarihleri Arasında Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca Planlanan. http://hedb.meb.gov.tr/net/_dersnotlari/GY_Ders_Notlari_2009.pdf

13.11.2010

Gündoğdu, şerafettin (2009b). *Türkiye’de Polis Temel Eğitiminin Tarihi Gelişimi ve Polis Meslek Eğitim Merkezi, Polis Meslek Yüksek Okulu rneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Güneş, Ahmet (2009). “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Halkla İlişkiler Kavramının Tanımı Yeri ve önemi zerine Bir Yaklaşım”. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1),71-79.

Gürcan, Bülent (2005). *Emniyet Teşkilatında Hizmetiçi Eğitim Faaliyetleri ve Polis Eğitim Merkezleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hızlı, Berke (2010). *Emniyet Teşkilatında Halkla İlişkiler: Toplum Destekli Polislik ve Medya-Polis İlişkileri zerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

İlk Polis Teşkilatının Kuruluşu (10 Nisan 1845), <http://www.sakarya.pol.tr/sizler/ilkpls.asp> 03.02.2011

Kadıbeşegil, Salim (2006). *İtibar Yönetimi*. İstanbul: Mediacat Kitapları.

Karabağ, Solmaz Filiz ve Yavuz, Mehmet Cihan (2006). “Halkla İlişkilerde Kurumsal Amaçların Hedef Kitle Tarafından Nasıl Algılandığının Tespiti ve Değerlendirilmesi zerine Bir Araştırma”. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 231- 242.

- Karadeniz, Mustafa (2009). “Pazarlama Yönetiminde Halkla İlişkilerde Kullanılan Kavram ve Tanımlamalar”. *Journal of Naval Science and Engineering*, 5(1), 1-16.
- Karadeniz, Şenol (2010). “Ankara’daki Halk Kütüphanelerinde Halkla İlişkiler”. *Bilgi Dünyası*, 11 (1), 81-100.
- Karaman, Özcan (2006). “Demokratik Ülkelerde Polis ve Jandarma Temel Eğitimi: Türkiye Örneği”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 1-20.
- Karamık, Osman (2008). *Polis Meslek Hukuku Ders Notları*, Adile-Sadullah Mermerci Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü, İstanbul.
- Karatepe, Selma (2004). “Polis Teşkilatında Halkla İlişkilerin Önemi: Bir Alan Araştırması”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 255-272.
- Kazu, İbrahim Yaşar ve Özgentürk, İlyas (2004). “Türkiye Ve Avrupa Ülkelerindeki Polis Eğitiminin Karşılaştırılması (Hollanda, İngiltere, Fransa ve İtalya Örneği)”. *Çağın Polisi Dergisi*, (35), 1- 9.
- Kızılkaya, Adem ve Sönmez, Nevzat (2010). Geçmişten Günümüze Güvenlik İhtiyacı ve Türk Polis Teşkilatı, (Türk Polis Teşkilatının Kuruluşunun 158. Yıl Dönümü Anısına). <http://www.caginpolisi.com.tr/16/20-21-22-23.htm>
19.01.2011
- Korkmaz, Ahmet (2010). Polis Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı. <http://www.mpmyo.edu.tr/wpcontent/uploads/2010/07/temmuz2010.doc.doc>
22.12.2010
- Kuyaksil, Ali (2006). “Bir Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Toplum Destekli Polislik Modeli”. *II. Ulusal Halkla İlişkiler Sempozyumu*, 27- 28- Nisan, http://if.kocaeli.edu.tr/hitsempozyum2006/kitap/15-ali_kuyaksil_y.pdf, s.167- 178. 30.12.2010

MEGEP (2006). Halka İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, http://cygm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/halkla_iliskiler/moduller/halkla_iliskilerin_iliskili_oldugu_alanlar.pdf 09.12.2010

Mucuk, İsmet (2006). *Temel İşletme Bilgileri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Öztürk, Nurullah (2002). *Polis ve Halkla İlişkiler, Türkiye’de Devlet, Toplum ve Polis*. (Editörler: Hasan Hüseyin Çevik ve Turgut Göksu). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Polat, Yakup (2003). “Polis ve Halkla İlişkiler”. *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 159-161.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Radyo ve Foto Film Şube Müdürlüğü, <http://www.egm.gov.tr/haberlesme/radyofoto.htm> 02.12.2010

Sabuncuoğlu, Zeyyat (2008). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. 9. baskı. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Sarı, Mediha (2010). “İlköğretim Öğrencilerinde Polis Kavramının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12 (2).

Sarıca, Salih Özgür (2008). *Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak İdari Danışma Merkezleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Selimoğlu, Emel ve Yılmaz, Hatice Biçen (2009). “Hizmet İçi Eğitimin Kurum Ve Çalışanlar Üzerine Etkileri”. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, (e-dergi), <http://www.paradoks.org>, (1), 1- 12. 25.12.2010

Semiz, Emin (2000). *Polis Halk Yakınlaşması: Halkın İstek ve Beklentilerindeki Değişim, Yirmi birinci Yüzyılda Polis, Temel Sorunlar ve Çağdaş Yaklaşımlar*. (Yay. Haz. İbrahim Cerrah, Emin Semiz). Ankara: Sibel Matbaası.

Şahin, Ümit (t.y.). *Hastane İşletmeciliğinde Halkla İlişkilerin Önemi*.

Taştekin, Ercan (2007). *Emniyet Teşkilatında Halkla İlişkiler: Konya İl Emniyet Müdürlüğü Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tengilimoğlu, Dilaver Atilla, Asuman ve Bektaş, Meral (2008). *İşletme Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Tengilimoğlu, Dilaver (2001). *Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tengilimoğlu, Dilaver ve Öztürk, Yılmaz (2008). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. Ankara: Alfa Aktüel Yayınları.

Tezcan, Fahriye (2010). *Emniyetin Medya Ve Halkla İlişkileri: Münevver Karabulut Cinayeti*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tiryaki, Zafer Ozan (2008). *Emniyet Genel Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü'nün Yapısal Sorunları ve Çözümleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Tuncer, Hakkı (t.y.). Toplum Destekli Polislik (Problem Odaklı – Proaktif Polislik). <http://www.caginpolsi.com.tr/23/40-41-42-43.htm> 18.01.2011

Tunçağıl, Ali İhsan (2005). Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler ve Toplam Kalite Yönetimi Uygulaması Eğitim Çalışması. http://vdb.gib.gov.tr/denizlivdb/sayfalar/TKY/tky_aituncagil_egitim.htm
22.01.2011

Tunçel, Hakan (2009). “Halkla İlişkiler Anlayışıyla Bütünleşik Pazarlama İletişimi”. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (35), 115- 136.

Ulukuş, Kanuni Süleyman (2004). *Polis Odaklı Halkla İlişkiler ve Stres Yönetimi*. Ankara: Başkent Klşe Matbaacılık.

Uzunbacak, Hasan Hüseyin (2004). *Türk Emniyet Teşkilatının Amir Sınıfının Mesleki Durgunluk (Kariyer Platosu) Döneminin Geciktirilmesine Yönelik Kariyer Planlaması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Ülkemen, Sinan (2008). “FBI Personel Politikaları ve Türk Polis Teşkilatına Öneriler”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 25- 50.

Ünver, Mehmet (2008). *Halkla İlişkiler Bağlamında Polisin Algılanması: Kazan İlçesi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yenikurtuluş, Hatice (2003). “Üniversite Kütüphanelerinde Halkla İlişkiler Uygulaması ve Bir Örnek: İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphane ve Elektronik Kaynaklar Merkezi, ÜNAK’03 “Bilgiye Erişimde Değişen Yollar” ve II. Tıbbi Bilgi Yönetimi ve Teknolojileri Sempozyumu, Ankara’da sunulan bildiri, s.307- 317

Yıldırım Becerikli, Sema (2002). “Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler (MPR)”. *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 4 (2). <http://www.isguc.org/?p=article&id=53&cilt=4&sayi=2&yil=2002>
02.12.2010

Yılmaz, Abdullah ve Demirci, M. Kemal (t.y.) Polis-Halk İlişkilerini Vatandaşların Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. <http://sbe.dpu.edu.tr/11/83-101.pdf> 28.12.2010 11:34 25.01.2011

Yılmaz, Erol (t.y.). Halkla İlişkiler ve Türk Kütüphaneciliği. <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak05/u05-18.pdf>, 171- 182. 12.10.2010

Yurdaer, Ahmet (2000). “Polis Akademisi’nde Verilen Uygulamalı Eğitimin Değerlendirilmesi”. *Polis Bilimleri Dergisi*, 2 (7- 8), 209- 232.

<http://www.egm.gov.tr/default.asp>

17.01.2011

<http://www.polisiye.com/>

28.03.2011

<http://web.sakarya.edu.tr/>

12.02.2011

EKLER

Değerli meslektaşlarım,

Bu anket çalışması “Polis Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Rolü” başlıklı tez çalışması kapsamında yapılmaktadır. Anket ile Polis Okulundaki öğrenimiz sırasında almış olduğunuz eğitimin halkla ilişkilere bakış açısını ölçmeye çalışacağım. Elde edilecek veriler tamamen bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Anket sorularına içtenlikle cevaplamanız araştırmanın başarısı açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışmama sağladığınız katkı için şimdiden teşekkür ederim.

Aşağıdaki her bir ifadeye katılma derecenizi lütfen en uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Tümüyle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tümüyle Katılıyorum
Polis yurttaşla hizmet etmek için vardır.	()	()	()	()	()
Polis harekete geçmeden önce karşısındaki anlamaya çalışmalıdır.	()	()	()	()	()
Polis suçlulara karşı diğer vatandaşlara gösterdiği hoşgörüyü göstermemelidir.	()	()	()	()	()
Polis suçlu suçsuz tüm vatandaşlara eşit mesafede olmalıdır.	()	()	()	()	()
Polis vatandaşla konuşurken karşısındakine gücünü ve yetkisini hissettirmelidir.	()	()	()	()	()
Polis karşısındaki olumsuz tutum ve davranış içine girdiğinde, sinirlendiğini ve bu durumu tasvip etmediğini ses tonu ve hareketleri ile karşısındakine hissettirmelidir.	()	()	()	()	()
Polisin vatandaşla olan ilişkisi görevleri ile sınırlı olmalıdır.	()	()	()	()	()
Polis vatandaşın huzuruna katkı sağlayacak faaliyetleri, görev tanımında yer almasa dahi yerine getirmelidir.	()	()	()	()	()
Polis her türlü durumda karşısındakine	()	()	()	()	()

karşı nazik davranmalıdır.

Polis her türlü durumda soğukkanlılığını korumalıdır. () () () () ()

Aşağıdaki derslerin mesleğe başladıktan sonra Yurttaşlarla Kuracağınız ilişkilere katkı derecesini lütfen en uygun seçeneği Hiç işaretleyerek belirtiniz.

	Hiç	Kismen	Orta Düzeyde	Oldukça	Çok Fazla
Polisliğe Giriş	()	()	()	()	()
Polisin Görev ve Yetkileri	()	()	()	()	()
Önleyici Polis Hizmetleri	()	()	()	()	()
Halkla İlişkiler ve İletişim	()	()	()	()	()
İnsan Hakları	()	()	()	()	()
Davranış Bilimleri	()	()	()	()	()
Toplum Psikolojisi	()	()	()	()	()
Polis Etiği	()	()	()	()	()

Yukarıda sayılan derslerde işlenen teorik konuların (örnek: *iletişimin temel öğeleri, iletişimin temel aşamaları*) size sağlanmış olduğu katkıyı en uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Tümüyle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tümüyle Katılıyorum
Yurttaş ilişkilerde iletişimin önemini anlamamı sağladı.	()	()	()	()	()
Sağlıklı bir iletişimin önündeki engelleri fark etmemi sağladı.	()	()	()	()	()
Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi.	()	()	()	()	()

Yurttaşların polisten beklentilerini daha iyi anlamamı sağladı. () () () () ()

İnsanlarla daha kolay iletişim kurmama katkı sağladı. () () () () ()

İletişim yeteneğimi geliştirdi. () () () () ()

Halkla ilişkiler eğitimleri sırasında işlenen uygulamaya yönelik konuların (*örnek: vaka analizleri, yaşanmış olaylar vb.*) size sağlamış olduğu katkıyı en uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Tümüyle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tümüyle Katılıyorum
Yurttaş ilişkilerde iletişimin önemini anlamamı sağladı.	()	()	()	()	()

Sağlıklı bir iletişimin önündeki engelleri fark etmemi sağladı. () () () () ()

Olayları karşımdaki insanın bakış açısıyla değerlendirmenin önemini gösterdi. () () () () ()

Yurttaşların polisten beklentilerini daha iyi anlamamı sağladı. () () () () ()

İnsanlarla daha kolay iletişim kurmama katkı sağladı. () () () () ()

İletişim yeteneğimi geliştirdi. () () () () ()

Aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi en uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Tümüyle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tümüyle Katılıyorum
Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Yazılı İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.	()	()	()	()	()

Yurttaş ilişkilerinde **Yazılı İletişim Araçlarını** etkili olarak () () () () ()

kullanabileceğimi düşünüyorum.

Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Sözlü İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.	()	()	()	()	()
---	-----	-----	-----	-----	-----

Yurttaş ilişkilerinde **Sözlü İletişim Araçlarını** etkili olarak kullanabileceğimi düşünüyorum.

Yurttaş ilişkilerinde kullanılacak Görsel-İşitsel İletişim Araçları hakkında ayrıntılı bilgi sahibiyim.	()	()	()	()	()
--	-----	-----	-----	-----	-----

Yurttaş ilişkilerinde **Görsel-İşitsel İletişim Araçlarını** etkili olarak kullanabileceğimi düşünüyorum.

()	()	()	()	()	()
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi en uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Hiç Yeterli Değil	Kısmen Yeterli	Orta Düzeyde	Büyük Ölçüde	Tümüyle Yeterli
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konu başlıklarını yeterli buluyor musunuz?	()	()	()	()	()
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların süresini yeterli buluyor musunuz?	()	()	()	()	()
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların kapsamını yeterli buluyor musunuz?	()	()	()	()	()
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuların işleniş şeklini yeterli buluyor musunuz?	()	()	()	()	()
Polis Okulundaki yurttaş ilişkilerini geliştirmeye yönelik dersleri/konuları veren öğretmenleri yeterli buluyor musunuz?	()	()	()	()	()

Aşağıdaki derslerdeki not ortalamanızı belirtiniz.

NOT

Polisliğe Giriş	_____
Polisin Görev ve Yetkileri	_____
Önleyici Polis Hizmetleri	_____
Halkla İlişkiler ve İletişim	_____
İnsan Hakları	_____
Davranış Bilimleri	_____
Toplum Psikolojisi	_____
Polis Etiği	_____

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
Polis Meslek Yüksek Okulları Şube Müdürlüğüne

ANKARA

Halen İstanbul-Ataşehir İlçe Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli 310369 sicil sayılı Polis Memuru olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans öğrenimime devam etmekteyim. Hazırlamakta olduğum "Polis-Yurttaş İlişkilerinde Eğitimin Rolü: Hatay ve Gaziantep Polis Okullarında Bir Uygulama" isimli tez çalışması çerçevesinde adı geçen Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine bilimsel amaçlı bir anket çalışması uygulanması tarafımdan talep edilmekte ise de;

Gereğini saygılarımla tensiplerinize arz ederim. 25/11/2010

Mehmet BABACAN

İstanbul-Ataşehir İlçe Emniyet Müdürlüğü
Kadrosunda görevli 310369 sicil sayılı Polis
Memuru Mehmet BABACAN
Cep Tlf: 0507 297 89 37

EK: 1 Adet Anket örneği (5 sayfa)

2010.12.27-13.29.57.1532420

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.07-3192
Konu : Akademik Çalışma Onayı

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : a) Genel Müdürlük Makamı'nın 14.04.2008 tarihli onayı.
b) 25.11.2010 tarihli dilekçe.

İlgi (a) onay ile Polis Akademisi Başkanlığına bağlı birimlerde görev yapan personel ve eğitim gören öğrencilerin anket, mülakat ve doküman analizi yapma gibi akademik çalışma izin onaylarının, akademik çalışma konularının ve sorularının Polis Akademisi Başkanlığı bünyesinde kurulacak olan bir komisyon tarafından incelenmesini takiben, Genel Müdürlük Makamı adına Polis Akademisi Başkanı'ndan alınması uygun görülmüştür.

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli Polis Memuru Mehmet BABACAN, 25.11.2010 tarihli dilekçesi ile "Polis-Yurttaş ilişkilerinde Polis Eğitiminin Rolü: Hatay ve Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okullarında bir Uygulama" konusunu çalışmak istediğini beyan etmiş, çalışma için Ek-1'deki soruların Hatay ve Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine sorulması yoluyla anket çalışması yapma talebinde bulunmuştur. Söz konusu çalışmanın uygun görülmesine dair Akademik Kurul Tutanağı Ek-2'de sunulmuştur.

Söz konusu anket çalışmasının yukarıda belirtilen teşkilatımız birimlerinde görev yapan personele uygulanabilmesi için gerekli izin verilmesi hususunu tensiplerinize arz ederim.

Süleyman KORKMAZ
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürü V.
2. Sınıf Emniyet Müdürü

OLUR

(2/12/2010)

Prof. Dr. Zühtü ARSLAN
Genel Müdür a.
Polis Akademisi Başkanı